לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ג', י' בסיון תשמ"ו, 17 ביוני 1986 / שנה מ"ג מס' 13064 / המחיר 73 אג' כולל מע"מ

פירושו של דבר
השתלשלות העניינים

מאת כתב „על המשמר"

מהי השתלשלות העניינים בפרשת ראש השב"כ, כפי שהיא מתוארת עכשיו על ידי הגורמים המשפטיים? באפריל '84 נחטף על־ידי מחבלים אוטובוס בקו 300 לאשקלון; במהלך מבצע לחילוץ הנוסעים מידי החוטפים, נהרגו 2 מבין 4 החוטפים, מאש כוחות צה"ל המשתלטים. שני החוטפים שיצאו חיים נרצחו לאחר־מכן, ככל הנראה שעה עד שעתיים לאחר הפריצה לאוטובוס. הם נהרגו על־ידי אנשי שרות הבטחון הכללי, במהלכו של „לינץ' מביש", כדברי הגורמים המשפטיים, כשההוראה להרוג יורדת מגבוה. ויש ראיות לכאורה לכך, שניתנה על־ידי ראש שרותי הבטחון הכלליים עצמו. כן השתתפו בהרג „אנשי בטחון בכירים". (המשך בעמוד 16)

גורמים המקורבים לפרשה: לא נאפשר טיוח — חוקרי השב"כ ביצעו לינץ' ב־2 המחבלים

לדבריהם ראש השב"כ הוא שהורה לחסל המחבלים ולשבש החקירה ● שלושה אנשי השב"כ שחשפו הפרשה חיים בפחד ● המקורבים: שמיר לא אמר אמת כשטען שהתנגד לחקירה ● לשכת שר־החוץ: ניסיון להפריע ליועץ המשפטי החדש ● אולמרט: המדליף הוא זמיר ויש להעמידו על חומרת המעשה

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על משמר" ודוד פרידמן כתב עתי"ם

גורמים מדיניים ניסו למנוע מהיועץ המשפטי לשעבר פרופ' יצחק זמיר להיפגש עם שלושת אנשי השב"כ ראובן חזק, פלג רדאי ורפי מלכה כדי למסור לו את החומר בדבר שידול עדים לעדויות שקר וטיוח עובדות בפרשת ראש השב"כ. הפרופ' יצחק זמיר הוא שיזם את המפגש עם השלושה וזאת על רקע מידע שזרם ללשכתו בדבר שידול עדים לעדות שקר.

גורמים משפטיים בכירים מסרו אתמול בירושלים כי מאז שנחשפה הפרשה חיים שלושת אנשי השב"כ (המשך בעמוד 16)

בריוני „כך" רוכבים על גל האלימות
הוצת סניף ר"צ — כתובות נאצה צויירו בסניף מפ"ם

מאת יצחק שור, כתב „על המשמר"

בריוני „כך" הציתו אתמול לפנות בוקר את מועדון ר"צ בירושלים וכתבו על דלת סניף מפ"ם בבירה, בצבע שחור: „הפסיקו את ההסתה אחים, ולא — כהנא יטפל בכם."

נגרם נזק לציוד במועדון ר"צ. אך למרבה המזל, נמנע אסון כבד יותר, משום שהאש כבתה מעצמה ולא התפשטה. נראה, כי המציתים חדרו לסניף באמצעות מפתח מותאם.

הודעה טלפונית

אלמוני התקשר סמוך לשעה 2 לפנות בוקר לבתיהם של שני עתונאים בירושלים, והודיע בשם תנועת „כך", כי אנשיה פגעו בסניפים של מפ"ם ור"צ בתגובה על „הסתתם למלחמת אחים".

בשעות הבוקר, כאשר פתחו את הסניף, נדהמו אנשי ר"צ לגלות שהיתה בו הצתה.

החוקר הראשי של מכבי האש בירושלים, רמי יופה, גילה שני (המשך בעמוד 16)

טנקים סוריים הוצבו במשערה ● עמוד 4
האוצר שוקל לעדכן את מדרגות המס ● עמוד 20
מובארך: אסד המוח המתכנן של הטרור ● עמוד 17
ועדת שרים תחליט על גורל „שטח 9" ● עמוד 18
משרד החוץ — הממונן של „שואה" ● עמוד 2 / צלצול מהיר

רבבות חרדים ישתתפו בלווייה לספרי הקודש

המשטרה נערכת בכוחות מוגברים לשמירה על הסדר ● סבורה שלא גוף מאורגן ביצע ההשחתות ● הנשיא: אנטישמיות מתוצרת בית

מאת אבי בניהו, שלמה גלזר, יואב אביב, ניצה רימון, כתבי „על המשמר"

משטרת מחוז תל־אביב נערכת בכוחות מוגברים לשמירה על הסדר הציבורי, במהלך עצרת רבבות של העדה החרדית, שתתקיים היום אחה"צ באזור ישיבת חסידי גור, שחוללה בסוף השבוע ברמת־החייל.

בתום עצרת „הזעקה והמחאה", יקיימו רבבות החרדים, האמורים להגיע מכל קצות הארץ, מסע־לוויה וטקס־קבורה לספרי־הקודש ולתשמישי־הקדושה שחוללו והושחתו בישיבת „חידושי הרי"מ" ברמת־החייל.

הרבנות הראשית הכריזה על שביתת־מלאכה בעת הלוויה. מסע הקבורה ינוע בציר המרכזי בין רמת־החייל לבית־הקברות (המשך בעמוד 16)

הנהג איבד הבלמים — כביש מעלה־אפרים תבע קורבנות נוספים:
3 חיילים נהרגו ו־21 נפצעו

ההרוגים הם: ניל בן עטר מכפר הנשיא, יפתח אופיר מקידרון וסט רביד מיגור

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

שלושה חיילי צה"ל נהרגו ו־21 נפצעו אתמול בבוקר, בתאונת דרכים קטלנית בבקעת הירדן. ההרוגים הם ניל בן עטר בן 19 מקבוץ כפר הנשיא, יפתח אופיר בן 20 ממושב קידרון וסט רביב בן 20 מיגור.

להלן מועדי ההלוויות של 3 ההרוגים, שייערכו היום: ניל בן עטר, בן 19, מכפר הנשיא, יובא למנוחות בכפר הנשיא כ־2 אחר הצהריים. יפתח אופיר, בן 20, מקידרון, יובא למנוחות בבית הקברות ברמת יוחנן ב־4 אחה"צ. סט רביב יובא למנוחות בקבוץ יגור ב־4 אחה"צ.

התאונה הקטלנית ארעה ב־7.30 בבוקר בעת שטיולית אורחית שהובילה קבוצת חיילים, התהפכה בקטע הכביש של מעלה אפרים.

אובדן הבלמים

מחקירה ראשונית של המשטרה הצבאית והאזרחית עולה כי נהג הטיולית עשה שימוש יתר בבלמים, שחק אותם, איבד את השליטה על הרכב והתהפך פעמיים במורד התלול של הכביש. למקום התאונה חשו צוותי חילוץ ועזרה ראשונה של הישובים בבקעת הירדן, ובתוך זמן (המשך בעמוד 16)

אחד החיילים מפצועי התאונה מקבל טיפול בהדסה (צילום: ישראלי)

גילוי דעת
בזכות הסובלנות, בגנות האלימות

ההסתדרות הכללית, שבה מאורגנים עובדים מכל החוגים והזרמים במדינה, ללא הבדל דת, מין וגזע, ללא הבחנה בין עדות ישראל, השקפה פוליטית ותפיסת עולם, חילוניים ודתיים – רואה בדאגה ובחומרה רבה את גילויי חוסר הסובלנות, האלימות והפרת החוק שבאו לידי ביטוי חריף במקומות ישוב שונים בארץ בידי קבוצת חרדים קיצוניים וגם בידי חילוניים חמומי מוח.

המעשים החמורים הללו, שנעשו בידי קבוצות קיצוניות והמכוונים להכתיב לחברה הישראלית כולה נורמות של כפייה דתית מזה, או אנטי־דתית מזה, מביאים אותנו אל סף מלחמת תרבות הרת סכנות שעלולה לערער את חוסנו ואחדותו של העם.

ההסתדרות מגנה בכל לשון של גינוי ומתייחסת בשאט נפש למעשי ההצתה הנפשעים של בתי־כנסת וישיבות, שהם מעשים של טירוף; כשם שההסתדרות מגנה בכל החומרה את מעשי ההצתה, הריסוס והאלימות שנעשו בידי קיצוניים מקרב החוגים החרדיים.

ההסתדרות קוראת להרגעת הרוחות, לסובלנות וכיבוד הדדי בין כל חוגי האוכלוסיה בארץ. על כל אזרח אחראי ושקול לתרום למען חזרה לשפיות הדעת, למתינות ולקיום בצוותא של דתיים וחילוניים.

ההסתדרות תפעל ותעשה, באמצעות מערכותיה הארגוניות, החינוכיות וההסברתיות, לשמירת אחדות העם, שלטון החוק ותרבות החיים במדינה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הועד הפועל – הוועדה המרכזת

לחקור את הלינץ' ואת השקר

לא היה שום מקום להניח, כי פרשת ראש השב"כ תגווע מעצמה מחוסר עניין ציבורי, או שתיקבר בכבוד איש־שם מתחת ערימות תיקים ומסמכים, שאותם מבקש לבדוק היועץ המשפטי החדש לממשלה בטרם יימלך בדעתו כיצד ומתי — ואם בכלל — לפעול. ההאשמות שהועלו נגד הצמרת של שרות הבטחון הכללי כה חמורות, כה מרחיקות לכת, כה יוצאות דופן, ששום טיוח מקובל לא יכסה עליהן בשיכבת הסוואה עבה דיה להשכיחן ממצפוננו הלאומי והמשפטי. מה שקרה לפני שנתיים ליד האוטובוס החטוף לאשקלון, לאחר ששני החוטפים הורדו ממנו חיים, ממשיך לפקוד, כדיבוק מתמיד, את תודעתנו ונשמתנו כיהודים, כישראלים וכבני־אדם — עד שלא נבהיר את העניין עד תומו, עד שלא נגרשו אחת ולתמיד, ונאמר לו: חקרנו, שפטנו ועכשיו די.

כי מה שקרה שם היה, לדברי אנשים המקורבים לחקירה, לינץ' בפקודה. ומה שקרה אחר כך היה, לדברי אותם האנשים שאין חולקים על תיאור העובדות שבפיהם, מזימה שפלה בצמרת שרותי הבטחון הכלליים, שכל מטרתה לחפות על מי שפקד לבצע, ואולי אפילו ביצע, את הרצח ההוא. המזימה נרקמה במטרה להטעות רשויות משפט ישראליות, חיצוניות ואף פנימיות, החל מוועדת החקירה שבראשה עמד האלוף (מיל) מאיר זורע, ועד בית משפט פנימי של שרותי הבטחון הדן בעבירות משמעת, ואשר בראשו יושב שופט מחוזי. ואכן, מטיבו של השקר היזום שהוא אינו יודע גבולות, ומי שמתחיל להשתמש בו כדי להחלץ מצרה, להוליך שולל את מקורביו, ולשמור על עורו, גומר תחת מפולת שקרים המתגלגלת ממנו ועליו.

במדינת ישראל אין רוצחים בני אדם בדם קר או בדם מחומם, ללא משפט ובחתוך אלימות שצוף, גם כאשר בני אדם אלו הם פלשתינאים, מחבלים שהשתתפו בפועל בחטיפתו של אוטובוס. חיילים, שוטרים, ועובדים של שרותי הבטחון שלנו, ושל זרועות הסדר הציבורי האחרות, הם ומפקדיהם, אינם פורעים צמאי דם; התברכנו בעבר, ואנו מתברכים גם היום, בנורמות מוסריות ואישיות גבוהות של לוחמנו. הקפדה על נורמות אלו, כמידת האפשר, היא בין היתר המייחדת ומבדילה אותנו מן ההמונים המוסתים שבהם אנו חוזים לעתים, אחוזי־פלצות, אצל אחדות מן המדינות השכנות לנו. אם תימחק ותיעלם הבחנה זו, אם נסכים לכך שבמדינת ישראל מותר למשטרה חשאית מסוג כזה או אחר להרוג ללא דין, ואחר כך לטשטש את עיקבות ההרג כדי שלא יתגלה לרשויות המשפטיות המוסמכות, נגזור על עצמנו גט־כריתות מערכי האנוש הבסיסיים, שבזכות שמירתם אנו מחזיקים מעמד לאומי, מעטים מול רבים. האמונה בחיוניותה של מדינת חוק דמוקראטית היא הנותנת לנו הכוח לא רק לשרוד, אלא גם לצמוח ולפרוח.

פרשת ראש השב"כ לא תסתיים בקול ענות חלושה. היא בדמנו. רק חקירה אמיתית ונחרצת עשויה לגרש את השדים המצטופפים בחדרי חדרים של תודעתנו הלאומית, והמאיימים להטיל משם את כל טעם קיומנו.

בעקבות עליית המדד ב־1.6%
תוספת היוקר שתשולם ביולי: 5.8% ברוטו ו־4.2% נטו

בגלל סירוב האוצר לעדכן את מדרגות המס ● קיסר יתבע תשלום מלוא התוספת

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים וכתבנו לענייני עבודה

השכירים במשק אמורים לקבל במשכורות חודש יוני תוספת יוקר בשיעור של 5.8 אחוזים, כך התברר אתמול לאחר שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הודיעה שמדד המחירים לצרכן עלה ב־1.6 אחוזים בחודש שעבר.

העליה במחירים בחודש שעבר הביאה את מדד המחירים לצרכן ל־145.7 נקודות על בסיס של 1985=100. ב־12 החודשים האחרונים עלה המדד ב־78.6 אחוזים. מאז תחילת השנה עלה המדד ב־6.9 אחוזים.

האוצר כבר הודיע שהוא לא מתכוון לעדכן את מדרגות המס בחודש הבא, ולפיכך יקבלו השכירים תוספת למשכורות נטו בשיעור של 4.2 אחוזים בלבד. האוצר טוען, שעל־פי החוק הוא חייב לעדכן את מדרגות המס רק בחודש אוגוסט.

שר־האוצר משה נסים אמר אתמול, שעליית המדד היתה צפויה ועל כן אין להסיק מסקנות. הוא אמר, שתשלום תוספת היוקר עלול להוות לחץ על העלויות של יצרנים ועל כן החליטה הממשלה להפחית את תשלומי המעסיקים לביטוח הלאומי בשיעור של 5 אחוזים. נסים הוסיף, שהממשלה חייבת לנקוט באמצעים כדי להביא להפחתה נוספת בשיעור האינפלציה. לשם כך יש להמשיך ולהפעיל מדיניות שכר ותקציב מרוסנת, אמר נסים.

מנכ"ל התאחדות התעשיינים, ארנון טיברג, האשים אתמול את הממשלה שהעלאות המחירים שהיא יזמה בחדשים האחרונים הן אלה שלמעשה גרמו לתשלום תוספת היוקר כבר החודש ולא בעוד חודשיים.

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה התברר, שכמחצית מעליית המדד בחודש שעבר נגרמה על־ידי עליית מוצרי המזון בשיעור של 4.7 אחוזים בחודש שעבר. כמו כן עלו מחירי הבריאות ב־2.2 אחוזים.

תוספת יוקר מלאה

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, יתבע היום משר־האוצר, משה נסים, תשלום מלא של תוספת היוקר בשיעור של 5.8 אחוזים.

כתגובתו על עליית המדד בשיעור של 1.6 אחוזים אמר המזכ"ל, כי ההסתדרות עומדת על כך שלא יחולו שינויים במערכת המחירים ובפיקוח על המחירים.

קיסר אמר, כי עדכון מדרגות המס נעשה כל אימת שמשולמת תוספת יוקר ויש להמשיך ולכבד נוהל זה.

המזכ"ל הזהיר את הממשלה מפגיעה ביציבות היחסית השוררת עתה במשק.

התנהגות בלתי־אחראית

יו"ר סיעת מפ"ם בהסתדרות, אפרים ז'ילוני, אמר אתמול, כי ייקור תשומות הבניה, ייקור המוצרים המסובסדים והוצאת מוצרים מפיקוח מוכיחים, כי ההתנהגות הבלתי אחראית של הממשלה היא שגרמה להתייקרות מעבר לנדרש. „אסור לשחרר את המחירים מהפיקוח, דבר שימשיך לגרור אחריו עליית מחירים זוחלת", אמר ז'ילוני.

יו"ר סיעת ר"ץ בהסתדרות, רן כהן, פנה אתמול אל מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, בדרישה לכנס לאלתר את הוועד הפועל כדי לדון בשיתוק המוחלט, לדבריו, שאחז בהנהגת ההסתדרות. שיתוק זה מתאפיין בוויתור ללא קרב על אי עידכון מדרגות המס וכן אדישות ההנהגה כלפי מאבק האחיות בבתי־החולים, אמר כהן.

„מצאתי ספרי קודש קרועים זרוקים ליד בית־השימוש"

מספר שרת בית־הספר ביבנאל ● ספרי הקודש שחוללו יובאו היום לקבורה

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

ספרי הקודש והתפילין שחוללו בבית־הספר הממלכתי־דתי ביבנאל יובאו היום לקבורה בטקס מיוחד, בו אמור להשתתף ראש המועצה המקומית, עזרא מועלם, תלמידי בית־הספר ותושבי המושבה.

שרת בית־הספר, עמוס עטיה, סיפר אתמול לכתבנו על המחזה שהתגלה לעיניו בהגיעו לבית־הספר.

„הגעתי לבית־הספר בשעה 6.50 בבוקר. על הדשא בחזית הבניין היו זרוקים ספרי קודש וטליתות קרועים. נכנסתי פנימה ומצאתי ספרים קרועים זרוקים ליד בית השימוש. מיד הודעתי לרב והתקשרתי למשטרה".

רב המושבה, טיני מאיר פרנקל, טוען, כי מדובר בקבוצה שולית שמנסה להתסיס את הרוחות.

המתח ביבנאל החל לפני כחצי שנה, מאז נודעה כוונתו של האדמו"ר שיק לרכוש אדמה במקום ולהקים ישיבה. הרב פרנקל דוחה גירסה זו וטוען שאין שום הצדקה למתח. „אין עוד מקום בארץ", הוא קובע, „שבו אין כלל כפיה דתית, כמו ביבנאל. מתרחצים בשבת בבריכה מעורבת, נוסעים בשבת, ואף אחד אינו פוצה פה. הם עושים מה שהם רוצים בלי שום מגבלות. הסיסמה שלי היא חיה ותן לחיות".

„מתסיס ומסכסך"

הציבור החילוני, לעומת זאת, מודאג. חקלאי ותיק מבוני המושבה אמר לכתבנו: „הרב הזה מתסיס את האווירה ומסכסך בין הבריות. 80 שנה חיינו פה בשקט, דתיים לצד חילונים, ופתאום בשנתיים האחרונות הוא התחיל עם הייבוא של החברים שלו מאמריקה, אז בוודאי שאנו מודאגים".

בעיה נוספת המהווה מוקד למתיחות היא בריכת השחייה שנפתחה לפני שבועיים. הרב פרנקל אומר שכל מה שהם רוצים זה מספר שעות בשבוע בהן יפתחו את הבריכה לדתיים. בקשה נוספת היא שתוקם מחיצה בין הבריכה לבית הספר הסמוך. זה מעוגן בהסכם הקואליציוני, הוא אומר ומדגיש שראש המועצה יושב על כסאו בזכות המפלגה הדתית.

ד"ר משה אברמסון, מראשי המתנגדים ל„פלישה" חרדית למושבה, הוקיע את הוונדליזם והדגיש, כי אין שום קשר בין הוועדה שהוא עומד בראשה למעשים האחרונים. גם בריכת השחייה אינה מהווה בעיה לדבריו. „יש לנו חשבון ארוך ונוקב עם הרב פרנקל. הוא חרדי קיצוני ולא ברור למה הוא מתעקש לחיות ביבנאל. העובדה שהאדמו"ר שיק הצליח לפני שבועיים לקנות חלקת אדמה במרכז המושבה בעזרת הרב אינה מוסיפה להרגעת הרוחות", אומר ד"ר אברמסון.

חיפושים אחר נער־חוץ בקיבוץ שנעלם בעקבות נשירתו מלימודים

מאת אבי בניהו וירון אליוסף כתבי „על המשמר"

הנער בני סלאח בן 15 משכונת התקווה נעדר מאז יום ד' מביתו. הנער הלומד כילד חוץ בקיבוץ שער הגולן, נראה לאחרונה ביום ד' בכניסה הצפונית לעיירה בית־שאן. על פי הערכת המשטרה משוטט הנער באזור העיר אילת.

כוחות משטרה וחברי שער הגולן מתמקדים עתה בחיפושים באזור אילת. בני סלאח למד בתקופה האחרונה במסגרת עליית הנוער במוסד החינוכי „בקעת כינרות", המשותף לקבוצי השומר הצעיר שער הגולן, ובית זרע.

במחצית השבוע שעבר בישרו המחנכים לנער כי בשל קשייו בלימודים ובשל בעיות נוספות לא יוכל להמשיך ולהתחנך בקיבוץ בשנת הלימודים הבאה. על פי ההערכה נתקף בני סלאח דיכאון ויצא את שערי הקיבוץ ביום ד' ומאז נעלמו עקבותיו. בשיחה עם כתב „על המשמר" אמרה אמו של בני סלאח תושבת שכונת התקוה בתל־אביב: „אני תלויה באוויר, לא יודעת מה קרה לבן שלי, הוא ילד טוב, אני פונה לכולם שיעזרו לי למצוא אותו. אני פונה לקיבוץ שלו שיעשו מאמץ ויחפשו בכל הארץ, אני רוצה לדעת אם בני חי או מת", אמרה האם.

מן המשטרה נמסר לכתבנו, כי צוות של קבוץ שער־הגולן נמצא כבר באילת ועוסק בחיפושים אחר הנער ביחד עם שוטרי המחוז הדרומי. המשטרה מעריכה כי אין חשש שהעלמותו של בני סלאח קשורה למעשה חבלני.

דן עברי, מזכיר המוסד החינוכי מסר, כי כל הפרטים על הנער הועברו למשטרת העמקים וכי זו פתחה בחקירה. ההערכה הראשונית היתה, כי הנער נסע לבית דודו באילת אך התברר כי לא הגיע לשם. דרור, מזכיר קבוץ שער הגולן סיפר לכתבנו כי לנער היו בעיות חברתיות ולימודיות רבות וכי כבר שקלו בעבר להעבירו מהמוסד.

בדואים הפגינו נגד הפקעת אדמות באבן פינה ל־2 עיירות

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

טקס הנחת אבן הפינה לישובים הבדואים חורה ולגיה שבנגב — לווה אתמול בהפגנה של עשרות בדואים, שמחו נגד הפקעת האדמות ואילוץ הבדואים לזנוח את החקלאות.

נציגים של משרד הפנים לא הגיעו לטקס בשל חילוקי־דעות עם מינהל מקרקעי ישראל.

הישובים חורה ולגיה אוכלסו על־ידי בדואים שפונו מאדמותיהם במקומות שונים בנגב. רבים מהם היו אמורים לקבל קרקע חקלאית. אולם מינהל מקרקעי ישראל, טרם הגיע עמם להסדר. הנחת אבן הפינה אתמול על־ידי שר החקלאות אריה נחמקין היתה הכרה רישמית בישובים כישובי קבע.

במהלך הטקס בלגיה, אמר שר החקלאות: „אני שמח להכריז על הישוב כישוב רישמי. עם אפשרות להרחבה ובנייה. צריך לתת מגרשים לאלה שהבטיחו להם מגרשים. לאלה ששילמו והמגרשים עדיין לא בידים. אני מקווה שבפגישה הבאה נהיה כולנו מרוצים יותר".

במשרד השיכון טוענים כי החלטת מינהל מקרקעי ישראל להכריז על חורה ועל לגיה כעל ישובי קבע, לא תואמה עמם.

300 אחיות בכירות — לחופשה בת יומיים; ייקיימו כנס בבירה

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

300 אחיות האחראיות למחלקות בבתי־החולים, עוזבות היום את מקום עבודתן ליומיים בטענה, כי לא ניתן לקיים סידרי עבודה תקינים בתנאים הקיימים.

היום אמורות האחיות הללו לקיים כנס בירושלים, לדיון בהמשך צעדיהן. שמועות עקשניות מבשרות על צעדים דראסטיים שינקטו בימים הקרובים. לא ניתן היה לדלות מפיהן של המובילות המאבק, מה הן מתכוונות לעשות.

היום אמור להפגש השר גור, החוזר ארצה, עם חיים הברפלד וכרמיה פרן ולדון במצב שנוצר, לאור העובדה שקמה למעשה חטיבה נפרדת של אחיות בבתי החולים. קיימת סברה, כי בתקציב נמצא סכום מסויים העשוי לכסות דרישות אחיות בתי־החולים, אך לא לכל האחיות המאוגדות בהסתדרות האחיות.

אתמול היתה אסיפה כללית של אחיות ב„איכילוב" ובה הופיעו נציגות חטיבת האחיות של בתי־החולים. הדיון היה סוער והסתיים מבלי שנתקבלו החלטות. הרושם הוא, כי רוב האחיות בבית־חולים זה נוטות להצטרף לחטיבה. עד כה, כך נמסר, הצטרפו לחטיבת האחיות כ־40 בתי־חולים. פירושו של דבר, שרוב מוחלט כבר מקבל את העמדה שיש להקים חטיבה נפרדת של אחיות בתי־החולים. ההסתדרות מתנגדת לעת עתה לדרישה זו. אתמול, בכנס אחיות של „איכילוב", הודיע נציג אירגון עובדי עיריית תל־אביב, (האחיות ב„איכילוב" שייכות גם לאירגון זה) כי הצטרפות לחטיבה, פירושה פרישה מאירגון עובדי עיריית תל־אביב, וכן הסרת חסות של מועצת פועלי תל־אביב.

פסטיבל ישראל 86'
סיוטי קפקא

במסגרת הפסטיבל הציג „המרכז לתיאטרון עכו" את עבודתו של דוד מעיין המחזאי והבמאי של המופע „רינהייזראג", אותו הוא מכנה בתוכניה „בדיה תיאטראלית על חייו ומותו של פראנץ קאפקא".

זו, לדעתי, הגדרה קולעת. בדיה, משמע משהו מצוץ מן האצבע, הינו שיקרי. כי למרות שאני יודע שמעיין הוא אדם רציני ובוודאי חקר ודרש בנושא, משום־מה דבר מכל עולמו המיוחד והמיוסר של קאפקא אינו בא לידי ביטוי בהצגה, מלבד עובדת מותו משחפת בסנטוריום בוינה בגיל 41 — עובדה היסטורית חסרת כל חשיבות לגבי יצירתו.

כל העת קאפקא זה הולך וגוסס. נזכרתי בתפילה שנהוג לומר אצל יהודים, אם נאלצים לטלטל עצמות נפטר ממקום למקום: „כל מה שעשינו לכבודך עשינו" — אומר החזן. „סלח לנו אם פגענו בך". גם על שחקני עכו נבקש את מחילתו של פראנץ המנוח על שהם מטלטלים את עצמותיו ללא צורך.

הרבה פעלולים מכל המינים מציפים את הצופה. הדימוי המרכזי הוא מין סולם, שרגליו על הארץ וראשו בשמיים, ועליו מטפס וממנו נוחת ואליו נצמד מי שניסה לגלם את הסופר, שמוצג כאן כדמות מבית משוגעים.

המצאת דימוי נאה היא שימוש במקלות גמישים תחובים בשרוולי התלבושות ההופכים את השחקנים למיני קולבים — אבל מה זה צריך לסמל לא הצלחתי לפענח. ממש כשם שבובות ונשים המסירות את חולצותיהן, מסכות ואביזרים לרוב, לא הוסיפו דבר להצגה המייגעת והמעייפת.

מאקס ברוד מופיע כמין גיבן מנוטרם, ואהבותיו של קאפקא כמיני מפלצות. בקיצור, חוששני שהמחבר־הבמאי לא תפס כלל את הטירוף השפוי של הסופר הגאוני, את הסיוט שבתוך הבורגנות השלווה. קאפקא לא היה מטורף, להיפך, הוא היה השפוי היחיד שאיבחן את מחלות עולמנו.

גיורא מנור

רבין: עדיפות הבטחון — מן הנמוכות ביותר

מאת ירון אליוסף, כתב „על המשמר"

„האתגר העומד לפני מערכת הבטחון אינו קביעת מדיניות הבטחון ולא מציאת פתרונות. אלא איך עושים זאת בהרבה פחות אמצעים ובנסיבות של אווירה ציבורית פחות מעודדת משהיתה, בגלל העדיפות שקבעה הממשלה".

דברים אלה אמר שר הבטחון, יצחק רבין, ביום עיון בנושא „צה"ל — אתגרים מול מציאות", שנערך אמש באוניברסיטת תל־אביב, לזכרו של משה (ביש) חביב, שנפל במלחמת ששת הימים.

עוד אמר רבין: „הממשלה הזאת נותנת את העדיפות הנמוכה ביותר לבטחון מרוב הממשלות שהכרתי".

בהתייחסו לאתגרים נוספים, העומדים לפני מערכת הבטחון, אמר רבין, כי במלחמה עתידית ישאפו האויבים לפגוע בעורף הישראלי, ולא רק בחזית, במטרה להשיג פגיעה בחוסן הלחימה של העם. „אני רואה צורך", אמר רבין, „להערך למלחמה שונה בעתיד, שחזית ועורף עלולים להיות מעורבים בה זו לצד זה. זהו אחד האתגרים לתשובה, שבלעדיה לא נוכל לעמוד בפני העתיד — מלחמה לא במימד שהעורף רגוע בה לחלוטין".

„גרעין שכם" עדיין מסתתר במקום סודי בעיר

מאת כתב „על המשמר"

כוחות הבטחון המשיכו גם אתמול לחפש אחר חברי „גרעין־שכם", המסתתרים מפניהם במיתקן השייך לעיריית שכם. אולם עד כה לא הצליחו לאתרם.

כ־20 חברי „גרעין־שכם" מסתתרים למן חג השבועות במיתקן השייך לעיריית שכם, אחרי ששר הבטחון, יצחק רבין, לא התיר להם להתפלל בחג בישיבת „קבר־יוסף".

בעקבות החלטת רבין, החליטה מזכירות גוש־אמונים לאשר ל„גרעין־שכם" להאחז באופן סימלי ליד המיתקן השייך לעיריית שכם, אולם החליטה לשמור את המקום בסוד.

חברי „גרעין־שכם" מתגוררים במקום כבר ימים אחדים, וברשותם אוהלים צבאיים השייכים לצה"ל וכן אוכל ומים, המספיקים להם לימים אחדים נוספים.

טרם נמצא מנכ"ל מתאים לבנק המזרחי

מאת איל שגב, כתבנו הכלכלי בתל־אביב

לבנק המזרחי אין עדיין מנכ"ל חדש, משום שמועצת המנהלים של הבנק, שהתכנסה אמש לדון בנושא זה, סיימה את ישיבתה ללא תוצאות.

בתום הישיבה, שנמשכה יותר משעתיים וחצי, נמסר, כי הוטל על ועדה מיוחדת, שבה חברים, בין היתר, חיים נדיבי, יו"ר מועצת המנהלים של הבנק, ואהרון מאיר, המנכ"ל היוצא, לנהל מו"מ עם מועמדים לתפקיד המנכ"ל.

ועדה זו תביא את המלצותיה לישיבה הקרובה של מועצת המנהלים, בעוד שבועיים או שלושה.

בינתיים, ביקש הדירקטוריון של בנק המזרחי מהמנכ"ל הנוכחי, אהרון מאיר, להמשיך בתפקידו עד שימצא לו מחליף.

אסירי־ציון: להגביר המאבק למען הכלואים בבריה"מ

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

כ־20 אסירי־ציון ועמיתיהם מאלון־שבות השתתפו אתמול במשמרת מחאה מול משרד ראש־הממשלה בירושלים, לרגל מלאת 16 שנה למעצרם של 16 פעילי העליה, שניסו לחטוף מטוס על־מנת לעלות לישראל.

המשתתפים קראו לממשלה להפסיק לשלם את מס־השפתיים הרגיל בתחום זה ולהגביר את פעילותה בעולם החופשי, על מנת שילחצו על בריה"מ לשנות את מדיניותה כלפי היהודים.

„מאז חטיפת המטוס ועד היום לא שופר מצבם של יהודי בריה"מ, אלא להיפך. ידיעות המגיעות באחרונה מצביעות על התעללות המשטר באסירי־ציון, תוך שהוא מוסר למשפחות מידע מוטעה על מצב יקיריהן, כדי להרגיען ולמנוע את התעוררות דעת־הקהל במערב", אמר אתמול דובר המרכז למידע על יהודי בריה"מ, יורי שטרן.

16.6.86

מיליונים שבתו ו־8 נהרגו ביום השנה למהומות סווטו

יוהאנסבורג. — מיליוני שחורים נעדרו אתמול מעבודתם בדרום־אפריקה, לציון יום השנה העשירי למהומות סווטו. בעוד השלטונות ממשיכים במדיניות היד־החזקה, מכתרים את ערי־המושב של השחורים ומטילים הגבלות חמורות על הדיווח העתונאי.

שפיכות־הדמים נמשכת, וב־24 השעות האחרונות נהרגו שמונה שחורים. בכך מגיע מספר ההרוגים, מאז הוכרז מצב החירום, ביום ה', ל־31. דובר הממשלה טען, כי חמישה משמונת הקורבנות האחרונים קיפחו את חייהם במעשי אלימות של שחורים נגד שחורים, ושלושה בפעולות של כוחות הבטחון.

קשה לבדוק

הממשלה טענה, כי עלה בידיה לסכל את תוכניות מתנגדי האפארטהייד להטיל את דרום־אפריקה למצב של תוהו ובוהו. אולם ההגבלות שהוטלו על הדיווח העתונאי מונעות כל אפשרות לבדוק באורח בלתי־תלוי אם אכן הועילו אמצעי החירום למיתון עוצמתה של התקוממות השחורים.

אנשי־אבטחה פרטיים, חמושים ברובי־ציד, סיירו בפרברים היוקרתיים המיועדים ללבנים בלבד, כדי לסכל מראש כל אפשרות של פעולה מצד אנשי השכונות השחורות הסמוכות. רבים מאנשי העסקים ביוהאנסבורג הלכו לעבודתם חמושים באקדחים.

שקט בסווטו

אתמול אחר־הצהריים שרר שקט בסווטו וביתר אזורי הפורענות בדרום־אפריקה. מה שראו העתונאים בסווטו שיכנע אותם, כי משטר החירום הניב פירות. החשש מפני פעולות־גמול חמורות, במקרה של התעלמות מהאיסור על אסיפות פומביות, הרגיע בעליל את מנהיגי האופוזיציה השחורה ואת תומכיהם.

ירידה במחירי הזהב

מלונדון נמסר, כי מחירי הזהב והפלטינה, שהאמירו בשבוע שעבר, לקראת יום השנה ה־10 למהומות סווטו, ירדו אתמול תלולות, כאשר הסוחרים הגיעו למסקנה שהיתה פחות אלימות מן הצפוי.

אין החלטות

מלוקסמבורג נמסר, כי שרי החוץ של הקהיליה האירופית, שהתכנסו אתמול לדון בהפעלת סנקציות כלכליות נגד דרום־אפריקה, לא הצליחו להגיע לכלל החלטה כלשהי. שר־החוץ המערב גרמני, האנס דיטריך גנשר, מסר כי הוטל על מנהלי משרדי־החוץ של 12 מדינות הקהיליה להמשיך לבדוק את הנושא ולדווח לוועידת הפיסגה של הקהיליה, שתתכנס בהאג ב־26 בחודש.

שר החוץ הבריטי, סיר ג'ופרי האו, הכריז אתמול, כי ארצו ממשיכה להתנגד להטלת חרם כלכלי מקיף על דרום אפריקה, „משום שצעדים כאלה אינם מביאים תועלת".

הבית הלבן שב והכריז אתמול על התנגדותו להטלת סאנקציות על דרום־אפריקה.

לחצים גוברים

בפאריס הופעלו אתמול לחצים גוברים על השותפות המסחריות המערביות העיקריות של דרום־אפריקה, כדי שינקטו בעיצומים מוחשיים נגד פרטוריה ויאלצו אותה לשים קץ למדיניות האפארטהייד. נואמים בפתיחת ועידת האו"ם לענייני סנקציות האשימו את בריטניה, ארה"ב וגרמניה המערבית בסחבת ובמתן אפשרות להמשיך באפארטהייד, בכך שאין הן שמות קץ למסחר עם דרום־אפריקה ולהשקעות בה. הוועידה אמורה להימשך חמישה ימים.

ויני מאנדלה במעצר

ויני מאנדלה, רעייתו של מנהיג „הקונגרס הלאומי האפריקני" נלסון מאנדלה, הכלוא בדרום־אפריקה, נצטוותה אתמול רשמית להמנע מלצאת מפתח ביתה בשעות הלילה ומלקיים שיחות עם עתונאים עד ליום ו'. ויני מאנדלה מתגוררת ברובע סווטו.

הפגנה נגד האפרטהייד בדרא"פ – מול משרד החוץ בי־ם. (צילום: ישראלי)

עתון באתונה מפי פקיד יווני בכיר:

הישראלים הרגו מנהיג „החזית הדמוקרטית" נאזל

מאת דאן בוק, כתב „על המשמר" ביוון

אתונה. — הישראלים הם שהרגו את חאליד נאזל, ממנהיגי „החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין", ביום ב' שעבר, בלב אתונה — טוען העתון היווני „אלפטרוטיפיה", המסתמך על פקיד רשות בכיר במשרד לסדר ציבורי.

פקיד הרשות היווני אמר, לדברי העתון: „הישראלים תקעו לנו סכין בגב".

המוכן „הארגנטינאי"

העתון מביא דברים גם מפי מקור אחר באותו משרד, שגילה את תוכנה של שיחה שהיתה בין סוכנים של השרות החשאי היווני, של סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב ושל „המוסד" הישראלי. לדברי העתון, התנהלה השיחה הבאה:

היווני: האם „הארגנטינאי" אינו סוכן שלכם?

איש „המוסד": אנו עובדים איתו לפעמים.

היווני: אבל הוא נראה במקום שבו בוצע הפשע, בשעה שבה בוצע. איך אתה מסביר את זה?

איש „המוסד": אני לא מסביר את זה.

שיח סוכנים

השיחה התנהלה בפגישה היומית בין הסוכנים של יוון, ארה"ב וישראל, במסגרת שיתוף־הפעולה בין שלוש המדינות במלחמה נגד הטרור. שלטונות יוון ניסו לאתר את „הארגנטינאי", אך נראה שהוא עזב את יוון — כותב העתון.

לדברי העתון, טענו פלשתינאים באוזני חוקרים יווניים, כי נאזל היה אחראי על מבצע קומנדו, שבוצע ב־1974 בשטחים, ושבו נהרגו 24 חיילים ישראליים. דובר המשלחת הדיפלומטית הישראלית באתונה אמר, „כי מעולם לא היה מבצע כזה, לא ב־1974 ולא לפניה או אחריה".

„על המשמר" עתון יומי
عل همشمار جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין מגמר. ת"ד 102—121, טל' 6—225125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' סבורר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

פלשה לדירה ואיימה להצית עצמה

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

תושבת פתח־תקווה בת 20, הנמצאת בחודש השמיני להריונה, פלשה עם בעלה לדירה של עמידר ואיימה להצית את עצמה אם תפונה. בשבוע שעבר פלש הזוג לדירה ברחוב ברנר בשיכון עמידר והמשטרה פינתה אותם. אתמול בבוקר נפרצה הדירה שנית והזוג פלש לתוכה.

שגריר דרא"פ מקווה כי היחסים הטובים עם ישראל יימשכו

שגריר דרום אפריקה בישראל, ריויד דה ויליה די בואיסון, אמר לכתב עתי"ם כי היחסים הטובים הקיימים בין דרום אפריקה לישראל יימשכו.

השגריר סירב עם זאת להגיב על החלטת ישראל להצטרף למחאה בינלאומית על הכרזת מצב חירום בדרום אפריקה, בנימוק כי עדיין מוקדם למסור הצהרה בנדון.

השגריר בן ה־57, שמוצאו ממשפחה של הוגנוטים (פרוטסטנטים) צרפתיים שהגיעו לדרום אפריקה לפני 300 שנה, אמר כי ממשלתו נקטה צעדים בטחוניים מסויימים „הכוונה להכרזת מצב החירום", וזאת לאחר התייעצויות ושיקול מעמיק.

השגריר די בואיסון ציין, כי ממשלת דרום אפריקה מודעת היטב לעובדה כי צעדים בטחוניים קפדניים יעוררו ביקורת חריפה ואפילו סנקציות מצד העולם החיצון.

ההשלכות והמחיר של עיצומים מסוג זה נלקחו בחשבון, אולם ממשלת פרטוריה איננה יכולה לאפשר שיבושים ממושכים בחיי המדינה, על ידי פעולות חוץ פרלמנטריות ואלימות. ממשלת דרום אפריקה קוראת להבנה לגבי הצעדים התקיפים שעליהם החליטה. (עתים)

משלחת ההסתד' תמחה בפני שגריר דרא"פ

משלחת רשמית של ההסתדרות תגיש היום מחאה רשמית בשם העובדים בישראל, לשגריר דרום־אפריקה בארץ על מדיניות ממשלתו. בראש המשלחת יעמוד ירוחם משל, המייצג את ההסתדרות באיגודים המקצועיים הבינלאומיים, וישתתפו בה חברי הועדה המרכזת שאול בן־שמחון, יצחק ולבר ויעקב אחיעזרא וכן אברהם אלון, מנהל המחלקה הבין־לאומית של ההסתדרות. המשלחת תציג את החלטות הוועדה המרכזת השוללות את מדיניות ממשלת דרום־אפריקה המגנות את היחס שנוקטת הממשלה לרוב השחור. (עשית)

צלצול מהיר

ד"ר דב שמורק סמנכ"ל משרד החוץ:

כך סייע משרד־החוץ להפקת הסרט „שואה"

האם נכון, שמשרד ההסברה הילווה בשעתו, בהמלצתו של רוה"מ דאז, מנחם בגין, לקלוד לנצמן 750 אלף דולר בסיוע להפקת הסרט „שואה"?

נכון, שמשרד ההסברה הילווה בזמנו ללנצמן 750 אלף דולר להפקת „שואה", ומאחר שהמשרד חדל להתקיים עברו האסמכתאות של אותה הלוואה וכל תנאיה למשרד החוץ.

מהם תנאי ההסכם שנחתם עם לנצמן לצורך קבלת ההלוואה?

בין התנאים כלולה התחייבותו של לנצמן, שכל החומר הגולמי שלא נוצל בסרט (צולמו 350 שעות מהן מוקרנות רק תשע וחצי) יועמד, ללא תמורה, לרשות „יד ושם". וכן — שכל שימוש בסרט על־ידי ישראל במסגרת הנצחת השואה ייעשה ללא תמורה. ברצוני, אגב, לציין כי ממשלת צרפת ויתרה על הכספים המגיעים לה מלנצמן כביטוי של הוקרה למאמץ שהושקע בעבודה המונומנטלית הזאת.

האם מתכוון משרד החוץ לנהוג בצורה דומה?

זוהי שאלה קשה. מחד — אנחנו נתונים במצב תקציבי לא קל. מאידך — נשאלת השאלה: האם יכולה ממשלה יהודית לגלות פחות הערכה מאשר ממשלה צרפתית? צריך לזכור, כי הסרט עושה שירות עצום להנצחת השואה וכנגד המסע המתנהל להכחשתה. ולכן, אנחנו שוקלים בכובד ראש את האפשרות לבוא לקראת לנצמן ולהפוך את ההלוואה למענק.

הטלוויזיה הישראלית, שביקשה להקרין את „שואה" בערב יום השואה נדרשה לשלם כמה מאות אלפי דולר על מנת לפצות את מפיצי הסרט על אי־הקרנתו בבתי הקולנוע. האם הקרנתו המסחרית של הסרט בבתי הקולנוע תחילה היא ברוח ההסכם שנחתם עם לנצמן?

אני מודה, שאני מופתע. כששוחחתי עם אנשי השגרירות בפאריס נאמר לי, כי הטלוויזיה יכולה להקרין את הסרט בכל עת. יהיה עלי, איפוא, לבדוק אם הפצתו המסחרית של הסרט תחילה, היא ברוח ההסכם. בכל מקרה ברור, כי לא ייתכן שגורם ממלכתי אחר — ויהא זה מוזיאון תל־אביב או הטלוויזיה הישראלית — יידרש לשלם בנוסף על ההשקעה שנעשתה על ידי זרוע ממלכתית אחרת. עם זאת, נראה לי כי אם אכן תקבל הטלוויזיה את הסרט להקרנה ללא תשלום, לא נעמוד על הקרנתו בטלוויזיה לפני הקרנתו בבתי הקולנוע.

אתי רונאל

מודעי פועל בוושינגטון להגבלת הנשורת הפוליטית מפרשת פולארד

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — ארה"ב וישראל אוחזות בצעדים מעשיים במאמץ להגביל את הנשורת הפוליטית הנובעת מהמשך החקירה בפעילות הריגול הישראלי בארה"ב.

שר המשפטים, יצחק מודעי, נפגש אתמול עם שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ, עם שר המשפטים ארווין מיז ועם פקידי רשות אמריקניים אחרים, והיום הוא עומד להיפגש עם היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקני, השופט אברהם סופר, ועם סגן הנשיא ג'ורג' בוש.

לדברי מקורות ישראליים, שואף מודעי לנסות לרפות את המתיחות שהשתררה באחרונה ביחסי ארה"ב עם ישראל, כתוצאה מפרשת פולארד.

● בקאהיר הוחלט לנקוט צעדי ביטחון נוספים, לאבטחת מטוסים של כמה חברות זרות, בהתאם לבקשתן של חברות אלה.

● אוכלוסיית בתי־הכלא בארה"ב גדלה אשתקד ב־8.4 אחוזים והגיעה לשיא של 503,000 איש — נאמר בדו"ח של הלשכה לסטטיסטיקה שפורסם אמש.

אלוף דן שומרון בצרפת

פאריס. — סגן הרמטכ"ל, אלוף דן שומרון, בא אתמול לצרפת לביקור של שלושה ימים, לפי הזמנת צבא צרפת.

האלוף שומרון, שאת פניו קיבלו קצינים צרפתיים רמי־דרג, פופולרי במיוחד בצרפת למן מבצע אנטבה. הוא יבקר בבסיסים צבאיים צרפתיים וינהל שיחות עם פקידים בכירים במשרד ההגנה, בטרם ישוב השבוע לישראל. (ע"צ)

יקירנו **צבי היכל** איננו

ההלויה תתקיים היום, יום שלישי, 17.6.86, בשעה 15.00 בקיבוצנו.

המשפחה ובית יסעור

ביתנו שרוי באבל

הילה אייזנר

בתנו — נפטרה לאחר מחלה

מועד ההלויה יום שלישי, 17.6.86, בשעה 15.00 בקיבוץ שובל

המשפחה וקיבוץ שובל

פרס: צריך לצאת נגד האש ונגד המציתים במירב העוצמה

ברוב קולות קיבלה הכנסת החלטה הקוראת להידברות ולסובלנות בין רבדי העם תוך אכיפת החוק במטרה למנוע אלימות ■ ח"כ גרנות: לא מתפייסים עם מי שבא עם תרסיס צבע

מאת בצלאל עמיקם

„זה לא יהודי ולא דתי לחבר אלימות עם יהדות. איננו שואפים לאחדות ואחידות, אלא ההיסטוריה מלמדת כי החורבן התרחש כשהגורמים בעם הפכו להתנגשות. וכאן, על גבול זה חייבת הכנסת להתייצב" — בדברים אלה סיכם אתמול רה"מ דיון רגוע וארוך של הכנסת בנושא גילויי האלימות החמורים והחרפת היחסים בין דתיים לחילוניים.

את הדיון תחמה החלטת הכנסת שהתקבלה ברוב קולות סיעות הבית וקוראת להידברות ולסובלנות בין הרבדים השונים של העם, תוך אכיפת החוק, כדי למנוע גילויי אלימות מכל צד שהוא. הצעה שהעלתה חייקה גרוסמן בשם סיעות ר"צ ומפ"ם, הקובעת כי על המשטרה לפעול ללא משוא־פנים וכי במדינת ישראל הדמוקרטית חובה לכבד כל אדם מכל מוצא — לא התקבלה.

רה"מ, שמעון פרס, היה היחיד מחברי הממשלה שנכח בכנסת עד שהגיע הדיון לקיצו. בדברי הסיכום שלו הוא בחר להתפלמס עם אלעזר גרנות (מפ"ם) ואמר לו כי אין זו טעות שרה"מ מופיע במעמד של מורד. מהות תפקידו לברור בעדיפויות ובאיזו עוצמה יש לטפל בכל נושא. „לנו ולמפ"ם בעיה משותפת: להפוך עימות מבחוץ לשלום וכלפי פנים למנוע שהשלום בבית לא יהפוך לעימות אלים." פרס השיב לטענות שהוטחו נגדו כי לא שיתף את הסיעות האופוזיציוניות במועצה לפיוס לאומי והסביר כי הדלת פתוחה בפניהם. לדבריו, הפגישות בשבוע שעבר היו עם ראשי הסיעות הקואליציוניות כשלב בפני הרחבת הפורום. רה"מ הביע שמחה על שצעירי מפ"ם ובני עקיבא נפגשו יחדיו.

בפתח הישיבה נשא פרס את הנאום המרכזי בשם הממשלה, בהדגישו כי האש גדולה תמיד ממדליקיה. עלינו לצאת נגדה. נגד האש ונגד המציתים, במלוא עוצמתנו, במירב אחדותנו. לדבריו, לא ניתן לקיים מדינה יהודית שיהיה בה רק סוג אחד של יהודים. חילוניים או דתיים, הוא הבטיח כי הממשלה לא תהסס להפעיל את כל האמצעים שהחוק העמיד לרשותה כדי למנוע אלימות.

ח"כ גרנות פתח את דבריו בגינוי לפוגעים בבתי הכנסת, ואמר כי אלה אינם שייכים למחנה החילוני, אלא לשוליים האפלים, שבהם מתלכדים הבערות, השנאה והפשע. „נושא דיוננו הוא התהליך המתמשך והמחריף, שבו קבוצה הכופרת בריבונותה ובסמכותה של מדינת ישראל סוחפת את המדינה מן הדמוקרטיה והחוק אל דמדומי ימי הביניים. נושא דיוננו הוא תהליך הקצנתם הגוררת והולכת של חוגים דתיים מתונים. נושא דיוננו הוא שרשרת הכניעות הפוליטיות של מפלגות לא דתיות לאותם קיצוניים. משיקולי שלטון פרגמטיים".

גרנות ביקר בחריפות את ניסיונות הפיוס של ראש־הממשלה — „לא מתפייסים עם מי שבא עם תרסיס צבע, דלק וגפרור: מדברים רק עם מי שמחפש פשרה, ואין פשרה במקום שיש קנוניה. אנחנו מכבדים את רצון הדתיים לשמור את הדת. אך נתבע מהם לכבד את רצוננו לחיות על־פי אורחות חיינו" — קבע.

שולמית אלוני (ר"צ) אמרה: „מדובר הוא בחוגים שמעולם לא הכירו במדינה ועד היום אינם מכירים בסמכותם של חוקי הכנסת. מדוע עושה ראש הממשלה סימטריה בין העבריין לבין קורבנו. ראש הממשלה אינו הדובר הלאומי."

כרוזים נגד האלימות החרדית והאלימות־שכנגד – אתמול בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

נסים: יישום התוכנית הכלכלית התרופף – החגיגה מוקדמת מדי

מיכאל ברונו יתמנה מחר רשמית לנגיד הבנק

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

„בחודשים האחרונים ניכרת התרופפות ביישום התוכנית הכלכלית ואין, על כן, מה לחגוג חגיגות מוקדמות" — אמר אתמול שר האוצר, משה נסים, לחברי סיעת הליכוד בוועדת הכספים של הכנסת.

נסים קרא לחברי הליכוד לאשר במהרה את ההיטל על הרכב ואמר שיש בקשות לכספים רבים מחוץ למסגרת התקציב, אשר לא יאושרו.

לדבריו, מאז ירידת המדד בינואר, ניכרת „חגיגה" של כאילו הצלחה של התוכנית הכלכלית — מוקדם מדי.

גם הנגיד הבא של בנק ישראל, מיכאל ברונו, התייחס אתמול לנושא החוקים הקשורים לתקציב שטרם אושרו על־ידי ועדת הכספים באומרו שאי־אישורם יפגע באמינות התוכנית הכלכלית ויסכן את היציבות במשק. בדברו אתמול בפני חבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית בירושלים, ציין ברונו שכל העלאות השכר עלולות גם הן לפגוע ביציבות המשק.

פרופ' מיכאל ברונו ייכנס לתפקידו החדש ביום רביעי, לאחר שיתמנה רשמית על־ידי נשיא המדינה, חיים הרצוג. ברונו יהיה הנגיד החמישי של הבנק המרכזי ויבוא במקומו של משה מנדלבאום שנאלץ להתפטר בעקבות מסקנות ועדת בייסקי.

ברונו ציין בפני חבר הנאמנים: „אינני חדש בחיים הציבוריים, אך אני מקווה שאוכל להישאר נאמן לעקרונותי גם בחיים הציבוריים. אני מקווה שאוכל להסתכל בלי להתבייש בעמיתי באוניברסיטה גם לאחר שאסיים את התפקיד".

חברת החשמל לישראל

אגף האספקה והאחסנה – מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000

מכרזים

החברה מזמינה בזה הצעות לייצור / אספקה / שרות כמפורט להלן:

מס' המכרז	הנושא
13336	התקשרות שנתית לאספקת צרכי משק
13422	מתלים למבדדי משוורות
13433	כבלי נחושת
13440	חוט אלומיניום לקשירה
13441	מכסה P.V.C לתילים
13444	טבלת לתידוק טרנספורמטור לזרוע

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 10.7.86

לקבלת טפסי המכרז ופרטים נוספים, יש לפנות חוץ מחיום בשעות 09.00—13.00 למח' חקר שווקים ומכרזים בתחנת חכה חיפה, או בכתב לפי המען הרשום לעיל.
להצעה יש לצרף אישור על ניהול פנקסי חשבונות ורשומות מפקיד השומה או מרואה חשבון וכן אישור שנתי לעוסק מאגף המכס. – הצעה ללא אישורים ברי תוקף – לא תובא לדיון.
על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע עד למועדים המצוינים לעיל, שעה 13.30 למשרדנו בחיפה.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

חברת החשמל לישראל

מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000, טלפון: 04-646475

מכרז למכירת מעלית משומשת — A.C.E

מכרז מס' 1989

מעלית משומשת תוצרת A.C.E — SKYARK —אנגליה למשקל מקסימלי 500 ק"ג או 5 אנשים (המעלית מורכבת באתר הפחם בתחח"כ בחדרה)

הערה:
פרוספקט ניתן לעיון בלבד:
1. אצל מר דב פרנקל, מחסן חדרה.
2. אצל מר ק. אוסטה, מח' המכרזים, חיפה.
3. אצל מר צ. יחיאלי, מחלקת המכירות, ת"א.

טפסי מכרז ופרטים נוספים, ניתן לקבל במח' חקר שווקים ומכרזים בתחח"כ חיפה, טלפון: 04-646475 או ביחידת המכירות רח' החשמל 7 תל־אביב טלפון: 03-625036.
לקבלת פרטים נוספים אפשר לפנות למר הלל ריין, תחח"כ חדרה, טלפון: 063-27219.
על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בשעור של 10% מערך הצעתו למכרז.
על ההצעות להגיע למשרדנו בחיפה במעטפות המיועדות לכך לא יאוחר מיום 10.7.1986 עד השעה 13.30.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בכנסת

מוטי בסוק ובצלאל עמיקם

הליכוד והמערך ממשיכים בברוגז

„הברוגז" שמשחקים הליכוד והמערך בכנסת, נמשך גם השבוע. אתמול, כפעם השניה ברציפות, שוב החרימו נציגי המערך, את ישיבת הנהלת הקואליציה.

תחילת הברוגז בהצבעה שנערכה לפני 13 יום במליאת הכנסת. הליכוד — בניגוד לסיכום שהושג בהנהלת הקואליציה — הצביע בעד הסרת הצעה לסדר היום של ח"כ נחמן רז.

אתמול הודיע יו"ר הקואליציה, חיים קופמן (ליכוד־חרות), כי זימן כבר לפני שישה ימים את נציגי המערך לישיבת פיוס. האחרונים הודיעו, מאידך, כי לא קיבלו שום מכתב מקופמן.

בישיבת הנהלת הקואליציה אתמול, שנערכה ללא נציגי המערך, נופו נציגי הליכוד באחרונים על הברוגז שהם מנהלים. חיים קופמן קרא לרה"מ, להאיץ בח"כי המערך לחזור ולשתף פעולה עם עמיתיהם לקואליציה.

שליטא: כולם יאכלו חצץ מפרופ' ברונו

„בחירת מיכאל ברונו לנגיד מקח־טעות של הליכוד. ברונו הוא מהדורה כלכלית של מי שהיה היועץ המשפטי לממשלה פרופסור זמיר". הערכה זו השמיע אתמול ח"כ הליכוד, בני שליטא.

לדעתו, מפאת קוצר־ראות ומקח־טעות, הליכוד עוד יבלע הרבה צפרדעים עם ברונו. שליטא טען כי לאיש האקדמיה, ברונו, אין הבנה והכרה מעשית של החיים הפוליטיים. „כל המפלגות יאכלו חצץ ממיכאל ברונו והליכוד יותר מכולם" — הזהיר.

„כל הפרלמנטים במערב גינו את דרום־אפריקה חוץ מהכנסת ומפלגת העבודה"

ועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת קראה אתמול לממשלת ישראל להתמיד במאבקה נגד מדיניות האפרטהייד בדרא"פ. היא גם קראה לממשלה לשקול — יחד עם מדינות אחרות בעולם הנאור — את האמצעים הדרושים כדי להביא לשינוי מדיניות האפרטהייד של שלטונות פרטוריה.

ועדת המשנה, בראשותו של שמחה ריניץ, קיימה דיון מיוחד לנוכח החרפת המהומות בדרום־אפריקה. הוועדה שמעה דיווח של מנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי, ובסיום הישיבה פירסמה הודעת „דאגה וחרדה לנוכח המתחולל בדרא"פ, במיוחד השימוש המוגבר באלימות". חברי הוועדה הדגישו כי הם מצטרפים לגינוי האוניברסלי החריף של מדיניות האפרטהייד, המבוססת על אפליה גזענית".

הוועדה קראה ליהודי דרא"פ לעלות לישראל, גם לנוכח המצב הקשה במולדתם.

בישיבת הנהלת סיעת המערך בכנסת אתמול, גינה ח"כ חיים רמון את התנהגותה המושרשת של ישראל בשאלה הדרום־אפריקנית. לדעת רמון, העם היהודי ומדינתו לא יכולים לעמוד מן הצד ולהתייחס בשוויון־נפש למדינה המתבססת על הפרדה גזענית. כל הפרלמנטים בעולם המערבי, וכל המפלגות הסוציאל־דמוקרטיות גינו את דרא"פ ומשטר האפרטהייד שלה, את הכנסת ומפלגת העבודה הישראלית — אמר.

תעמולה של „כך" במעטפה רשמית של המדינה

ועדת הכנסת תדון היום בניצול שירותי דואר הבית, על־ידי מאיר כהנא („כך").

הדיון ייערך לבקשת ח"כ ויקטור שם־טוב (מפ"ם). בפנייתו לוועדה, לפני שבועיים, צירף שם־טוב מעטפה רשמית של מדינת ישראל, שנשלחה לביתו ע"י כהנא. בתוך המעטפה היה חומר הסברה של תנועת „כך".

שם־טוב סבור כי אורח המקבל חומר מפלגתי במעטפה רשמית של המדינה, עשוי להתרשם שהחומר נשלח אליו מטעם המדינה. לדעתו, הכנסת צריכה לאסור על ח"כים להשתמש במעטפות רשמיות של המדינה, לצרכי משלוח חומר תעמולה מפלגתי.

סוריה הציבה 4 טנקים מצפון לרצועת הבטחון

מאת עוזי מחנימי ואבי בניהו, כתבי „על המשמר"

סוריה העבירה מחלקת טנקים לאיזור הכפר משהארה, מרחק קילומטרים ספורים מרצועת הביטחון — דיווחו נוטים שהגיעו אתמול לרצועת הביטחון בלבנון.

הטנקים — ארבעה במספר — שוגרו ביממה האחרונה, כתגבורת לכוח הסורי שכבר שוהה באיזור.

בצה"ל נוטים לא לייחס כעת חשיבות מיוחדת לנוכחותם של כוחות קומנדו מיוחדים של צבא סוריה מצפון לרצועת הביטחון. עם זאת, צה"ל עוקב בעירנות אחר המתרחש באיזור משהארה, ואחר תנועת הכוח של הצבא הסורי שנשלח לשם בתחילת השבוע, כדי לדכא את המהומות.

באיזור זה של בקעת הלבנון לא שהו עד עתה כוחות סוריים כלשהם, ובצה"ל מבינים כי משימתו של הכוח הסורי היא דיכוי המהומות בלבד, ומשערים כי אחר-כך יחזור הכוח למקום היערכותו הקודם. מקורות בכירים מסרו, כי אם יישאר במקום הכוח הסורי לאחר שירגעו כליל המהומות, תראה ישראל בצעד זה הפרת הסטטוס-קוו בבקעת הלבנון.

בצה"ל הגדירו בעבר „קו ארום" את כניסת כוח סורי סדיר לאיזור זה, בו שוהות כעת „היחידות המיוחדות" של צבא סוריה. הכוח התמקם במרחק של פחות מ-10 ק"מ מצפון לאיזור הביטחון, מקום בו הושלמה בניית ביצורים ומחפורות לטנקים.

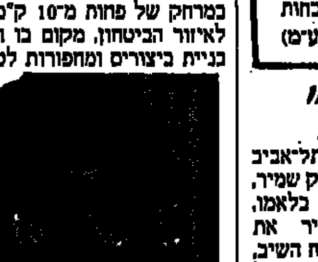

ד"ר בלאמי

הסורים הבטיחו לישראל לא לחרוג מבקעת לבנון

„הסכם ירושלים דמשק בחסות וושינגטון"

קאהיר. — סוריה וישראל הגיעו להסכם, בחסות ארה"ב, להסדרת הנוכחות הצבאית של שני הצדדים בלבנון, וסוריה התחייבה לא לחרוג מאיזור בקעת הלבנון — טוען „אל-אהרם" הקאהירי.

בידיעה נמסר, כי באמצעות תיווך בין סוריה לישראל של שליח הנשיא האמריקני במזה"ת, הצליחה ארה"ב, בראשית אפריל, להשיג הסכם בין סוריה לישראל בדבר מסגרת כללית לנוכחות הצבאית הסורית בלבנון.

מקורות אמריקניים צופים, שמסגרת זו תיצור איזון בין הנוכחות הסורית לבין הדרישות הצבאיות של ישראל בלבנון. (ע"מ)

„אי-אפשר להתפשר עם אפליה גזעית"

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש הממשלה, שמעון פרס, הביע אתמול בפגישתו עם שר החוץ של ליבריה ד"ר ג'יי ברנרד בלאמו, את התנגדותה הנחרצת של ישראל למדיניות האפרטהייד בדרום-אפריקה. „העם היהודי היה קורבן לאפליה גזעית יותר מכל עם אחר ואנו יודעים שאי-אפשר להתפשר עם אפליה גזעית", אמר פרס.

פרס הביע תקווה, כי ליבריה תעביר את שגרירותה מתל-אביב לירושלים. גם שר החוץ יצחק שמיר, שנפגש אתמול עם ד"ר בלאמו, ביקש כי ליבריה תחזיר את שגרירותה לירושלים. האורח השיב, כי יעביר את הבקשה לנשיא, סמואל דו.

„כלאו אותי בתא של אייכמן" — טוען עציר שניסה להתאבד

השופט התיר ליוסי בן-אליהו מחיפה להיבדק על-ידי רופא מחוץ לכותלי הכלא והסכים: אפשר להבין שאף אחד אינו מוכן לישון על המיטה הזאת

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שופט בית-המשפט המחוזי, חיים פיום, הורה למשטרת ישראל להחליף את מיטתו של עציר בבית המעצר קישון, שניסה לשים קץ לחייו בטענה כי תאו ומיטתו שימשו את הפושע הנאצי אדולף אייכמן.

העציר, יוסי בן אליהו בן 32 מחיפה, נתון במעצר בבית המעצר קישון עד העמדתו לדין באשמת סחר בהרואין ותקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות.

בעתירתו לבית-המשפט אתמול, טען יוסי בן-אליהו, כי אינו מוכן להיבדק על-ידי רופא בית-המעצר לאחר שניסה לשלוח יד בנפשו ולחתוך את ורידיו. בנימוקיו למעשיו אמר העציר: „לקחו אותי לתא של אייכמן וישנתי במיטתו של רוצח היהודים, תא מס. 7. אין שם שירותים, מקלחת ותנאים תת-אנושיים".

לדבריו, באחד הימים, לאחר שחש סבל רב על ששיכנו אותו „בתאו של אייכמן", חתך את ורידיו ובלע סכיני גילוח וחלקי מתכת שונים בכוונה לשים קץ לחייו. „אמרתי למפקד בית-המעצר שישימו את המיטה של אייכמן בתור מוזיאון ואז הקצינים התחילו לצחוק עלי".

יצויין, כי אדולף אייכמן אמנם היה עצור בבית המעצר קישון שליד חיפה לאחר שהובא ארצה מארגנטינה.

השופט המחוזי, חיים פיום, קיבל את טענותיו של יוסי בן-אליהו והורה למשטרה לאפשר לו להיבדק על-ידי רופא מחוץ לכלא, משום שהעותר אינו נותן אמון בשלטונות הכלא. „תחושתו של העותר כה חריפה עד כי אין לו עוד אמון בשירותי בתי הסוהר", אמר השופט פיום. הוא תהה עוד מאין יודעים העצירים כי תא מס. 7 והמיטה שבו אמנם שימשו את אייכמן בשנת 1962. ועם זאת, ציין: „אפשר להבין שאף אחד אינו מוכן לישון על המיטה הזאת".

יערי הציעה לסייע לחפש את מלבסקי לאחר היעלמה אך להלווייתה לא באה

אתמול הוגשו לבית-המשפט הודעותיה של חיה שפאן, אחות הנרצחת, מהן עולה כי החשד שהתעורר במשפחה בעקבות היעלמות הכסף העלתה את המשטרה על עקבות יערי-גרנות

מאת ירון אליוסף, כתב „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

כאשר הודיעה אחותה של מלה מלבסקי לחווה יערי על היעלמה של התיירת האמריקנית, הציעה יערי מייד את עזרתה אך לאחר גילוי הגופה, לא באה להלוויה ולא ניחמה את המשפחה — דברים אלה התבררו אתמול בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב עם הגשת ההודעות שמסרה למשטרה חיה שפאן, אחותה של הנרצחת.

„אתמול בסביבות השעה 4:30 אחה"צ — סיפרה חיה שפאן בהודעתה ב-11.3.85 (יום לאחר הרצח) — הגיעה אלי אחותי ואמרה שהיא הולכת לאכול אצל אחי, ברחוב המלך ג'ורג' בתל-אביב. שם החזיקה את החפצים שלה. היא התקשרה לחברה שלה, חווה יערי, המתגוררת ברמת-אביב, וקבעה להיפגש איתה בקרן הרחובות בוגרשוב — כוקי בן-יגאל בשעה 17:45. שמעתי מחווה שהן תכננו ללכת לד"ר פכטואלה, רופא טבעוני, ואחותי, שעוסקת בהאמאומתיה חשבה לפתוח עסק בכיוון הזה".

בהודעה מסופר עוד, כי כאשר נרשמה מלה לשוב, הוחלט להמתין עד הבוקר, כעצת המשטרה. „אני ראיתי אחרונה את אחותי וידעתי שהיתה אמורה להיפגש עם חווה יעריה, ולכן התקשרתי אל חווה. היא סיפרה שהגיעה למקום הפגישה בשעה 17:55 ואחותי לא היתה במקום".

„כשדיברתי עם חווה יערי ושאלתי אותה על אחותי ועל כוונתנו לפנות למשטרה, היא הציעה לעזור" — הוסיפה.

חיה שפאן הופיעה פעם נוספת במשטרה ומסרה הודעה לפקד מישל חדד ב-12.11.85. היא מסרה כי נודעו לה פרטים חדשים בקשר לפרשת מות אחותה: לשתי האחיות היו חשבונות בסניף בל"ל בכיכר מלכי ישראל בתל-אביב.

„נודע לי מפקידה העובדת בבנק, שאחותי העבירה סכומי כסף (במט"ח) מהחשבון הזה לבנק הפועלים בירושלים. מסרתי מידע זה לאחי, נתן שפאן, וכאשר נסע לירושלים הוא ביקש לדעת מה מצב החשבון של מלה. הבנק לא הסכים למסור מסמכים ומידע, אך הודיעו שמאז אוגוסט 1984 אין כסף בחשבון".

שפאן סיפרה כי באוקטובר 1985 נסעה לבנק הפועלים בירושלים, לאחר שקיבלה מסמכים שונים בנושא. „שם מסרו לי העתק של שני מסמכים — יפויי-כוח שניתן ע"י אחותי המנוחה לחווה יערי, והעתק של טלקס".

חיה שפאן ביקשה מהפקידה לראות ולבדוק את חתימת אחותה על יפוי הכוח, אך זו סירבה. בהמשך ההודעה מסופר על העברת סכום של יותר מ-42 אלף דולר מהבנק בתל-אביב לבנק בירושלים, והעברות נוספות של כספים.

„העברות אלה עוררו את חשד המשפחה, ובהתייעצות בינינו החלטנו להעביר את המסמכים השונים לטיפולך" — אמרה חיה שפאן לחוקר חדד. „ברור לנו, שיש כאן משהו לא בסדר, ואנו מבקשים את המשטרה לבדוק מה קרה כאן ומה מסתתר מאחורי העברת הכספים הזו, עליה לא שמעתי ממלה ולא מחווה יערי ומאף אחד אחר".

בעקבות גילויים אלה חודשה חקירת מותה של מלה מלבסקי, שהביאה למעצרן של חווה יערי ואביבה גרנות.

האחות סיפרה עוד, כי למחרת היעלמה של אחותה, היא ניסתה להתקשר למספר טלפון שהשאירה חווה יערי, של חברה שלה, אותה כינתה „רותי". היא אכן דיברה עם חברה זו, וביקשה שחווה תיצור עימה קשר. ואכן, חווה יערי התקשרה. „היא אמרה שיש לה חבר במשטרה ואולי הוא יוכל לעזור. כעבור רבע שעה שוב התקשרה ואמרה שידידה השוטר הועבר צפונה והיא לא תוכל לעזור".

שתי מומחיות לבדיקת שערות ופקידת בנק, היו אתמול העדות האחרונות מטעם התביעה במשפט יערי-גרנות.

ד"ר צ'יצ'יק מהמכון לרפואה משפטית הישוותה שלוש שערות שנמצאו בגחונה של מכונית הסובארו של חווה יערי לקבוצת שערות שנלקחה מראשה של מלבסקי ומצאה כי הן זהות. עו"ד ערנה קפלן, המייצגת את יערי, ניסתה לערער קביעה זו. מסתבר, כי מבין שלוש השערות שנמצאו בגחון המכונית רק באחת ניתן היה לבצע בדיקה, שכן השתיים האחרות היו שערות שיבה. קפלן טענה כי בבדיקה לא נבדקו רכות, ושבירות השערות. עו"ד קפלן טענה עוד כי את הקביעה כי שערה מסוימת היא משער ראשו של אדם מסוים מוכיחים על-ידי השוואה לשערות שנלקחו מחמישה מקומות שונים בראשו של אדם. במקרה זה, נלקחו שערות רק מ-4 מקומות בראשה של מלבסקי.

ד"ר צ'יצ'יק עמדה על דעתה כי השערות זהות.

אנשים ואירועים

אף אל אף עם האפיפיור

וולינגטון. — בני שבט המאורים בניו-זילנד יקיימו טקס של „חיכוך אפים" עם האפיפיור יוחנן פאולוס השני, בעת ביקורו באוקלנד, ב-22 בנובמבר.

חיכוך באפו של האורח מקובל אצל שבטי המאורים כברכת-שלום מסורתית, המכונה בלשון המקום „הונגי". ברכה מסורתית זו נועדה לסמל שאיפה לשלום ולגילוי-לב.

האפיפיור עומד להגיע לניו-זילנד ב-22 בנובמבר. (עי"ד)

רבייה אל-מינית של צמחים — בתערוכת „אגריטאק 86"

מאת יוסף גלילי

יישום שיטת רבייה אל-מינית (וגטאטיבית) מהירה בצמחים בתרבית רקמה — שהוא חידוש טכנולוגי חקלאי המעורר התעניינות ברחבי העולם — יוצג בתערוכת „אגריטאק 86" משתלות הריבוי של קיבוץ ראש הנקרה.

כשיטה לייצור צמחים תאומים זהים רבים במהירות, מרקמת צמח נבחר בעל איכות משובחת. תהליך הריבוי נעשה בתנאי מעבדה סטריליים, תוך מעקב צמוד.

משתלות ראש הנקרה הן היחידות שהצליחו ליישם את השיטה הלכה למעשה, ובהצלחה מרובה.

בתערוכה תוצג גם שיטה מקורית למניעת מחלות בצמחים באמצעות תרביות רקמה.

חביבה, הנהגת של הפלמ"ח, זוכר אותי?

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

הדי מחלוקות ישנות מימי מלחמת השחרור ושיחזור מילולי של קרבות מלחמת ששת הימים, ציינו אתמול את יום העיון „חטיבת ירושלים לדורותיה ושחרור ירושלים", שנערך באתר ההנצחה בגבעת התחמושת.

מצביאים שפיקדו על הקרבות ופרשנים מדיניים התנצחו ביניהם כשכל אחד דבק בזווית הראייה שלו.

מחוץ להרצאות ולדיונים היה גם מפגש לבבי של לוחמים ותיקים. „אינך זוכר אותי?" — לא הרפתה אשה ירושלמית בגיל העמידה מגבר כסוף שיער שהתקשה להיזכר — „אני חביבה, הנהגת מהפלמ"ח". האיש מולה נזכר והשניים נפלו זה בזרועות זה.

נתנאל לורך טען בהרצאתו, כי הלגיון הירדני לא רצה בראשית המלחמה לכבוש את ירושלים בהתקפת מצח, בנימוק של חשש ממדינה ערבית-פלשתינית בראשות המופתי. הטעם הצבאי היה ש„הצבא הבדואי יתעה בסימטאות ירושלים". הוא הוסיף, כי בספטמבר 1948 היתה הזדמנות לכבוש את יהודה וחברון במרכזה, אולם הממשלה נרתעה משיקולים דמוגרפיים ומדיניים.

האלוף יוסף אבידר הדגיש כי המלחמה נערכה בלי להתחשב במפת החלוקה.

האדומות נחטפות, הירוקות מבחילות

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

מחירי העגבניות הישראליות בניו-יורק ובערים אחרות בארה"ב הגיעו ל-6.25 דולר לק"ג, לעומת 1.5 עד 2 דולר לק"ג עגבניות מתוצרת מקומית.

אנשי „אגרקסקו" מסבירים את הפרשי המחירים בין העגבניות הישראליות לאמריקניות בהבדלי איכות. העגבניה הישראלית נמכרת בשוק כאשר אין צורך להבחילה, בעוד המגדלים האמריקניים מוכרים את העגבניה כשהיא ירוקה ומבחילים אותה. וזו הסיבה לירידה בטיב לעומת איכות העגבניה הישראלית שנקטפת כשהיא בשלה ובשיא מתיקותה.

מדענים ישראלים — בצוות שיפתח דור חדש של כורי כוח

משרד האנרגיה והתשתית יזום השתתפות של מוסדות מחקר ומדענים ישראליים בפיתוח דור חדש של כורי כוח גרעיניים המתבצע בימים אלה באירופה.

על-פי הצעת שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, יהיו מדענים מהפקולטה להנדסה גרעינית בטכניון חלק מהצוות הישראלי שיעסוק בנושא. שחל שוחח אתמול עם נשיא הטכניון, פרופ' זינגר, במסגרת המפגש השנתי של דירקטוריון הטכניון בחיפה. להערכת שר האנרגיה יימשך הפיתוח של הדור החדש של כורי הכוח הגרעיניים לפחות 10 שנים והחלקה של ישראל במחקר עשוי להגיע לכ-50 מיליון דולר.

הדור החדש של כורי כח גרעיניים מאופיין כיחידות קטנות, יחסית, שהיקף כל אחת מהן עד 300 מגהווט. כורים אלה — מלבד היותם חדישים מבחינת התפיסה הטכנולוגית — יתאימו לצרכים העתידיים של ישראל הודות לגודלם הנוח ולאמצעי הבטיחות שיותקנו בהם.

למיכל גלעד בת-המצווה
ברכות ואיחולים
דורותי קדוש

החגיגה נעצרה בתיאטרון

מאת יצחק שור

מלונות ומסעדות באורח מדעי האגדה, כי מספרם המדהלט של שוחרי התרבות נפגע ממספר התובבים הממלאים את מגרשי הכדורגל — טען באוזני מנהלה המוסיקאלי של התזמורת הקאמרית, יואב תלמי, למהדרת הפסטיבאל. בישראל עדיין נפוצה אגדה זו, והטלוויזיה מטפחת אותה בשקדנות. לי, מכל מקום, לא ידוע דבר קיומה של אגודת אוהדי כדורגל את בישראל, שמספר חבריה מתקרב למספר מנויי הפילהרמונית — 36,000 איש. אם נצרף לכך את מנויי התיאטרון והתזמורות האחרות, ונעלה את כולם על מחשב, אני מניח שנגיע לסדר-גודל של מאות אלפים.

דברים אלה מכוונים לאלה, שעינם צרה בתקנה הציבורית הקטנה, כ-350,000 דולר נטו, לפסטיבל הנוכחי. בפסטיבל נמכרו יותר מ-70,000 כרטיסים ל-50 מופעי מוסיקה, מחול ותיאטרון. זה מספר קטן ב-40,000 ממספר רוכשי הכרטיסים בפסטיבל הקודם, אך הפעם לא נרשמו כשלונות אמנותיים. ההיצע והרוכשים אם לשפוט על פי מראה עיניים בלבד, היה מגוון ביותר.

לצד חובבי המוסיקה, התיאטרון והמחול, ניתן לראותם בכל מופע חשוב באו הרבה צעירים ומעט תיירים. גם התל-אביביים גילו כהרגלם היפה ביותר בעירם הוא הדרך לירושלים.

העיתונות היתה אוהדת ודיווחה מהר. אבל את ההצלחה יש לזקוף לזכות מארגני הפסטיבל — המנכ"ל ישי עמרמי, המנהל האמנותי עודד קוטלר, המפיק אבי יפרח, אנשי תיאטרון ירושלים ומשרד הכרטיסים „קלעים", הצוותים הטכניים ומשרד יחסי הציבור של ברציון שירה ועמיתיו. במהלך הפסטיבל לא אירע כישלון אמנותי של ממש. היו כמובן נקודות שיא ושפל, היו כמה מופעים שניתן היה לוותר עליהם. הסך הכל היה חיובי ומרחיב-לב.

המגרעת העיקרית של הפסטיבל הזה, כמו של קודמיו, היה היעדר הווי פסטיבלי. החגיגה התמקדה בסביבות תיאטרון ירושלים והאולמות החדשים שעל ידו. בעיר עצמה כמעט לא הורגש הפסטיבל. הרגלים כשלעצמם אינם „עושים שמח". מן הראוי יהיה בעתיד לכלול בפסטיבל גם את „מופעי השוליים" של מוזיאון ישראל, בית ההסתדרות הציונית, מרכז התרבות ג'ראר בכר והמושבה. בקרבת תיאטרון ירושלים חסרה מסעדה עממית, חסרה תחנת מוניות ושירות אוטובוסים בסופי המופעים.

לשבח יש לציין את פרסום המחזות של לורקה, שהוצגו בפסטיבל. שוחרי לורקה, שאינם די זקנים כדי להחזיק בספרייתם את תרגומיו של רפאל אליעזר, יכלו להשיג את המחזות. התרגום הסימולטני בעת ההצגות היה גרוע, ככל שאני יכול לשפוט על פי „חתונת הדמים" של לורקה. מן הראוי בעתיד להחליף את התרגום הסימולטני הזה בהקרנת הדיאלוגים מעל למסך, כדרך שנעשה הדבר באופרה „נישואי פיגארו". לשיבחם של מנהלי הפסטיבל יש לומר, שהתוכניות חולקו חינם. אפשר לשפר את איכותן על-ידי עריכה קפדנית יותר, גם מבחינת הלשונית.

הפסטיבל הבא יציין 20 שנה לאיחוד שני חלקי ירושלים כדאי, שהמארגנים יפיקו את הלקחים מהצלחת הפסטיבל הנוכחי, כדי להיות בטוחים שאין מדובר במזל טוב או במקרה מוצלח.

כישלון... לרואי השחורות

לכאורה, היה מקום לחשש ● אפשר היה לצפות למקריות, לסחורה שאין לה ביקוש בפסטיבאלים אחרים — בקיצור, לכישלון ● המציאות הפסטיבאלית הוכיחה את ההיפך: אולמות מלאים וחגיגה תיקשורתית

מאת גיורא מנור

זה היה הפסטיבאל שהיה, וטוב שהיה. כל הקאסאנדרות המקצועיות, שהתנבאו ימים ספורים לפני פתיחתו שצפוי למנהליו עודד קוטלר

„סופה של אירופה", תיאטרון נובי מפוזנאן

וישי עמרמי כשלון חרוץ, יצטרכו לבלוע את מה שאמרו, לקנות לעצמן כובע, כדי לבלוע אותו או לבקש סליחה ביום הכיפורים הבא. הכל לפי נטיותיה הדתיות או מנהגיה של הקאסאנדרה. (שיכולה להיות, כמובן, גם ממין זכר.)

לכאורה היה מקום לחשש. המנהל האמנותי הוחלף חודשים מעטים לפני שעמד הפסטיבאל לפתוח את שעריו לצופים. „הדרג המדיני", משמע נותני התקציבים, לא הגיעו לאישור התקציב, השדוף בלאו הכי, אלא מחצית השנה לפני האירוע עצמו, כך שאפשר היה לצפות למקריות, לחובבנות שנותרה במחסני הסוכנים בעולם, סחורה שאין לה ביקוש בפסטיבאלים אחרים — בקיצור כשלון והנאה סאדיסטית אמיתית של „אמרנו לכם!"

יש כמה וכמה מדדים למוד בהם פסטיבאל. ראשית, פשוט האם היו בו הרבה מופעים מהנים, כאלה המצדיקים תשלום גבוה מאוד (גבוה מדי, שהגיע עד 50 שקל חדש, גבוה אפילו בעיני מנהלו המנהלי של הפסטיבאל, ישי, שהבטיח לנסות ולהוריד את מחיר כרטיסי הכניסה בשנה הבאה). התשובה חיובית. יספיק אם נזכיר את „ירמה", „נישואי פיגארו", את להקת „מאזובשה", את „סופה של אירופה", את אקרהאר שאל, את „ונגס פורטונאט", שהכל גמרו עליהם את ההלל. את להקת המחול הקיבוצית, את מחוותיו של קסאוור קריץ, ואין זו עדיין הרשימה השלימה.

קריטריון אחר היא מידת ההשפעה שתהיה למופעים על התפתחות האמנות בארץ, מאחר שמדובר בעתיד, קשה לומר משהו ממשי בתחום זה. אבל גם אם לא היה בפסטיבאל השנה משהו מפוצץ, הגורם הלם אמנותי, כגון להקתו של לינדסי קמפ או הסאנקאי-ג'וקו בשנים שעברו, שיהווה פרשת-מים, אפשר להניח, שהבימוי של „ירמה" על ידי ויקטור גרסיה (והשחקנית נוריה אספרט) לא יישכח במהרה על-ידי אנשי התיאטרון בארץ.

הפסטיבאל שמעצם טבעו הסופר-מרקטי ותגיגיותו, מהווה מאיץ הרוחף להעז ולהציג גם במופעים יוצאי-דופן, שהצופה ה„ממוצע" חושש להסתכן בהם בכל ימות השנה, לא סיפק הפעם גירוי להרפתקאות בתחום הייבוא. דווקא באמנות הנסויית הישראלית הוא עודד כמה וכמה אמנים מקומיים, וגרם לחשיפה חשובה שלהם בעיקר בפני עמיתיהם למקצוע. מרית כבר-ישראל, אלי דור-כהן, רות אשל, עירינה בריאון ואחרים — ניתנה להם במה, הקהל מילא את „אחורי הבימה", מקום הולם מאוד מופעים מסוג אינטימי כזה.

אבל הנהלת הפסטיבאל או שלא האמינה בבחירתה שלה בלב שלם או שלא חשבה עד הסוף, ותחת לנצל את הצלחתם של מופעים חדשניים אלה, הכניסה אותם לגטו של מופע אחד ויחיד לכל קבוצה. ראשית, אי-אפשר בכלל להגיע לשלימות כלשהי בהופעה ראשונה לפני קהל. הצגה או מיצג זקוקים למספר מופעים עם קהל כדי להבשיל. התמיכה הכספית של הפסטיבאל — בשל אילוצים תקציביים — בהכנת מופעים אלה מוערית. ההגינות מחייבת לאפשר לכל יוצר 3-4 הצגות לפחות, כפיצוי על העבודה המושקעת וכפרס על ההצלחה. למעשה, רק ההכנסות ממכירת הכרטיסים הם שכרו של המבצע במקרה זה, על פי החוזה בינו לבין הפסטיבאל.

נחוץ לוח מופעים גמיש, שעה שמדובר על מה שנכלל בפסטיבאלים אחרים ב„שוליים", העשויים לפעמים להיות חשובים מה„מרכז הרשמי".

כשם שנמצאה דרך להוסיף מופעים של „מזובשה", „ירמה" ועוד מופעים מצליחים, כך נחוץ היה לדאוג גם לשוליים הישראליים. מהצורה בה אורגנו מופעים אלה, עם כל הכבוד לעצם ההזמנה להופיע, נודף ריח של ניצול העבודה, שהפרה (היוצר) רוצה להניק יותר משהעגל (הקהל) רוצה לינוק.

ההמצאה של כרטיסים בחצי המחיר שעה לפני תחילת המופע היתה צעד בכיוון הנכון, אבל עדיין חסר סידור, שיאפשר לתלמידים במוסדות כגון בית-צבי, האקדמיה או הסטודיות למחול להנות מהנחות.

חלוקת התכנייה חינם-אין-כסף היא בעיני הישג חשוב, כי מי שמשלם 30 או יותר שקלים עבור כרטיס, לא תמיד רוצה לשלם עוד 5 שקלים עבור שני דפי מידע והרבה מודעות צבעוניות. אבל ללא תכנייה והאינפורמציה החיונית שבה, מוכרחה ההנאה להפגע, אם מדובר במופע בשפה לא מוכרת — וזו יכולה להיות או לשון עם זר או סגנון בלתי מוכר. בארץ, יש להניח, שאפילו מופעים כגון „אגם הברבורים", „ג'יזל", „נישואי פיגארו" או ה„יוהאנס פסיון", שבעולם שייכים להרגלי הצפייה של מי שמתעניין באמנות, ועלילותיהם ומוצאם ידועים ומוכרים, זקוקים אצלנו לתשתית של מידע, שעל התכנייה לספק. אבל (מלבד השגיאות המשעשעות בצד האנגלי של התכניות השונות) הן כללו מידע מועט בדרך כלל, ובכל זאת זהו הישג בעיני.

זה היה פסטיבאל שקט ורגוע, הכל התנהל על מי-מנוחות. את זאת יש לזקוף גם לזכות עבודתו של צוות ההפקה, שבראשו עמד אבי יפרח, והן לגישתם של שני המנהלים, הכללי והאמנותי, שלא ראו בו בימה לעצמם, אלא לאמנים המופיעים.

למרות המקריות שבהרכבת התכנית, שנכפתה על המארגנים על-ידי המציאות, ניכרו בו כמה מרכזים. היה שבוע פולני, שבוע ספרדי, שבוע של המחזאי הגרמני קרץ ושבוע של באלט קלאסי. כך צריך להיות בפסטיבאל בנוי.

כמובן, לא חסרו גם כשלונות. מכך אי-אפשר להימנע. „הבאלאדה ללוחם השוורים", מופע להקת „מאגמה", ובתחום התיאטרון, „קאבוקי מריאה" — אפשר היה בלעדיהם. אילו נמצא לסאליראן פרידלנד והבריה כוריאוגראף טוב, גם ערב זה היה עולה יפה. אי-אפשר להזמין מבצעים ללא יוצרים, אם רוצים להעמיד להם — ובצדק — בימה.

מיותר בעיני לשתף את התיאטרונים ה„רגילים" במופע מקרי במסגרת הפסטיבאל. יש טעם לשתפם בהכנת משהו מיוחד, שאין לו מקום ברפרטואר הרגיל, אבל זה מצריך השקעה כספית, שאין הפסטיבאל יכול במצבו הנוכחי לעמוד בה.

המבנה המורחב של תיאטרון ירושלים, שנוספו לו אולמות, שימש היטב את האירוע והקל את המעברים ממופע למופע על הצופים. אבל על-ידי כך נמנעה פריישתה של האווירה החגיגית על פני ירושלים כולה. אי-אפשר, כנראה, לזכות ביתרון אחד בלי להפסיד אחר.

המאמצים לשעשע את הבאים על-ידי מופעי ליצנים ומיני קונצרטים ואפילו מגדת עתידות ברחבה שלפני הבניין ובאכסדראות, נראו לי מיותרים. ריחמתי על שחקנים, נגנים ורקדנים אלה, שהופיעו בפני הקהל המזדמן, בין מופע למופע. זה הזכיר לי את העצובה בהצגות שאני מכיר: את הדיילת במטוס, המבצעת את הפנטומימה הנצחית של לבישת מסיכת-החמצן אחרי ההמראה. הצגה שאיש אינו מביט בה, אם משיעמום והיכרות קודמת. אם מפחד של אלה שטסים לראשונה, ולא כל כך רוצים להזכר באפשרות של מצבי חירום באוויר.

בכלל, ליצנים דרכם להתאמץ לשעשע ולבדר. ועצם התחושה של מאמץ בהצחקה מעוררת, על כל פנים אצלי, רחמים ולא צחוק. חבל עליהם. מה שהספקתי לראות ממופעי „להקת הבית", לא היה ראוי לצפייה.

לפסטיבאל נלוו אירועים, שאמורים היו לגוון את מכלול המופעים. במכון ואן-ליר נערך סמינר בינלאומי בנושא „התיאטרון מחוץ להקשרו", בו נטלו חלק אורחים רבים מחו"ל, והכל העידו שהיה מוצלח; במוזיאון ישראל נערך מופע של מחול בין פסלים, שהפך לבלאגאן נורא, משום שמארגניו לא שיערו כנראה מה יקרה, כאשר אלפיים איש, אישה וילד יפלשו לשטח. רק הצלמים ראו ונראו בהתגודדות אומללה זו. הלוגיקה והלוגיסטיקה היו פגומים בו במידה שווה.

הכיסוי התקשורתי היה רחב ביותר. יש להניח, שאפילו האמנים עצמם, שלעולם אינם מרוצים מהנכתב והנאמר עליהם, לא יוכלו לבוא בטענות הפעם.

האולמות היו, בדרך כלל, מלאים. אנחנו עם אוהב אמנות, וזה מנחם בקצת בימים בהם שורפים תחנות אוטובוס ומציתים בתי-כנסת. אבל יש לזכור, שגם העם הגרמני, ה„תרבותי", העלה את היטלר לשלטון...

הפסטיבאל סימל גם איזו פריצה מן הבידוד הבינלאומי, שישראל היתה נתונה בו מאז מלחמת לבנון האומללה. קשרי תרבות עם ספרד, עם פולין והציג כורה, אבל הנכבד ביותר מגרמניה המזרחית, הוסיפו גוונים חדשים לקשת המפה הפוליטית האמנותית שלנו.

פסטיבאל ישראל נגמר, ובאופק כבר אירוע נוסף, המהווה נקודת ציון באמנות הישראלית: פסטיבאל עכו, בעוד חודשים מעטים, בסוכות תשמ"ז. הפסטיבאל מת — יחי הפסטיבאל!

יש לנו אופרה

הצגת „נישואי פיגארו" לא היתה הטובה ביותר בפסטיבאל, אבל הקמתה של אופרה ישראלית המבוססת על כוחות מקומיים טובים היא האירוע החשוב ביותר בחיי התרבות בשנים האחרונות

מאת יצחק שור

הצגת האופרה „נישואי פיגארו" של מוצארט לא היתה, מבחינה מוסיקאלית הטובה ביותר בפסטיבאל. אופרה זו היתה מעולית. גם אלמלא נערך הפסטיבאל, אין קוזמר בתן דחיפה חזקה להתגבשות הגופים האמנותיים, אשר הכינו את המופע במשך כמה חודשים: התזמורת הקאמרית, התיאטרון הקאמרי, מקהלת „רינת" וקבוצת זמרים ישראליים. ההסכם בדבר הקמתה של אופרה ישראלית חדשה, בניהולו המוסיקאלי של יואב תלמי, נחתם לפני חודש בלבד. לעניות דעתי, הקמתה של אופרה ישראלית חיונית ומבטיחה, אשר מבוססת על כוחות מקומיים טובים, היא האירוע החשוב ביותר בחיי התרבות שלנו בשנים האחרונות, והאירוע החשוב ביותר בפסטיבאל ישראל 1986.

כאשר נכנס יואב תלמי לתפקידו כמנהל מוסיקאלי של התזמורת הקאמרית, לפני שנתיים, הוא התחיל „לרחוף" את נושא הקמתה של אופרה ישראלית חדשה. לא פלא שמצא לו שותפים בתיאטרון הקאמרי הישראלי, בראש עיריית תל-אביב, שלמה להט, ובמקהלה הלאומית „רינת". הפלא הגדול הוא, שתלמי מצא לו שותפים נלהבים במשרד החינוך, חרף העובדה שתקציב התרבות שלו ירד מ-20 מיליון דולר אשתקד

(המשך בעמוד 8)

המנהל, עודד קוטלר (צילום: רני)

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

אני מכה על חטא

מאת לוי מורב

הרב חיים דרוקמן קרא לכלל הציבור, הדתי והחילוני גם יחד, להכות על חטא. כחילוני לתאבון ואפיקורוס להכעיס אני מבקש לנצל מקום זה כדי למלא את בקשתו של הרב, ואולי יסולח לי ואזכה למרות חטאי ופריצותי לאכול מבשרו של הלוויתן בעולם־שכולו טוב.

קודם כל אני מבקש סליחה על תחנות האוטובוס שברחובי. אלה ששרפתי ואלה שהתכוונתי לשרוף ולא הספקתי עדיין. אני מקווה שיכופר לי על האבנים שזרקתי על המכוניות של חסידי בעלזא העוברות בשכונתנו מדי יום, שמובילות תינוקות של בית רבן. אני מצטער על המכות שהחטפתי לילדים הקטנים של שתי המשפחות הדתיות הגרות באותו בניין בו אני גר. על כך שגזרתי להם את הפיאות וחבטתי באחוריהם. אני גם מבקש מחילה וכפרה על שתלשתי את הפאה הנכוערת מראשה של אשת הרב ועל שגזרתי את שרווליה הארוכים. אני גם מבקש להכות על חטא, אני הוא האיש שחיבל בכספומט של בנק־לאומי המוצב ברחובנו בגלל כניעת הבנק לאיומי הדתיים.

אני גם שרפתי את ביתו של השכן הדתי בגלל שהוא לא מצא־חן בעיני. כידוע, נאמר במקורותינו בהילכות הרמב"ם: "שרוף כל דוס". ואנחנו הרי בסך הכל רק מבקשים לקיים את מצוות דתנו ואמונתנו החילונית. אני גם האיש שנוסע ברכבי הפרטי בשבת, ואפילו ביום הכיפורים הלכנו כל המשפחה לים. נכון שהמשטרה לא תפסה אותי, אבל איך היא יכולה — הרי כולנו, כל החילונים, דומים כמו שתי טיפות מים. לא, בית־כנסת לא שרפתי, גם ספרי קודש לא השחתתי. הפלג שלו אני שייך מתנגד לשריפת ספרים מכל סוג, אפילו ספרים מזורים של אמונות עתיקות ופרימיטיביות. שורפי הספרים שייכים לפלג החילוני הקיצוני של "הכל על הפאטה" והם מתרכזים בישיבת "באר הבירה".

אני מקווה שבהזדמנות זאת שאני עומד כאן ומבקש מחילה יסולח לי כל חטאי, כי כידוע במקום שבעל־תשובה עומד, אפילו הרב פורוש לא יכול לעמוד, שלא לדבר על אברהם שפירא. הרי בסופו של דבר ישראל שחטא ישראל הוא. אני הרי לא ערבי או מחבל פלשתיני, אני בסך הכל יהודי שחטא וגם החטיא. פה ושם כמה פעמים, אחרת היו עוד כמה זגוגיות שבורות בבתי הדתיים.

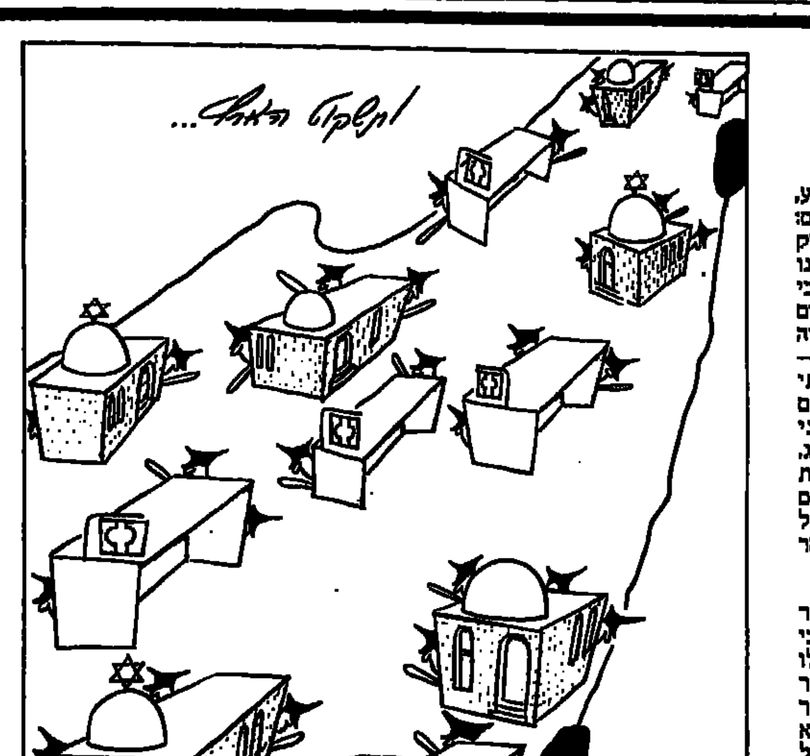

השתיקה

מאת יורם בר

אברום, אברום! איך עוברים עליך לילותיך? חוליגנים הוציאו ועשו על חרדים דווקא בישיבה של חסידי גור? נכון, זה לא פייר. לא היתם מעליבים בהשחתת תחנות. אבל מה לעשות, החילונים האלה אינם מבדילים בין שטריימל של גור, לזה של "קומנדו מאה שערים". איזו בורות, ואיזה מחיר לבורות!

אברום, עם יד על הלב. מצפונך איך מעיק עליך? חצי שנה שתקת כשהחריבו תחנות הרשתות. שתקת כששרפו כנסת, שתקת כשרגמו באבנים, שתקת כששרפו עגלות אשפה. שתקת, ושתיקתך ליבתה את אש האיבה. בחדרי ליבך אתה הרי מבין שהאש שפגעה בבתי הכנסת היא של שם. היום, כשהאש פגעה בחצרך, מצפונך ודאי מעיק עליך על שלא פעלת די לעצירתה.

נכון, כשלחצו עליך, גינית בשם תורת ישראל כל אלימות שהיא. לא נכנסת לפרטים חלילה. לא התייחסת ספציפית למהרסי התחנות. אבל לא התאפקת, והיית חייב להוסיף שלמשחיתי התחנות היה מניע מקודש אברום? ומנה גינוי? שנאה שכזו לחרדים? ממניע מקודש?

אברום! שנתך ודאי נטרפת עליך בלילות. שתיקתך הממושכת תרמה את חלקה. ואך צחוק הגורל הוא, צחוק מר וכואב, הביא את פירצי השנאה הללו לפיתחך, אל ישיבה של חצרך. איך אתה ישן בלילה אברום?

אחד־עשר גשרים פחות...

"סלעים הועפו בגובה רב והגשר הגדול והעתיק חרב עד היסוד. השמים האדימו ולרגע נדמה היה כי הרי סוריה שחים ומתמוטטים עלינו" ■ בתום 40 שנה מתכנסים בוגרי הפלמ"ח באיילת השחר ומעלים זכרונות על "ליל הגשרים"

מאת יוסף גלילי

ב־18 ביוני מלאו 40 שנה ל"ליל הגשרים" של הפלמ"ח. הלילה שבו הועפו באוויר 11 גשרים ונותקו הגשרים היבשתיים בין הארץ לשכנותיה. כינוי הצופן היה "מרכולת". היה זה הגדול והמקיף במבצעי תנועת המרי העברית.

בלילה ההוא פוצצו הגשרים הבאים: שני גשרים באזיב (גשר רכבת וגשר כביש), גשר שייך־חוסיין, גשר אלנבי, שני גשרים בעזה, גשר בנות־יעקב, שני גשרים במטולה, גשר אל־חמה וגשר דמיה. כרקע וכעילה למבצע שימש נאומו של שר החוץ הבריטי דאז, ארנסט בווין, מיום 12.6.46, שהיתה בו נימה אנטישמית חריפה ואשר בו שלל את העלאתם של היהודים העקורים לארץ ישראל. "שעת האפס" לכל הגשרים היתה 23.30.

נתמקד בפעולה בגשר בנות־יעקב בגליל העליון המזרחי. מפקד הפעולה היה עודד מסר (לימים המפקח על הבנקים), ששימש מ"פ בפלמ"ח. מפקד המחלקה היה מאירק'ה פילבסקי (היום ד"ר מאיר פעיל).

גשר בנות־יעקב היה בנוי אבן ובטון מזויין והוא נתמך על־ידי שני עמודי קיר. אורכו 35 מטרים ורוחבו 6 מטרים. על הגשר היה מוצב משמר קבוע של שני זקיפים המתחלפים בזמנים קבועים, ניצבים מכל צד של הגשר, בעוד יתר אנשי המשמר (20 שוטרים) שוהים בתחנת המשטרה, בבית החאן הישן, בעברו המזרחי של הירדן. השוטרים ישנו במדיהם, כשנשקם לצידם, כדי שיוכלו בשעת הצורך לחוש לעזרת הזקיפים שעל הגשר.

נפש חצויה

כאשר מוטקה יעקובוביץ (אחד מן המשתתפים בפעולה. כיום דובר "מקורות") מספר על גשר בנות־יעקב, נפשו חצויה. הגשר מעלה בזיכרונו "גם אש וגם מים". המקום עליו מתוח הגשר נבחר כתחליף ללכידת מי הירדן סמוך למקורותיו בצפון. מפעל המים הארצי נועד תחילה לקבל את מימיו מהירדן בגשר בנות־יעקב, אשר באותם ימים, ועד מלחמת ששת הימים, נכלל בשטח המפורז. במחצית השניה של שנת 1953 תבעו הסורים להפסיק את הפעילות הישראלית בשטח המפורז ופנו בתלונה למועצת הבטחון. ישראל נאותה להקפיא את העבודות וביטלה את תוכנית הטיית הירדן בגשר בנות־יעקב. בסופו של דבר, הוחלט לשאוב את מי הכנרת במוביל הארצי.

מוטק'ה, איש "מקורות" זה 21 שנה, חוכך רגע בדעתו ומוסיף: "גשר בנות־יעקב נמצא במקום, שאליו הגיעו לפני דורות רבים נחלי לבה שפרצו מהרי געש בגולן. במקום זה סתמה הלבה את אפיק הירדן והותירה אך פתח צר לחלק זעום של המים.

על פיצוץ הגשר ב"ליל הגשרים" סיפר מוטקה: מחלקת הפלמ"ח באיילת־השחר התפצלה לשש חוליות בנות חמישה אנשים. חולית המיקוש — שתפקידה היה למקש דרכי גישה, בהן עלולה להופיע תגבורת בריטית; חולית ההגנה — שהופקדה לשטוט באזור הפעולה; חוליית עזרה ראשונה; חוליית הפורצים, חוליית החבלנים וחוליית המקלע בה היה מוטקה המקלען. לפעולה זו סופחה מחלקת "סבלים" מן ההכשרה המגוייסת שחנתה בקיבוץ חולתה. תפקידה היה לשאת את חומר הנפץ אל המטרה. הם נשאו על גבם 260 ק"ג ג'ילניט...

הסורים ישנו היטב

למרות שחלפו מאז 40 שנה, זוכר מוטק'ה כל פרט: "יצאנו מאיילת־השחר על פלטפורמות רתומות לסוסים עד משמר־הירדן. משם המשכנו לנוע ברגל אל הגשר. הירח האיר וכוכבים ביצבצו לרוב". הוא זוכר כיצד הציב את המקלע מסוג "ברן" על גבי תלולית קטנה וכיוון את לועו אל החאן הישן, ששימש תחנת משטרה ואשר כיתת משמר סורית שהתה בו בקביעות. תפקידו היה למנוע ממנה "להוציא את האף" מן התחנה עד לסיום הפעולה.

הכיתה הזאת ישנה היטב ולא הבחינה כלל במתרחש...

מוטק'ה יעקובוביץ, לפני 40 שנה

"חוליית הפורצים היתה מצויידת, בין היתר, בגרביים מסריחים של פלמ"חניק, כה מבאישים עד כי עמדו מעצמם באוהל. ואלה נדחסו לתוך פיהם של שני הזקיפים שעל הגשר. לאחר מכן פורק מעליהם נשקם. ובשעת השין הועף הגשר באוויר, סלעים ואבנים הועפו בגובה רב והגשר הגדול והעתיק נחרב עד היסוד. השמים האדימו מאור ההתפוצצות ולרגע נדמה היה כי הרי סוריה מתמוטטים ושחים עלינו. מיד נסוגו לעבר ביצות החולה, שם הסתתרנו במשך שלושה ימים מעיניהם הבולשות של הבריטים. "בשוך הסערה חזרנו לאיילת השחר", מסר מוטק'ה.

בתום 40 שנה מתכנסים שוב באיילת השחר כל אלה ששרתו ביחידות הפלמ"ח בקיבוצי הסביבה, מעלים זכרונות ומתייחדים עם זיכרם של עמיתיהם לנשק שנפלו בקרבות ובפעולות המרי העברי.

"ליל הגשרים היתה הפעולה הצבאית הגדולה ביותר של תנועת המרי העברי. נוסף לפיצוץ שם 11 הגשרים בוצעו באותו לילה עוד עשרות פעולות של הסוחה" — מספר ד"ר מאיר פעיל, לשעבר מפקד מחלקה ט' של הפלמ"ח ב"איילת השחר", שביצעה את הפעולה בגשר בנות־יעקב. ד"ר פעיל מסביר: הפעולה השאירה על הבריטים רושם עז. זו הסיבה לכך שכעבור שבועיים, ב־29.6.46 עשו את "השבת השחורה", בה נכלאו גדולי היישוב ומנהיגיו.

ד"ר מאיר פעיל העלה על נס את מסירותם של נוער המצוקה מהפרברים העירוניים שגויסו ב־1945 ושולבו במחלקות הפלמ"ח, ביניהם כמה מילידי טהרן. מפקדי המחלקה השקיעו בשנה הראשונה לגיוסם עבודה חינוכית קשה ורציפה בנוסח "מקרקר", כדבריו. תרמה לכך גם הסביבה הקיבוצית בגליל העליון בה שהו ה"טירונים". מכאן המוטיבציה הגבוהה של הנערים בשעת מבחן וקרב. "למדתי מהם כיצד להיות מפקד בצבא המתבסס על עמך" — אמר פעיל. והוסיף: רבים מהם השתלבו בקצונה של צה"ל ותרמו למורל החיל.

יש לנו אופרה

(המשך מעמוד 5)

ל־14 מיליון השנה (1.4 פרומיל מתקציב המשרד), מנהל האגף לתרבות של המשרד, אבנר שלו, הנקרא בין התחייבויותיו הציבוריות לנופים קיימים, תמך בבלתי־אפשרי, והאופרה היתה לעובדה. הקצבת משרד החינוך היתה אמורה תחילה לעמוד על 400,000 דולר לשנה, אך ירדה ל־150,000 דולר וזה כיסה בדיוק את הפקת "נישואי פיגארו" בפסטיבל.

למען הדיוק, אין זו הפקה ראשונה. קדמו לה הפקה קונצרטנטית של "אורפיאוס ואורידיקה" מאת גלוק בביצוע התזמורת הקאמרית בניצוח יואב תלמי, וביצוע אופראי מלא של "דידו ואיניאס" מאת פרסל, בקאמרית. הנסיון שנרכש שימש תשתית להפקת "נישואי פיגארו". לעונה הבאה מתכננת האופרה הישראלית החדשה שלוש הפקות. הראשונה, "עלייתה ונפילתה של העיר מהגוני" מאת ברכט־וייל, תועלה בינואר 1987 עם זמרים ישראלים בלבד ובעברית. גם ב"נישואי פיגארו" היו הזמרים ישראליים, למעט שני אורחים.

האופרה "נישואי פיגארו" חשפה לפנינו קבוצת זמרים־שחקנים ישראליים נכבדה ובעלת יכולת אופראית. כמו רובין קאפי־ויזל בתפקיד סוזאנה, מיכל שמיר בתפקיד כרובינו, כועו סנאטור בתפקיד הרוזן אלמאוויוה והמקהלה הלאומית "רינת", שחבריה התנועעו על הבמה כאילו נולדו עליה. הזמרת הטובה ביותר על הבמה היתה לילי טונה. לדעתי, זוהי זמרת הסופראן הישראלית הבולטת ביותר באיכות קולה.

המוקד — בדורמיציון

המרכז המוסיקאלי החשוב ביותר בפסטיבאל היה, לטעמי, בכנסיית דורמיציון. את ההצלחה הזאת יש לזקוף בראש ובראשונה לזכות האב עמנואל יעקובס ולזכות יד ימינו, "המשוגע" למוסיקה איכותית — גידי בוס. האירוע המוסיקאלי הטוב ביותר בפסטיבאל היה הופעת המקהלה הקאמרית משטוטגארט ואנסמבל מוסיקה פיאטה מקלן, בניצוחו של פרידר ברניוס, שהציגו את יצירתו הפיוטית הנהדרת של קלאודיו מונטוורדי, "תפילת ערבית לבתולה הקדושה". היתה זו הופעה משובחת בזכות הרמה הגבוהה והאחידה של המקהלה, התזמורת והסולנים, ובזכות האווירה המיוחדת שיכולה להיווצר בכנסיה.

מופע נוסף מעולה, ומיוחד היה ביצוע "יוחנן פאסיון" מאת באך, בידי "האנסמבל" של הרדם־גרמניה, האנסמבל הקולי של במברג וסולנים, בניצוחו של רולף בק. אינני זוכר אימתי בוצע בישראל יצירת ענק דראמאטית זאת של באך. הניצוח והביצוע לא היו "שמיימיים", אלא בשר־ודמיים מאוד, בעיקר בזכות המקהלה. כאשר מנגנים יצירה כמו זאת בכנסיה, אפילו הדתיים הציוניים מ"מרכז הרב" אינם יכולים לחבל בקונצרט, כשם שעשו לפני שלוש שנים, כשהועלה "המשיח" של הנדל בבנייני האומה. בפסטיבל הבא אני מקווה שנוכל לשמוע בדורמיציון את "המתיאוס פאסיון" מאת באך.

המופע השלישי החשוב בדורמיציון, "ליטורגיקה ארגנטינה", לא היה אחיד. מצד אחד הופיעו בו הזמרים ברמת מתנ"ס בריברוק, ומצד שני מקצוענים ברמה בינלאומית, ובראשם נגן הצ'ארנגו חיימה טורס. מן ההופעות בדורמיציון ישנן שתי מסקנות: א) יש להגדיל את מספר המופעים של התוכניות המבוקשות במוסיקה קלאסית. ב) יש להתייחס ביותר קפדנות לרמה האמנותית ולא לערבב מקצוענים בחובבים ממדרגה ו' ומטה.

איכות מהממת

כמעט שמחתי על שרביעיית גוארנרי האמריקנית ביטלה את הופעותיה בפסטיבאל, בעקבות הצעת הנשיא רייגן לאמריקנים לא לנסוע לארצות שבהן יש טרור. רביעיית אלבן ברג האוסטרית, שהחליפה אותה, הציגה בערב הפתיחה איכות מוסיקאלית מהממת. שיאו של הקונצרט היה בנגינת רביעייה מאת בארטוק. היא עשתה זאת בסגנון מושחז ובעוצמה ריתמית ודינאמית. שלישיית יוכל המתגברת הציגה רמה ראוייה להערכה בערב מקסים, אשר במרכזו עמדה "חמישיית דג השמך" מאת שוברט. פחות טובים היו חברי איל קווארטטו מאיטליה. הם היו זמרתיים וחביבים, אך תוכניתם לא כללה מסר מיוחד.

"אוף פסטיבאל"

ארבע התזמורות הישראליות החשובות נטלו חלק בפסטיבאל או בשוליו: הירושלמית, הפילהרמונית, הסינפונייטה והקאמרית. היה זה סביר שתזמורת ירושלים רשות השידור תנעל את הפסטיבאל בסימפוניה התשיעית של בטהובן. הקהל קיבל אותם בחום, מה גם שהיה זה קונצרט פרידה מגארי ברתיני, בתום שמונה שנות כהונתו כמנהל מוסיקאלי של התזמורת. מוזר היה שערב לא שגרתי, המוקדש לציון מאה שנה להולדת ליסט, לא נכלל במסגרת הפסטיבאל, אף כי ליסט איננו מוכר לחובבי המוסיקה בארץ, כי כמעט אין משמיעים אותו.

שלא בצדק. בכלל קונצרט רגיל למנויי הפילהארמונית. לא בגלל איכותו הגרועה חלילה, אלא משום שלא היה בו אף יותר פסטיבאלי חדש. מאותו טעם, עצם צרוף הנהלת הפסטיבאל בכיוון התזמורת היא כללה במסגרתה קונצרט למנויי הסינפונייטה עם ז'אן פייר ראמפל ומריאל גורדון שהופיעו במסגרת אחרת. הקאמרית היא טובה בנגינת המוסיקה של "נישואי פיגארו" וייתכן שהיה מקום לתגבר אותה.

בזמן הפסטיבאל, אך מחוץ למסגרתו, שמעתי שני קונצרטים משובחים. האחד היה ביצוע ראשון, ככל הידוע לי, של הסונטות מאת באך לכינור ולצ'מבלו בידי כנר האמא הירושלמי דניאל פרדקין והצ'מבליסט הנורווגי המצוין קטיל האורסנד. והקונצרט השני נערך בידי מקהלת הבנות (עם שני בנים) של הקונסרבטוריון שליד האקדמיה למוסיקה, בניצוחו של ארנון מרום. זוהי מקהלת צמרת, לפי כל אמת מידה אירופאית, ותגליות מיוחדות כמו שתי אלה שהזכרתי, הן הראוי היה לכלול במסגרת הפסטיבאל.

הסיכום המוסיקאלי של הפסטיבאל הוא חיובי ביותר, הן מבחינת הרמה והן מבחינת הגיוון.

שליפות מהמותן, יריות מהפה

דיאלוג בפאריס בהשתתפות ישראלים ופלשתינים: חם, לוהט, קשה — אך בוודאי עדיף על נשק וטרור

מאת ארנון יפה, פאריס

בכנס משותף לישראלים ופלשתינים מן הגדה, שארגנה בפאריס אגודת הידידות "צרפת־פלשתין", הטיף נציג מפ"ם באירופה, אריה יפה, לפתרון פוליטי שיושג בשיחות ישירות בין ישראל לעם הפלשתיני.

נציגי מפ"ם, יפה ושפיר, באו כמשקיפים לכנס זה, ששיקף "אי־הבנות" בין המשתתפים הישראליים לפלשתיניים. תחת הכותרת "המצב בשטחים הכבושים אחרי 19 שנות כיבוש ישראלי", ניטשה מחלוקת על תכלית הכינוס. הישראלים, מירון בנבנישתי ודני רובינשטיין, טענו כי היות שהפתרון הפוליטי תקוע במבוי סתום, יש להקדיש את הכנס לבחינת דרך לשיפור זכויות האדם, תנאי החיים וסיכול הדיכוי בשטחים הכבושים. כלומר, איך לצמצם את אי־השוויון בדו־הקיום הכפוי הזה. הישראלים אמרו, כי באו לכנס למטרת "עידכון מידע למחשבה". לא לבחון מי יותר צודק או לנהל את "דיאלוג החירשים המסורתי".

בעיני הפלשתינים נראתה עמדה זו אבסורדית. היא עיצבנה כמה פלשתינים שטענו לזכותם, כקורבנות הכיבוש, לנהל התנגדות חמושה לדיכוי. הם האשימו את הישראלים בשלילת זכותם להגדרה עצמית והביעו תמיכה באש"ף, שבלעדיו לא ייתכן הסדר. רוב הקהל באולם, חסידי אש"ף, חימם את האווירה בהאשמות נגד ישראל. דווקא מירון בנבנישתי, הביקורתי ביותר נגד הכיבוש הישראלי בגדה, התפלמס באווירה מתוחה עם הפלשתינים. הוא אמר לבסוף: "אני חש שהשתמשו בי פה".

מבין הפלשתינים, הביע עו"ד פייס אבו־רחמה, עמדה בעד שיחות ישירות בין הפלשתינים לישראל. לדבריו, "אנו ציפינו לישועה מן המעצמות, מדעת הקהל העולמית, אך כל זה היה לשווא. פרט לחיזוק עמדותינו בעולם, לא השגנו מאומה. עתה הגיע הזמן לשיחות ישירות בין הפלשתינים לבין הישראלים".

נציג מפ"ם אמר כי רק פתרון פוליטי יחסל את הכיבוש. כיבוש, כמה שייפו או יאפרו אותו — עדיין כיבוש הוא. אריה יפה, שדיבר מתוך הקהל, אמר "לא יהיה פתרון ללא שיחות ישירות שיבואו בעקבות הכרה הדדית. אי־אפשר לדבר ולשוחח בעת ובעונה אחת. לשם שיחות דרושה הפסקת האלימות כדי ליצור אווירה נאותה לשיחות."

זו פעם ראשונה שארגון צרפתי בשירות התעמולה של אש"ף מזמין ישראלים לכינוס מעין זה וטורח לנהל דיון שקול. זה השינוי העיקרי שבישיר הכנס. עד כה נועדו כינוסיהם לשלב את תמיכת החסידים בעניין הפלשתיני באמצעי דמגוגיה. הקהל שעדיין לא היה רגיל לסגנון החדש הישיר, אווירה עויינת לישראל. אך המארחים מארגון הסולידריות "צרפת־פלשתין", ביניהם כמה יהודים, עמלו לנטרל את רגשות הקהל ולהרגיע את האווירה.

רוזן לשעה קלה

מאת יוסף אלפרן

הרב ד"ר משה רוזן, רבה של הקהילה היהודית ברומניה, היה אישיות מבוקשת למדי בוועידה השנתית של הקונגרס היהודי האירופי, שהתקיימה באחרונה בז'נבה. מורגל במסעות ובפגישות עם ראשי מדינות, רוזן הוא דיפלומט משופשף ופוליטיקאי מנוסה. על השלטון בארצו קשה להוציא ממנו מלה רעה. כמעט בלתי־אפשרי לאתר סתירות בין השורות. חשוב לשמור על יהודים.

— לרומניה יש עתה בעיות רבות בתחום הכלכלה והאנרגיה. כיצד הדברים משפיעים על מצב הקהילה?

אפשר לומר, שיהודי רומניה אינם עשירים, אך גם אינם רעבים. כל יום סועדים ב־10 מסעדות הקהילה ברחבי רומניה, כ־4000 מתוך 26000 יהודי רומניה, במחיר נמוך במיוחד. 6000 אחרים מקבלים חבילות מזון פעמיים בשנה, ואם יש צורך, משיגים גם תרופות. דאגנו מוקדם להקים מוסדות קהילתיים איתנים, המסוגלים לסייע לכל פונה.

— מתגברים על המצב בעזרת ה־"JOINT"?

— ובלי ה־JOINT? פועל בחופשיות מלאה ומכסה 80 אחוז מן הצרכים. את השאר מממנת הפדרציה של הקהילות, בעזרת הממשלה.

— מה מצב העלייה מרומניה?

אשתקד יצאו 1400 איש, ומאז תחילת השנה — 400 איש. אין בקשות יציאה שנדחו, וגם לא מעמידים מכשולים בפני "המשפחות המעורבות" המעוניינות לעלות.

— בראיון בתחנת הרדיו "אירופה החופשית" בעת ביקורך בארה"ב, אמרת שאין מקרים של רומנים נוצרים שרצו להתגייר כדי שיוכלו להגר מרומניה. "אירופה החופשית" אינה אהובה במיוחד על השלטונות הרומניים.

אכן התראיינתי, למרות העובדה שברומניה מתייחסים באובייקטיביות של "אירופה החופשית". זאת, כלשון המעטה... אשר לעצם שאלתך, גם זה נכון. היו מקרים שדחיתי אנשים שרק רצו לנצל את היהדות. יש לנו גיורים ברומניה. הסכמתי לגיורים, כי הרגשתי שבאמת היו כנים ביחסם לדת היהודית.

— הסופר האנטישמי, קורנל ואדים, מפסיק לכתוב בבטאון המפלגה, אבל ממשיך לפרסם בשבועון בבוקרשט. הכיצד?

קודם־כל, אחרי הופעת דבריו האנטישמיים הוא לא כתב בכלל תקופה מסויימת. שנית, מאז התערבותו האישית של הנשיא צ'אושסקו באפריל 1985, המצב השתנה כליל. עד אז היו הופעות כאלה, היו מוסרים לנו אפילו על עשר הופעות אנטישמיות בחודש אחד. מאז אפריל 1985 לא קיבלנו אף דיווח אחד.

— האם נכון שוואדים בא למשרדך על מנת לעשות "סולחה", ואתה פתחת לו את הדלת על מנת שייצא מן המשרד?

הסיפור הרבה יותר מורכב. הסכמתי לקבלו במשרדי ואמרתי לו בפנים שהוא פאשיסט. אז הוא נשבע שאיננו אנטישמי ואמר ש... אפילו היתה לו פעם חברה יהודיה... אני נוהג לכבד אורחים, ולכן לא הייתי אומר לו לצאת מהדלת, אבל היתה לו חוצפה להביא איתו צלם ולהציע לי "שנצטלם יחד"... אז פתחתי את הדלת ואמרתי לו ולצלם שהתלווה אליו, לצאת.

אף קרו לי מקרים שבאו אנשים שטענו שיש לראותם כ"חסידי אומות העולם", מפני שבזמן המלחמה היתה להם אפשרות להרוג יהודים, אך לא עשו זאת...

— הרב רוזן, "עד מאה ועשרים", אבל צריך בכל זאת לדאוג ליורשים למען הקהילה...

מאז 1961 יש לי הסכם עם שלטונות רומניה, שאוכל לעזוב ולעלות ארצה בכל עת שארצה. ואמנם אנחנו כבר משוחחים בשוויץ. אני יכול לגלות שקיבלתי ב־1965 אפילו הצעה לבוא הנה ולשמש רב ראשי בצוריך. אבל התבקשתי על־ידי רבים, כולל ראשי ממשלה ושרים בישראל, לא לעזוב... בעיית המנהיגות של יהודי רומניה אינה בעיה מדומה, היא אמיתית מאוד. אין בנמצא צעירים יהודיים שירצו לעבור הכשרה לתפקידים בקהילה או הכשרה רבנית. אני חושב, שהיתה זו טעות למשוך ארצה את כל המנהיגות הרוחנית של יהודי רומניה. היתה זאת "עריפת ראשים". קשה למצוא יורשים, ואני מודאג מכך.

— מדוע יחסיך עם יהודי בריה"מ? פעם ניסית לתווך בעניין זה.

סיפור "התיווך" פשוטו: ב־1975 הצעתי שגם אישים יהודיים סובייטיים ישתתפו בדיוני הקונגרס היהודי העולמי, כתור "פתיחה" למציאת פתרון לבעיות אחרות. נחום גולדמן תמך בי, אך אחרים אמרו: "לא רוצים יהודים־מטעם". היום כבר חושבים אחרת בקונגרס, אך ההזדמנות הוחמצה. אני, אישית, לא ביקרתי מאז 1976 בבריה"מ.

— אשתקד היה במוסקבה "כנס עולמי של ראשי דתות למען השלום", ובאמת שמתי לב שהיו ראשי דתות אחרים מרומניה, אבל לא אתה. היש לך הסבר לאי־ההזמנה?

לא.

ארץ התיירות שונאת זרים

מאת ז'אן כהן, אתונה

"בעיית הגזענות חמורה מאוד ביוון, על־פי הרושם העלול להתקבל מהיעדר תקריות גזעניות (אך לא של הכרזות גזעניות). אם השלטונות הפוליטיים והדתיים אמנם כנים בהתנגדותם לדעות קדומות, עליהם להחליט לנהל מאבק תקיף נגד הגזענות".

במלים אלה מסכם סקר על האנטישמיות והגזענות ביוון את הבעיה במדינה, נכון לעכשיו. ועוד מומלץ בו: "ראשית, על השלטונות להוקיע טיעונים והכרזות גזעניות בעיתונות ולהורות לבתי־המשפט להגן על המיעוטים ביוון. שנית, יש להתחיל מייד במאמץ חינוכי ממושך בבתי־הספר, בכנסיות ובאמצעי התקשורת, למען תוחלף התרבות היוונית ה"אתנוצנטרית" בתרבות סובלנית, נקיה ממשוא־פנים גזעי. אין ספק, כי סימן חיובי הוא שהראדיקאליזם האנטי־מסורתי של הדור הצעיר הפך לפחות גזעני מזה הישן".

ואלה עיקר ממצאי המחקר, שנערך באיזור אתונה, אשר בו חיה 35 אחוז מאוכלוסיית המדינה:

"יוון היא ארץ הומוגנית מאין כמותה, מאחר ש־98 אחוז מתושביה משתייכים לאותה דת — הכנסיה היוונית האורתודוקסית — ולאותה קבוצה לשונית. לרוע המזל, אין להשיג נתונים על גודלם המדויק של המיעוטים, מאחר שהשאלות בדבר דת ולשון הושמטו ממפקדי האוכלוסין של 1961, 1971 ו־1981, ואין להניח שייכללו במיפקד האוכלוסין של 1991. הסיבה להשמטה זו היא, כנראה, שמיעוטים מסוימים, שהם אמנם קטנים, מרוכזים באזורי גבול רגישים של יוון הצפונית, ויתכן שינוצלו לשם תביעות טריטוריאליות מצד שכנותיה של יוון.

"אף כי נכון שנוכחותם של תורכים, מאקדונים סלאבים ואלבאנים ביוון מנוצלת על־ידי תורכיה, יוגוסלביה, בולגריה ואלבניה, הרי אין לפתור בעיות מסוג זה על־ידי מדיניות בת־יענה של ביטול מנייתם הרשמית. לרוב הגדול מבין תושבי אתונה, שהם כמעט כולם בני הדת היוונית־אורתודוקסית, יש אמון באורתודוקסים (92 אחוז). אך רק למיעוט יש גם אמון ביהודים (37 אחוז), כמו בנוגע לשאלות בדבר האמון בערבים, במוסדות, באירגונים ובמקצועות, תלויות אף התשובות על שאלות הגזענות בהשתייכות הפוליטית של המשיב, יותר מאשר באישיותם אחרים (מין, גיל, השכלה, מקצוע, הכנסה, דתיות). הבדל־כך: נותנים מאה אחוז מבין מצביעי המפלגה השמרנית אמון באורתודוקסים ו־25 אחוז ביהודים, 94 אחוז מבין מצביעי המפלגה הסוציאליסטית השלטת נותנים אמון באורתודוקסים ו־45 אחוז ביהודים. 73 אחוז ממצביעי המפלגה הקומוניסטית נותנים אמון באורתודוקסים ו־43 אחוז ביהודים, ממצביעי המפלגה הקומוניסטית הפנימית" (האירוקומוניסטית) נותנים 80 אחוז אמון באורתודוקסים ו־65 אחוז ביהודים.

הצעירים פחות אנטישמיים

תושבי אתונה הצעירים נותנים אמון רב יותר בכל קבוצה מאשר אלה המבוגרים יותר (פרט לאורתודוקסים הזוכים ליותר־אמון מצד המבוגרים). למעשה, מאה אחוז מבין התושבים שמעל גיל 65 נותנים אמון באורתודוקסים, אך רק מעטים מהם מוכנים באמונם גם קבוצות אחרות. כדאי להזכיר, שבעלי ההשכלה הרבה יותר מגלים קצת פחות גזענות מאשר אנשים פחות משכילים.

41 אחוז מן הנשאלים סבורים, כי האנטישמיות נפוצה מאוד ביוון, אף כי לא נמסר בשנים האחרונות על תקריות אנטישמיות, התבטאויות אנטישמיות נעשו תכופות בעיתונות עם הגילויים הראשונים על תפקידו של ד"ר קורט ואלדהיים בהשמדת יהודי יוון, עוד לפני הסקר.

השוואה עם הנתונים מצרפת מגלה, כי יותר יוונים סבורים שהגזענות נפוצה מאוד בארצם (41 אחוז) מאשר צרפתים (36 אחוז).

היהודים שולטים במערב

על שאלה אחרת הנוגעת לטענה האנטישמית המסורתית, אשר לפיה מנהלים היהודים את חיי הפוליטיקה והכלכלה באירופה ובאמריקה, השיבו 55 אחוז כי הם מאמינים בכך (36 אחוז לא האמינו ו־9 אחוזים לא השיבו). יתירה מזאת, 31 מבין 55 האחוזים הללו אף סברו כי השליטה היהודית מזיקה לארצות שבהן הם חיים ("ביכול"), ואילו 24 האחוזים הנותרים חשבו כי השליטה היהודית אינה לרעתן של הארצות האלה. חלוקת התשובות לשאלות מאפריל 1984, על־פי השתייכות מפלגתית, מצביעה על כך שאין קשר בין השתיים. אמנם, 56 אחוז ממצביעי השמרנים צידדו בהמשך השמירה על בית־הכנסת, אך 70 אחוז דבקו במיתוס בדבר השליטה היהודית בעולם המערבי (לעומת 19 אחוז ששליטה זו מזיקה), ואילו 49 (לעומת 37) אחוז ממצביעי המפלגה הסוציאליסטית, 48 אחוז (לעומת 40) ממצביעי האירוקומוניסטים ו־55 אחוז (לעומת 26) מבין מצביעי המפלגה הקומוניסטית, ביקשו לשים קץ לשמירה על בית־הכנסת.

מחצית היוונים אינם רוצים בקשר עם יהודים

בארבע שאלות על האנטישמיות נשאלו המרואיינים, אם היו רוצים בחתן או כלה, בציר, במנהל או ברופא יהודי או שמא הם שוות־נפש, או היו מתנגדים לקשר כזה. התשובות התפלגו: כמחצית המשיבים הביעו התנגדות לקשר כזה עם יהודים, והמחצית השניה היתה שוות־נפש. רק מעטים מאוד הביעו רצון מפורש בקשרים מן הסוגים הללו. השוואה עם צרפת מגלה את חומרת הבעיה ביוון. שם רק מיעוט קטן היה רוצה להימנע מקשר כלשהו עם יהודים: 7 עד 17 אחוז, הכל לפי סוג הקשר בו מדובר.

רשות הקורא

השליחים — כבואה של החברה

לרשימתו של ישראל זמיר, "השליחים שירדו בדרך" מיום 9/6, הריני להעיר: קיימת אצלנו מימים ימימה מגמה ברורה של "אשמנו". אין עליה — זאת עובדה. ההסבר המקובל והנוח ביותר הוא כי אשמנו. זאת אומרת - לא אנו אשמים, אלא הם — השליחים. נוטים אנו לשכוח וזאת מטעמים של נוחות אישית והרגעה מצפונית, כי השליחים אינם אלא כבואה של החברה הישראלית, ותוצר ישיר של ערכי המוסר, אהבת הארץ והציונות השוררים במדינה.

אם נעשה חשבון מדוייק עד כמה שניתן, נראה שאחוז היורדים מבין השליחים נופל מהאחוז הכללי של היורדים באוכלוסיה. אין זו נחמה ואפילו לא נחמה פורתא, אך אל נהפוך את השליחים כולם לסופרמנים מצד אחד, או לשעירים לעזאזל מצד שני.

ההנחה שהשליחים אשמים, מעוותת כל חשיבה הגיונית באשר למסקנות המתבקשות. המסקנה הנוחה ביותר — יש לבטל את מוסד השליחות, אך במעשה זה נשפוך את התינוק עם המים.

מסקנה קשה יותר מעמיקה ונכונה היא להתמודד בעוז למען איכות חיים טובה יותר בארצנו, למען הבטחת אתגרים ממשיים ולא משיחיים, למען פישוט תהליכים בירוקרטיים, למען הקטנת אי הסובלנות, למען חזרה לדמוקרטיה אמיתית ולא דמוקרטיה של שוק וקיצור — להחזיר עטרת הציונות ליושנה, למשמעותה האמיתית הצנועה והלא מתחסדת, תוך שיפור משמעותי של איכות חיים בארץ, ומעל לכל זקוקים אנו לשלום וביטחון על מנת להפוך את ישראל לשואבת ולא דוחה.

בשנים 1972—1975 שימשתי כראש משרד העליה של אזור האגמים הגדולים בארה"ב. הסיוע שקיבלתי מהקהילה היהודית, הוא פרשה בפני עצמה, אך שיתוף הפעולה בין השליחים הישראלים השונים ראוי שיצויין. באזור בו פעלתי היו שליחי נוער, שליחי ק.ק.ל. שליחים לפדרציה היהודית ועוד. הם פעלו במשותף בצורה שאין למעלה הימנה, לכבודה של מדינת ישראל ולחיזוק הגשרים בינינו ובין יהודי הקהילה. כל זאת עשו בצניעות ציונית, אהבת הארץ וללא התנשאות.

צונג רזיאל, חולון

תשובת ישראל זמיר:

לא פסלתי את מוסד השליחות, אך 400 שליחים שלא חזרו היא בכל זאת בעייה לא קלה, שהתשובה ש"השליחים הם כבואה של החברה הישראלית" — אינה מניחה את הדעת. עובדה היא שהוקמה ועדה כדי לבדוק את הנושא ולהציע הצעות ייעול ושכלול השליחות. עם כל הייעולים, אין לי ספק שהתופעה לא תיפתר ועוד שליחים טובים ויפים — יפנו לנו עורף ולא ישובו. כל אשר כתבת על החזרת עטרת הציונות ליושנה — מקובל עלי מאוד.

להתחשב בהורים השכולים

בגליון "על המשמר" מיום ד' 4 ביוני, פורסמה בתחתית עמוד 2 ידיעה — באותיות קטנות על טור אחד — על קיום טקס האזכרה לחללי מלחמת ששת הימים בהר הרצל.

ציפינו ש"על המשמר" יועיד לידיעה נכבדה זו מקום יותר ראוי וצורה יותר מכובדת מכפי שהדבר נעשה.

המערכת צריכה בהחלט להתחשב בקוראים הרבים (ולאכזבתנו) מבין קוראי העתון שאליהם, יותר מאשר לאחרים, מכוונת הידיעה.

שאול לוין — מעגית

עלילת צ'רנוביל

ד"ר יאיר רייזנר ממכון וייצמן התמנה לצ'רנוביל — אוקראינה לעזור בטיפול בנפגעי הקרינה מאסון הכור. הוא לימד את הרוסים את השיטה שלו כיצד לטפל בנפגעי קרינה. מדיווחי העיתונות ב־26.5.86 באותו יום מספרים לנו ברדיו — כי בעתונות בקייב בירת אוקראינה נכתב, כי התקלה בכור בצ'רנוביל נבעה ממעשה חבלה שביצעו היהודים — המקורות הללו מוסיפים ל"חיזוק", כי היהודים עזבו את צ'רנוביל והסביבה שלושה ימים לפני האסון בכור.

יש לזכור, כי דבר ברוסיה הסובייטית לא נאמר ולא נכתב בלי ידיעת הקרמלין, לא ישלא אם נמצא באמצעי התקשורת שלהם, כי ד"ר רייזנר זוקף ל"עצמו" את "ההמצאה הרוסית" לטיפול בקרינה.

י.ר.

מאת שלי יחימוביץ'

עכשיו יש שם אבן־פינה

קצת יותר ממאה איש השתתפו שלשום, בשעות אחר־הצהריים, בטקס צנוע של הנחת אבן־פינה ליישוב הבדואי לגיה. אבן־פינה נוהגים להניח כדי לציין תחילת בנייה של משהו חדש. היישוב לגיה קיים מדורי דורות. אלא שבעיני משרדי הממשלה השונים על שלוחותיהם — לגיה היתה נקודה עלומה שאין מכירים בה. עכשיו החליט מישהו שהגיע הזמן "להכיר" ביישובים חורה ולגיה, וגם לציין זאת באירוע רב־רושם.

צייתנים ושקטים הקשיבו הבדואים לשר החקלאות אריק נחמקין: "אני שמח להכריז על היישוב כיישוב רשמי, עם אפשרות להרחבה ובנייה. צריך לתת מגרשים לאלה שהבטיחו להם מגרשים, ולאלה ששילמו והמגרשים עדיין לא בידם. אני מקווה שבפגישה הבאה נהיה כולנו מרוצים יותר". להבהיר את דברי השר: איש מתושבי לגיה לא קיבל עדיין את המגרשים, שעבורם שילמו התושבים כבר לפני זמן רב. הם פשוט שילמו עבור מגרשים שאינם קיימים.

עוני מרוד

בינתיים — לשכן את הילדים הרי צריך, ולכן בונים מבנים, שבלשון החוק קרואים "בנייה בלתי־חוקית". הבנייה הזו היא פחונים עלובי צורה שהוקמו בלא רשיון, משום שלתושבי לגיה אין רשיון לגור בשום מקום. רבים מהתושבים נשפטו ואולצו להרוס את הפחונים. גם הוטלו עליהם קנסות עצומים — בהתחשב בעובדה שמדובר באנשים עניים מאד: 1,500 ש"ח, 2,000 ש"ח.

לגיה וחורה גם אינן מחוברות עדיין לרשת החשמל הארצית. כמעט 3,000 איש בלגיה, עם גנראטור שמתקלקל חדשות לבקרים. גם מהחקלאות נושלו התושבים ברגל גסה. אדמותיהם נלקחו בגניסות מתרחבות: קודם לטובת הקיבוצים, אחר־כך לטובת שטחי האש של צה"ל, אחר־כך לטובת שדות התעופה החדשים. מיכסות מים לחקלאות הן כמובן המצאה יהודית ועבור יהודים בלבד. הבדואים אמורים להסתדר בעצמם עם איתני הטבע. הם הלוא רגילים לכך.

חמש העיירות בנגב — כסייפה, רהט, תל־שבע, ערוער, שגב־שלום וכעת גם לגיה וחורה — הם ריכוזים של עשרות אלפי איש, שמצאו עצמם ללא פרנסה. חקלאות — אין, ואין גם מטורף שיקים מפעל תעשיה מאושר ליד עיירה בדואית. בהקמת העיירות נגזרו על הבדואים אבטלה בקנה־מידה עצום, מצוקה כלכלית קשה ועוני מרוד.

ההכרזה על שני היישובים כקיימים, אחרי עשרות שנים, היא בבחינת לעג לרש. נוה גם שיש סיכוי סביר כי ההכרזה הזו תיוותר עצמאית בשטח, בלי שום תפקידים שיילוו אליה. סימן ראשון לכך ניתן היה למצוא בהעדרותו של שר השיכון דוד לוי מהטקס. דוברת משרד השיכון, עליזה גורן, אומרת: "מינהל מקרקעי ישראל גובה מחירי קרקע ללא פיקוח וזה יחייב את משרד השיכון לסבסד את עלויות הפיתוח, כדי שהתושבים הבדואים יוכלו להתיישב במקום". משמע: איש עוד לא אמר שהבדואים יוכלו בכלל להתיישב במקום בו הונחה אבן־הפינה.

שמענו, שמענו

דוד לוי, במכתב ששיגר לראש הממשלה שמעון פרס, כותב: "לצערי, שר החקלאות, שהיה אמור לשווק את המגרשים לבדואים, יוזם ומשתתף בטקסים של הנחת אבן־פינה. אין למשרד החקלאות ולמינהל מקרקעי ישראל תקציבים לפיתוח היישובים הללו, ועל כן בטקסים לא יהיה כדי לפתור את הבעיה... תופעה זו פוגעת במינהל התקין ובתפקוד הממשלה. כאשר יש מי שעוסק בהפרחת בלונים לנושאים שאין מאחוריהם כל כיסוי...".

ממינהל מקרקעי ישראל מגיבה על כך הדוברת גבי טלר: "מה שחשוב כרגע למינהל הוא הצלחת הפרוייקט. אנחנו מקווים שכל המשרדים הנוגעים בדבר ישתפו פעולה ויביאו לבניית היישובים, לשביעות רצון כל הצדדים. ממשרד הפנים יש לנו שיתוף פעולה מלא. מנהל המחוז שלום דנינו הצהיר שיתן את מלוא עזרתו".

את תושבי לגיה אי־אפשר להאכיל לוקשים. שקטים ומפקפקים הם ישבו והקשיבו לנאומי הנכבדים שלשום. על סמך נסיונם העשיר הם יודעים שבכל מקרה, מהסיפור הזה — כמו מסיפורים אחרים — הרבה טוב לא ייצא להם. רק תושבים ספורים מאוד מחאו כפיים בתום הנאומים. נורי אל עוקבי, בנו של שייח אל עוקבי, שהוא האיש החשוב ביותר ביישוב חורה, היה כמו תמיד בין אלה שלא הסתפקו במבט חשדני. נורי, עם עוד כמה עשרות מפגינים, הניפו שלטים שבהם נכתב, בין השאר: "כפרים חקלאיים לבדואים — כן, ריכוזים חסרי תקציב חקלאי — לא".

נורי, יו"ר האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדואים, גם הפריע לנואמים לשאת את דבריהם. "תנו לנו להיות חקלאים, כמו ליהודים" הוא קרא לעבר נחמקין, מתעלם מהשמירה האישית הלוחצת של מפקד משטרת מרחב הנגב, ניצב משנה חיים בן עיון. נחמקין ענה לו — שמענו, שמענו. נחמקין גם הזכיר למפגינים בקריאה נירגשת את מנהגי הכנסת־האורחים של הבדואים, וביקש שלא יפריעו לו. גם המכובדים המבוגרים מקרב הבדואים לא נענו לרמז של נחמקין. איש לא ניסה להשקיט את המפגינים. כמו ספינקסים חכמים הם המשיכו לנעוץ מבטם מעל נחמקין, מגלגלים את מחרוזות התפילה שלהם. בבחינה — ישתקו הנערים. למה לא. אם לא אנחנו, לפחות הם.

תגיד תודה

הגדיל לעשות מנהל מחוז הדרום מטעם משרד הפנים, שלום דנינו. "תגיד תודה שנותנים לך בכלל לדבר בארץ הזו", הוא קרא לעבר נורי אל עוקבי. זו לא היתה פליטת פה. דנינו חזר על המשפט עוד כמה פעמים. משל היה זה משפט מפתח, שבתוכו צפונים כל הפתרונות לבעיות הבדואים בדרום.

משם הלכו כל החשובים לחורה. אל המהדורה השנייה של אותה בדיחה עצובה.

לא חומר ארכיוני

מאת שלי יחימוביץ'

כרגע לפני חצות, ביום א' של השבוע הבא, כשהירח המלא יעלה מעל אגרטת חטיבת הנגב בבאר־שבע — תפתח המורה המלחינה המרצה למוסיקולוגיה מארה"ב, פולין אוליבורוס, את הפסטיבאל הבינלאומי לנשים במוסיקה. אוליבורוס תשמיע את יצירתה "הרים מהירח" — בגירסה האלקטרונית.

בפסטיבאל, שעליו כבר דובר רבות במדור זה, יהיו גם זמרות ולהקות מכל רחבי העולם, על טהרת המין הנשי. גם היוצרות שיצירותיהן — מקלאסיות ועד בנות זמננו — יושמעו בפסטיבאל, הן נשים כולן. עוד צפויות מופעים פתוחים ללא תשלום, וכמה ערבים של הפנינג הפנוי. כך למשל ערב ג'אז על רשא מלון נאות־מדבר, עם לין מגנס, שתשמיע אינטרפרטציות ג'אזיות לתפילות יהודיות צפון־אפריקניות מימי־ביניים.

הפסטיבאל, אומרת ליאורה גוריאל, המארגנת — במוד באיכויות המוסיקאליות שלו. אם כי אין ספק שזהו אירוע פמיניסטי, בכך שהוא נותן הזדמנות ובמת לנשים יוצרות, מוסיקת נשים, אומרת גוריאל, צריכה לקבל במה הרבה יותר רחבה ולא להיות חומר ארכיוני למוסיקולוגים.

החשיפה השתלמה

ועדת הערכת מיוחדת, שחבריה הם 23 מדענים בעלי שם בינלאומי מארה"ב, קנדה, אוסטרליה וישראל — סיימה בשבועות האחרונים מחקר הערכה שהזמינה אוניברסיטת בן־גוריון בנגב. בארה"ב מקובל להזמין ועדת כזו אחת לעשר שנים, לכל מוסד שיש לו הסמכות למלק תארים אקדמיים. בישראל היתה השנה אוניברסיטת בן־גוריון חלוצת השיטה.

ההחלטה למנות את הוועדה התקבלה בחבר נאמני האוניברסיטה עוד אשתקד. שבע ועדות שונות מהן לברוק ארבע פקולטות ושלושה מכוני מחקר השייכים לאוניברסיטה.

החברים — אנשי מקצוע מאוניברסיטות שונות בעולם. בכל ועדה כזו ישב גם חבר ישראלי אחד. הפרוייקט עלה לא יותר מ־50 אלף דולר, שיצאו, כמובן, מכיסיהם של התורמים בחו"ל. חברי הוועדה קיבלו רק כרטיס טיסה ומגורים במלון "נאות מדבר". את השאר עשו בהתנדבות.

אוניברסיטת בן־גוריון, כדיעבד, יצאה נשכרת מהחשיפה — מיצון לגילוי עממים אפשריים. חברי הוועדה מציינים בדו"ח כי יש באוניברסיטה מספר לא קטן של יחידות אקדמיות שהן ברמה בינלאומית. ביניהן רפואה, פיסיקה, מתמטיקה ומדעי המחשב, כימיה, תעשיה וניהול, הנדסת חומרים והמכון לחקר המדבר ע"ש בלאושטיין.

מאת יצחק שור

"ישראל מדרדרת עצמה לדעת"

חוקר ישראלי שלח מאמר לפרסום בכתב־עת מדעי בחו"ל. מערכת כתב העת החזירה לו את עבודתו, בצירוף שאלה: באיזה ציוד השתמשת? דברים אלה, שסיפר בכנסת שר החינוך והתרבות יצחק נבון (10.6.86), ממחישים את מצבה המידרדר והולך של ההשכלה הגבוהה בישראל.

השבח היחיד שאפשר לומר לזכותה של ממשלת פרס הוא, שהשנה היא שנת התקציב הראשונה, מזה עשר שנים, שבה לא קוצץ תקציב ההשכלה הגבוהה. שר החינוך והתרבות יצחק נבון ביקש ממזכיר הממשלה, ד"ר יוסי ביילין, להעלות את הנושא על סדר יומה. הוא הביע תקווה, שבעקבות הדיון יינקטו צעדים לבלימת הסחף ולתיקון המצב. בלשכת ראש־הממשלה כבר נערך דיון מוקדם, בהשתתפות ראש־הממשלה, שר המדע גדעון פת, שר החינוך יצחק נבון וראשי האוניברסיטאות.

באותה פגישה, כך העיד השר נבון בפני הכנסת, אמר נשיא מכון וייצמן כי אם הממשלה תרצה לעזור בעוד שנתיים — שלוש יהיה מאוחר מדי. הממשלה תגלה שאין מה להשקות, כיוון שהצמחים נבלו. לשון אחר: אם מדינת ישראל חפצה להבטיח את עתידה בתחומי התעשיה, הבטחון, החינוך, החקלאות והמדע, היא חייבת להעמיד תקציבים נכבדים לחידוש ציוד המעבדות למחקר, לתקנים למדענים צעירים, למילגות לדוקטורנטים, לקליטת סגל חדש, לספריות ולשיפור תנאי העבודה. בקיצור: דרושה תקווה חדשה — נאום השר נבון.

עויינות גלוייה מצד האוצר

יו"ר ועדת החינוך, נחמן רז, שהעלה את הנושא על סדר יומה של מליאת הכנסת, אמר בלשונו המאופקת, כי בכמה מהשנים שעברו בגל יחסו של משרד האוצר למערכת ההשכלה הגבוהה בעויינות גלוייה. נחמן רז התכוון בעיקר לתקופות כהונתו של יורם ארידור ויצחק מודעי. בשנה האחרונה, ציין רז, מתנהל דו־שיח הוגן תוך ויכוח טבעי בין הצדדים. לדבריו, בעקבות פרופ' חיים הררי, היו"ר לשעבר של הוועדה לתכנון ולתקצוב המוסדות להשכלה גבוהה, עיכובי הזרמה היום פירושם מחקר מדעי ירוד מחרתיים. פגיעה בלתי מוצדקת בשכר היום פירושה בריחת מוחות היום.

לפי חשבונו של ח"כ נחמן רז, היווה תקציב ההשכלה הגבוהה בעבר 7.9 אחוזים מתקציב המדינה, למעט הוצאות בטחון והחזר חובות. כיום מהווה תקציב ההשכלה הגבוהה לפי אותו בסיס, 4.4 אחוזים בלבד, שהם 240 מיליון דולר. משמעות של נתון זה היא, שתקציב ההשכלה הגבוהה ירד כמעט לחצי. השחיקה בגובה תקציב ההשכלה הגבוהה נפסקה רק כאשר הכנסת העלתה את שכר הלימוד, והדבר מכביד על העתודה המשכילה שלנו להגיע להשכלתה. אין דרך לדעת זאת, אך ייתכן שחלק מן הצעירים שהיו יכולים להגיע למוסדות להשכלה גבוהה נרתעים מכניסה להתחייבות כספית כה גדולה, חרף הסיוע הלוואות, מילגות פר"ח וכיוצא באלה.

עוד אמר נחמן רז, כי ספריות המוסדות להשכלה גבוהה סובלות מהתבלות ומחוסר בספרים ובכתבי־עת מעודכנים. במעבדות מושבתים מכשירים מחמת מחסור בתקציבים והמחקרים מוקפאים. אנו הולכים ומתקרבים למצב של אוניברסיטאות בינוניות ומטה במדינות לא מתקדמות. כאשר חסרים כאן תנאים למחקר, מתפתים חוקרים צעירים ומצטיינים לערוך את מחקריהם בחו"ל. תחילה הם שוהים שם זמן מוגבל, אך חלקם נשארים שם לשנים ארוכות, לעתים לצמיתות. כך יורד מעמדה של ישראל בעולם האקדמי והמחקרי.

המדע הישראלי מאבד את בכורתו

השר יצחק נבון לא חלק במאומה על דברי יו"ר ועדת החינוך. אדרבא, הוא הוסיף כהנה וכהנה נתונים מדאיגים: בעשור האחרון ירד מספר העובדים באוניברסיטאות ב־11 אחוזים, ואילו מספר הסטודנטים גדל ב־25 אחוזים. התקציב הנוכחי נמוך ב־22 אחוזים מתקציב 1979. להכשרת איש סגל חדש דרושות עשר שנים. אם עכשיו לא יתחילו האוניברסיטאות להכשיר סגל צעיר, נעמוד לפני שוקת שבורה בעוד שנים אחרות, כאשר יפרשו מאות מדענים לגמלאות.

המדע הישראלי, הזהיר השר, הולך ומאבד את בכורתו. במשך שנים רבות נעשו באוניברסיטאות 95 אחוזים מן המחקר הבסיסי ו־45 אחוזים מן המחקר השימושי, הישומי, למעט מערכת הבטחון. ישראל איבדה את כושרה למשוך ארצה חוקרים צעירים. יותר ויותר אנשי סגל אוניברסיטאי מבצעים את עיקר מחקריהם בחו"ל. מוחות מבריקים עוזבים אותנו בדאבון לב. מדינת ישראל מדרדרת עצמה לדעת נאום שר החינוך והתרבות.

קורא לבדק בית

נשיא אוניברסיטת תל־אביב, משה מני, העלה לפני שבועות אחדים ראשי פרקים לתוכנית הבראה וצמיחה של מערכת ההשכלה הגבוהה. תוכנית זו צריכה להתבסס על שש נקודות:

הגדלת התקציבים השוטפים של האוניברסיטאות.
קונסולידציה של החובות.
הגדלה סלקטיבית של הסגל האקדמי.
טיפוח סגל צעיר על־ידי מתן מילגות לדוקטורנטים והקצאת תקנים למדענים צעירים.
הגדלת המשאבים לציוד מדעי ולספריות.
הגדלת המשאבים למחקר בסיסי.
טיפוח הסגל האקדמי על־ידי שיפור תנאי השכר. שיפור תנאי העבודה והגדלת סגל העזר, כדי למנוע בריחת מוחות, הצוברת תאוצה מדאיגה.
פיתוח תחומים חדשים.
פיתוח ועידוד מצויינות.
בנייה פיסית סלקטיבית בלבד.

פרופ' מני קרא לאוניברסיטאות לערוך בדק בית יסודי בכיוונים הבאים:

1) הגדלת ההכנסות ממקורות לא ממשלתיים;
2) ביטול שכר הלימוד האחיד, שהוא לדעתו אנאכרוניזם;
3) לפתח שירותים ולהשקיע כספים בעסקים;
4) למכור ולהשכיר נכסים;
5) לתאם, לאחד פונקציות ולבטל כפילויות;
6) לשתף פעולה במישור המינהלי.

את התפקיד הזה צריכה למלא ועדת מומחים בין־אוניברסיטאית ולהגיש את המלצותיה למועצה להשכלה גבוהה.

ספרו להם סיפורים

בני לומד בכיתה ג', אך עדיין מבקש שאקרא לו סיפורים לפני השינה — התלוננה באוזני אם אחת. שאלתי על כך את פרופ' דינה פייטלסון, מבית־הספר לחינוך של אוניברסיטת חיפה, והיא משיבה: ההנחה שילד גדול מכדי שהוריו יספרו לו סיפור היא מוטעית ומוטעית. גם מבוגרים אוהבים סיפורים. מורים היו מיטיבים לעשות אילו הקדישו זמן רב, במסגרת הלימודים, לקריאת סיפורים לתלמידיהם, אפילו הם שולטים במיומנות הקריאה. תפקיד ההורים והמורים היא "לפתות" את ילדיהם לקרוא. ילדים רבים אינם קוראים להנאתם, משום שהם מתקשים בקריאה, והם מתקשים בקריאה משום שאינם קוראים — עד כאן דברי פרופ' דינה פייטלסון.

הבעייה היא בעיקרה בעייתם של ילדים טעוני טיפוח. בבתים מבוססים מצויים ספרי קריאה מן הגיל הרך. הילדים מכירים את הסיפורים והשירים ומאזינים להם שוב ושוב. המעוטים סופגים לא רק את המילים והמשפטים, אלא גם את הקשרים החברתיים והלשוניים ואת המבנים הדקדוקיים.

גם אם המורה בכיתות היסוד היא מורה טובה, המטפחת את אהבת המקרא והבנתו, מתקשים טעוני הטיפוח להפיק תועלת מבית־הספר. מי שאין ספרי קריאה בביתו, תלוי באורח בלעדי בבית־הספר. אבל בית־הספר הישראלי הוא, כמעט תמיד, בית־ספר של המעמד הבינוני. המורה, השייכת למעמד הבינוני, יוצאת מן ההנחה הבלתי־נכונה, שמה שלא יעשה בית־הספר יעשה הבית.

בסוף כיתה ב' אמור הילד לשלוט בטכניקה של הקריאה. הוא מצרף אותיות ותנועות למלים, ומלים למשפטים. כדי שיוכל להפיק תועלת מן הקריאה הוא צריך להכיר מושגים רבים. אם הוא קורא סיפור על פיל או תנין, ומעולם לא ביקר בגן־חיות, הוא הרבה פחות מסוגל להיות מעורב מבחינה רגשית במתרחש בסיפור. למידתו תהיה מילולית בלבד. הוא ילמד מלים, אך לא יראה אותן כמייצגות דברים ממשיים.

קריאה איננה עניין טכני. היא תהליך של הדדיות דינאמית, בין הילד לבין חומר הלימודים. כדי שילד יבין את אשר הוא קורא, הוא נזקק לתהליכי חשיבה בסיסיים כמו שימור, מיון ויכולת סימבולית. לשון אחר: ילד נזקק ליכולת שימור האות ג' במנותק מן המלה גן, כדי שיהיה מסוגל להשתמש בה גם במלה גג. אבל הוא נזקק למיון כאשר עליו להתמודד עם כמה היבטים של השימוש במלים, בהברות ובאותיות. הג' מופיעה גם במלה גיבור, ולכן צריך הילד לראות כל אות מן הזווית של העיצור ומן הזווית של התנועה. ברור, שהילד הקורא איננו עושה הבחנות עיוניות כאלה, אבל ההורה והמורה — רצוי שיעשו. קיים קשר הדוק בין חשיבה למלה. קשה לדבר על חשיבה ללא מלה. קשה לדבר על מלה ללא ביטוייה המסומל בכתב. קשה להבין מלה מחוץ להקשרה, אשר משתנה ומשנה את משמעות המלה ואת השימוש בה.

זהו הטעם העיקרי לצורך של הילד בסיפורי המבוגרים: דרך נסיון חיי המבוגר מבין הילד לא רק את הסיפור, אלא גם את הקשרים הרחבים. ההורה, היקר לילד, מעניק לסיפור משמעות אינטימית. כאשר ליכולת השכלית של הילד מתלווה רגש עמוק של הזדהות ואהבה להוריו, גדלה המוטיבציה שלו לקרוא.

לפטר את ההורים?

הממונה על החינוך היסודי במחלקת החינוך של ירושלים, יואל לוטפי, שלח לקראת סוף שנת הלימודים מכתבים לבתי־הספר חלשים וחזקים במיוחד, וציין את מספר ההעברות אליהם ומהם. לדעת העירייה, משקף ריווח זה את הערכת ההורים לבית־הספר, לטוב ולרע.

בשכונת בקעה, למשל, גדל שיעור הנרשמים לכיתות א' בבית־הספר הממלכתי דתי אפרתה ב־40 אחוזים. בבית־הספר הממלכתי השן, גאולים א', ירד שיעור הנרשמים לא' ב־22 אחוזים, ועוד כמה עשרות הורים ביקשו העברה לממלכתי־דתי. ההורים החילוניים אינם נבהלים כלל מהעברת ילדיהם לחינוך הממלכתי־דתי, "משום שהם רוצים בית־ספר טוב". לפני שנים אחדות נחשב אפרתה לבית־ספר כושל. עכשיו עומדים הורים בתור כדי להתקבל אליו. הסיבה היא אחת: משרד החינוך החליף את המנהל. בבית־הספר גאולים א' קמה קבוצת הורים אשר מאסה בבינוניות ובחוסר היוזמה של צוות בית־הספר הממלכתי. כאשר ביקשתי מלשכת ראש משרד החינוך היתר לשוחח עם המנהלת, הפניתי למנהל מחוז ירושלים, ד"ר יונאי. אין הוא מקל ראש בבקשת ההעברה של ההורים ואף קיים בירור בנושא עם המנהלת. אך הוא ממשיך לעמוד לימינה. ההורים, אומר ד"ר יונאי, הם אחת הסיבות למצב הקיים בבית־הספר. הם מפריעים ומכשילים את עבודת המורים.

שאלתי את ראשי הסתדרות המורים בירושלים, היו"ר דליה איציק ויו"ר המנהלים יהודה אקרלינג, האם הם מגינים על כל מנהל, ומהו ההבדל בין מעורבות הורים והתערבותם. הם אינם מגינים על כל מנהל, אך יש נורמות, ולא ההורים יכתיבו מי ינהל בית־ספר. כאשר מבקשים נבחרי המורים לבדוק תיקו של מנהל כזה מסתבר שהתיק ריק. המפקחים לא כתבו כל דו"ח. לא לטוב ולא לרע.

שאלתי כדבר ההבדל בין מעורבות להתערבות הורים העלתה חיוך על פניהם של דליה איציק ויהודה אקרלינג: "באמת אינך יודעת? מעורבות היא סיוע למורים, התערבות היא נסיון להכתיב נהלים, דרכי עבודה והרכב צוות המורים." עכשיו הבנתי: המעורבות היא חיובית, משום שאין עימה ביקורת. התערבות היא שלילית, משום שהיא מבקשת לשפר את החינוך, לעתים על־ידי שינויים פרסונליים.

מסתבר, שהאחריות לריקנות תיקו של המנהל הכושל מוטלת על כתפי המפקח.

במהלך השנים האחרונות נפגשתי פעמים אחדות עם נציגי ההורים של גאולים א'. התרשמתי שהם מוטרדים עמוקות מאיכות החינוך שמעניק להם משרד החינוך, המורים והתלמידים בבית־הספר מאורים. אין יוזמות חדשות: המורים במקום ואינם משתלמים. על מושבים פרס שמעו, כמוסר שורדת אורות רפיון ושגרה.

ועדת היגוי של מומחים ברמה לאומית ניסתה לשפר את המצב. הכל נכשל. הנושא הגיע לדיון משותף בנוכחות המנכ"ל, מנהל המחוז ומנהל מחלקת החינוך העירונית. אם המצב הנוכחי יימשך, יתחילו הורים חילוניים לנטוש את השכונה ולמסור אותה לדתיים. זה לא ייעשה בבת־אחת, תחילה ילחצו ההורים והמורים של הממלכתי־דתי אפרתה לקבל את המבנה הגדול של גאולים א', במקום המבנה הקטן שלהם המצטרף מאוד תלמידים. אחר־כך יתחילו להגיע מרחבי העיר הורים דתיים נוספים, שישמע בית־הספר הגיע אליהם.

המנהלת וצוות המורים, הנהנים מתנופת הסתדרות המורים ומפקדי המחוז, יישארו בלי תלמידים. המפסיד יכול לנסות לכלוא את ההורים בתוך איזור רישום ולמנוע העברה, כל זה לא יעזור. תינוקם של הילדים השתלבו להורים מכדי שימסרו אותו לידי משרד החינוך ומפקחים, המתפשים על כשלונות. להורים הדתיים יש אגף לחינוך דתי ולובי חזק בכנסת. להורים החילוניים אין אגף ואין לובי בכנסת. המנכ"לים מגיחים, כי חשוד, המנכ"ל ומנהל המחוז דואגים גם לחינוך הממלכתי, אשר משרת 75 אחוזים מילדי ישראל. אבל השר, המנכ"ל ומנהל המחוז פגועים יותר וגל הקיצוצים, דעיפה נפשם מלמלחמות.

מכיוון שבישראל אין דרך להחליף מנהלים, מנהלים ועובדים קבועים, אני מבקשת ממנכ"ל משרד החינוך, אליעזר שמואלי, לאחר לפטר את ההורים, ויפה שעה אחת קודם.

מאת צביה בן־שלום

להוציא ספרים מהמחסנים

ניתן היה לצפות מהמו"לים שינצלו את שבוע הספר, שנפתח מחר, לנקוי את כל שיוציאו אל אוויר הכיכרות את כל הספרים הישנים, המונחים כאבן שאין לה הופכין על מדפי המחסנים (שבכירותם עולה הון) ויאפשרו לציבור הרחב לחגוג ולהתרפק עליהם נוסטלגיה.

לא תמיד ספר שנשאר במחסן הוא רע. לפעמים פשוט לא היה לו מזל, לא היו לו יחסי ציבור, נולד בין מלחמה להופעה של רב־מכר שגנב את ההצגה. ויש גם מהדורות נוספות שלא הצליחו כמו הראשונות, אבל בחנויות הספרים מחזיקים רק את החדש ובצדק — גם כאן המדפים יקרים. אם חפץ אתה ספר שראה אור לפני 5 שנים, יוכל להזמין בשבילך בהוצאה... אבל אתה, בדרך כלל, אינך זוכר את ההוצאה וגם אין לך סבלנות, ואתה חושש מהמחיר של "הזמנה מיוחדת" ואם זה לא כנפשך...

שבוע הספר נותן הזדמנות להפגיש ספרים מהמחסנים עם קוראים המחפשים אותם. אולי לא מחפשים, אבל שמחים לפגוש, כי פעם קראו את הספר, כי מישהו הזכיר ספר זה, כי התחילו לקרוא בבית־הבראה, כי קראו לפני שנים ורוצים לחזור, כי זוכרים מהילדות, כי מחפשים כבר שנים בשביל הילדים, כי יודעים שזה משהו קלאסי שחייב להיות בספריה, גם אם לא מתכוונים לקרא...

אפילו לספרי מדע ישנים — למרות שתוכנם התיישן — יימצא גואל. מישהו "נעול" על הנושא, מישהו עורך מחקר השוואתי, מישהו התעניין בהתפתחות הספרות המקצועית. התנאי הוא, כמובן, שספרים ישנים אלה, "מהמחסן", יהיו זולים מאוד, שיימכרו במחירים מצחיקים. עד שלסטודנט כדאי יהיה לקנות ספר־מדע ישן כזה במקום לצלם דף ממנו בספריה.

בכלל כדאי למו"לים להציע חלק מהמלאי במחירים מצחיקים — זאת השקעה לטווח ארוך. ביריד הספרים מסתובבים עשרות ומאות ילדים ובני נוער (וגם מבוגרים לא מעטים) המשתוקקים לקנות ספר והתקציב שלהם מאוד מוגבל. הם מחפשים ספרים זולים, מעדיפים שניים־שלושה בלתי ידועים, עם סיכון מסויים שזה לא שווה, על אחד מאוד יקר, שקנייתו מרוקנת את הכיס וסותמת את הגולל על המשך הרפתקאת החיפושים ביריד. מו"ל שמכר חלק מספריו בזול — אולי לא הרוויח עליהם, אבל תרם את חלקו לעתיד הענף, כי ילד שמתרגל לקנות ספרים ימשיך בכך גם כשיהיה לו כסף משלו. וכשיגדל הוא יבוא ליריד וישאיר בו משכורת וחצי...

האמת חייבת להיאמר. שמרבית המו"לים אכן מוציאים לשווקים את המלאי מהמחסנים, אם כי לא כולם מורידים את המחירים עד למינימום. אך רבים, כמעט כולם, מנצלים את שבוע הספר כדי להעניק דחיפה ראשונית חזקה לספרים חדשים.

נמצא ביריד עשרות, אולי מאות ספרים חדשים, שמוציאיהם לאור עשו שמיניות באוויר כדי להספיק להביאם מהכרכיה לכיכר וכאן הם נמכרים בהנחה של 10 עד 25 אחוז. הנחה מכובדת, כמחירי הספרים של היום. אבל למה לא להנהיג הנחה כזאת לכל ספר חדש בשבוע או בחודש הראשון שלו? מעשית ממילא קורה משהו כזה אז למה לרחות דווקא ליריד?

ואני עדיין מחכה למחסן מכירות של התאחדות המו"לים, שבו יימכרו במשך כל השנה, במחירים מוזלים מאוד, כל הספרים שהמוכרים אינם רוצים להחזיק בחנויות ושתהיה כתובת לקורא המחפש ספר ישן.

אשר לספרים חדשים — אין לי ברירה אלא לסקור קומץ ספרים שנשלחו אלי למטרה זאת, ושאינם ספרות, ולא כולם מקוריים, אבל הם ספרים ויש להתייחס אליהם בכבוד, לא לחלוש דפים!

חג (הספר העברי) שמח
צב"ש

סירקיס על המפה

הוצאת ר. סירקיס יוצאת בשבוע הספר במוללת חידושים והפעם זה מיגוון רציני. בהחלט לא רק ספרי בישול. מקוצר מקום, לא אתעכב עליהם במידה שהם ראויים לה. אבל לספר אחד או שניים אור אחזור. בינתיים רק שתדעו שזה קיים ויש הנחה ביריד.

* ריבות ושימורים — מסידרת "ספריית בישול". לפי הסכם עם מרקס אנד ספנסר. האנגלים עושים את הריבות שלהם קצת אחרת מאשר אנחנו. בהחלט מעניין לדעת ולנסות. הכל הותאם, כמובן, לתנאי הארץ ופירותיה. הרבה תצלומים צבעוניים ומעוררים תיאבון. לספר זה עוד אחזור.

* הסיפור המופלא של כלי הנגינה — ספר לילדים, שמטרתו לערוך היכרות בין הילד לכלי הנגינה השונים. מאת סטיפאני גרי, רעיון וביצוע: כריסטיאן קרמון, תרגום מצרפתית, לילי טרדפן. יש בספר ציורים צבעוניים מרהיבים וסיפור חלשלש, עם מעט מאוד עלילה. מעשה בחריקה (יצור דמיוני אבל סימפטי) שהלכה לממלכת כלי הנגינה לבקש עזרה לאוקרינה שנפצעה ושם היא פוגשת בקבוצות כלי נגינה, מסוגים שונים, מסודרים ומסווגים, המשמיעים קול ומבלבלים אותה. יש בספר גודש של "גיבורים", ציורים מלאים פרטים הגונבים את ההצגה מהטקסט, וטקסט ללא מתח, שכל תפקידו להפגיש את הקורא עם עוד כלי ועוד כלי. ספק אם הילד יזהה כלי נגינה זה או אחר כאשר יראה אותו ללא תוספות ההנפשה (עיניים, ידיים). אולי ילדים מוסיקאליים מאוד ייהנו מספר זה.

* מדוע נשים נבונות טועות? — המחברים, ד"ר ק. כהן וד"ר מ. קינדר, פסיכולוגים אמריקנים, שטיפלו במאות נשים צעירות, מוכשרות ומצליחות, אך לא מאושרות בחייהן החליטו להסביר מה קורה כאן ולמה. האם יש לך ציפיות גדולות מדי? האם את מצפה לאביר על סוס לבן ואינך מוכנה להרחיב את הציפיות, להסתפק ב"יהלום גולמי"? האמנם יש בעולם (קרי: בחברה המערבית) הרבה נשים מוצלחות ורק מעט גברים טובים? המחברים טוענים שלא לכל סיר ניתן למצוא מכסה ויש לכך כל מיני פטנטים, מהם חיצוניים ומהם שדורשים שינוי השקפה.

זה היה רב־מכר אמריקני במשך 25 שבועות!

* סבתא זוכרת — לא בדיוק ספר, יותר יומן, אלבום, ספר זכרונות שאת, הסבתא, תמלאי בעצמך, מונחה על־ידי השאלות, וכך תספרי לנכדייך את קורות המשפחה, וקורותיך וסיפורים קטנים על אמא־אבא שלהם. רעיון חמוד. המשך ל"יומני" של תינוקות וספרי זכרונות של ילדות. הוגת הרעיון, ג'ודית לוי, היא "סתם סבתא" שהחליטה, בגיל מבוגר, ללמוד באוניברסיטה מורשת משפחות ופגשה המון נשים שיש להן מה לספר ואינן יודעות איך. היא חיברה איפוא את האלבום, שבו רושמים, כשמתבקשים, את שם אבי — שם אמי — כך נפגשו הוריהם נישאו בתאריך במקום אבי עסק ב ובעמוד ממול — תמונת הורי הסבתא ביום כלולותיהם. בארה"ב מעוטר הספר בציורים ובתצלומים של סבתות ונכדים מכל הגזעים. אצלנו האיורים עדינים, פסטורלים, הוסיפו את מנהגי החגים (חגי ישראל), אבל התעלמו לגמרי מכמה בעיות יהודיות, כמו השואה או קיבוץ גלויות. הספר — נמסר לנו — תורגם ל־15 שפות, לא שיש שם הרבה טקסט, אבל הרעיון, מסתבר, אוניברסלי.

* צבע של יופי מאת קארול ג'יאקסון. גם כן להיט בארה"ב. שם הולכת כל אשה עם "לוח הצבעים שלה" בכיס. הרעיון הבסיסי הוא שכל אשה (גם גבר, אולי, אבל לגביו זה פחות חשוב) שייכת לטיפוס "צבעוני" מסויים, שלו מתאימים צבעים מוגדרים מאוד. גם אם את יפה ונראית טוב בכל הצבעים — באלה "שלך" תיראי נהדר. זה ספר שאצטרך לחזור אליו, בינתיים תדעו שיש דבר כזה, כי ביריד הוא נמכר בהנחה רצינית (22 ש"ח במקום 29.40) ואם אתן מאמינות ומעוניינות — לפחות תדפדפו ותראו מה זה.

לא רק טוליפ

דליק וטוליפ מבקרים בבתינו מדי יום רביעי "בשמיניות באוויר", ובמרוצת הזמן הפך דליק וולינייץ למומחה לחיות בעיני הילדים. לא שהוא מבין במיוחד אבל הוא משותף, והאהבה שלו לחיות ולילדים והחום הרציני שלו אליהם עדיפים על מומחיות יבשה.

"לא רק טוליפ יכול" (הוצאת אדם) הוא קובץ של מכתבים שקיבלו דליק וטוליפ למדור, במוסף מעריב לילדים, והתשובות של דליק. כל הבעיות שיש לילדים עם כלביהם ועם הוריהם (בגלל כלבים אלה) מוצאות כאן ביטוי ודליק משיב, מאוד מאוד ברצינות, למרות ההומור השזור בספר, תוך השוואה בין אנשים לחיות, תוך התחשבות במצב, תוך הסתמכות על נסיונו של טוליפ, והרי "לא רק טוליפ יכול".

דליק מודה שנעזר במומחים, ביניהם משה אנגלברג, בעל "חוות הרוך משה", שבה צולמו (צילומים: יעקב ותריו) הפורטרטים הצבעוניים והמרשימים של כלבים יפהפיים, באיכות (הכלבים והתצלומים) של אלבומי חיות תוצרת חו"ל.

אשר לספר, אני מאוד לא אובייקטיבית, כי אני אוהבת כלבים ומטמטמת את דליק וולינייץ, וטוליפ הוא באמת כלב חכם ויפהפה. לדעתי, זו מתנה נהדרת לילד אוהב כלבים (שמרשים לו לגדל כלבו) ולכל מבוגר אוהב כלבים. תדפדפו ותחליטו. בשביל זה יש דוכנים של שבוע הספר.

ירושלים פרחים סביב לה

נוף ב"שדרות הרועים" ליד בית לחם. מתוך "א"י הציורית", מאת צ'ארלס וילסון (1880).

אלבום יפהפה, שראה אור לכבוד יום ירושלים, אבל יימכר — יש להניח — בשבוע הספר, הוא "פרחי ירושלים" מאת ד"ר אבי שמידע (החוקר את צמחי הבר של ארץ־ישראל יותר מ־20 שנה), עם צילומים של ד"ר דוד דרום, ביולוג ימי. הוצאת כנה/כרתא, כ־220 עמודים של נייר משובח מאוד, תצלומי צבע מרהיבים, מפות, תרשימים, איורים וציורים עתיקים.

כמחצית הספר היא מפתח של צמחי איזור ירושלים, הסבר לקסיקוני, מלווה, לרוב, ברישום. החלק הראשון — תיאורים, הסברים, סיפורים הקשורים לצמחים אלה. פרק על צמחי חומות, על צמחים שלצידי הדרכים, על צמחי מדבר, על ייחודם של צמחי ירושלים, ופרק על עצים קשישים (איזו הגדרה יפה ומכובדת לעץ), וקדושים באיזור ירושלים (עם מפות).

זה ספר מדעי, בעצם, אבל כל חובב נוף וטבע, גם אם אין לו השכלה ביולוגית מעמיקה, ייהנה ממנו, וזה לא בדיוק ספר שאפשר לכתוב עליו — צריך לראות.

שבוע הספר נותן הזדמנות לדפדף בו בדוכן של המו"לים. אין זה ספר זול, אבל תדפדפו ותחליטו.

שירים לחלוצים

זה לא ספר חדש, הוא נמצא אצלי כבר שנה, אבל אהבתי לקרוא את השירים שבו, ואני מקווה שמי שיתעניין — ימצא אותו ביריד. "צלילים מן העבר" מאת אריה חורשי הוצאת ב. ליכטנפלד. ספר קטן של פחות ממאה עמודים, הכולל שירים שנכתבו בשנים 1934־1949.

לא פואזיה של היום, אולי לא שירה גדולה, אבל המבקרים המקצועיים, אלא שירים מן הלב, כמו שכתבו פעם, עם חרוז וקצב ותוכן. "פעם כשכביש יפה ירוץ / יהיה זה פשוט מעין ומעוך / ששמואל "דיזי" ואריה סללוהו / בין נהלל וגניגר — / פעם כשכביש יפה יחזן". (שיר על סוללי הכביש בין נהלל לגניגר). או: "לא טימטמונו בפרזות, לא החריש אוזניים תוף / נתנו לנו לבחור, נתנו לנו לחשוב". ("אנשי השורה").

המחבר, אריה חורשי — אנו לומדים מהקדמה לספר — הוא בוגר מדעי המדינה ומזרחנות בקרקוב, עלה ארצה ב־34', היה חבר כפר החורש ובין ראשוני המתנדבים לחו"ל. אחר כך מורה ומחנך, פירסם ספרים ומאמרים ותרגם שירים מלטינית, פרסית ופולנית.

"צלילים מן העבר" נכתב בכפר החורש. לא שירה גדולה, אולי, אבל מהלב.

הרופא אמר, אבל...

על ספר זה חלמו דורות של היפוכונדרים: "ייעוץ נוסף" מאת ד"ר איזידור רוזנפלד. הוא "מדריך מקיף לפציינט על אפשרויות הטיפול", או "האלטרנטיבות הרפואיות שלך". הוצאת זמורה ביתן, מודן, "גבון לעכשיו". 370 עמודים, כריכה רכה.

עם כל הכבוד לרופא המטפל שלך — אומר המחבר, שהתפרסם בארה"ב בזכות ספרו הראשון "הבדיקה הרפואית השלמה" — הוא איננו אלוהים. כדאי לך לדרוש ייעוץ נוסף, כי בתחום יש שנה התפתחות מתמדת, כי ישנן אסכולות שונות של ריפוי, כי גם אם הרופא שלך לא טעה (ותא עלול) יש רופאים המורים אחרת.

בספר מובאות עשרים וכמה דוגמאות של מחלות נפוצות (ולא כולן קשות) שלגביהן קיימות אפשרויות שונות של טיפול וד"ר רוזנפלד מסביר את הסימפטומים, את דרכי הטיפול ואת הסכנות בצורה ברורה ומובנת גם להדיוטות, מבלי להפגין עליונות של מומחה.

ד"ר חיים גוטמן, שכתב את ההקדמה למהדורה העברית, מגדיר אותו כ"ספר סימפטי" ודומני שבישראל הוא חשוב עוד יותר מאשר בארה"ב, שם נוהגים הרופאים לשוחח עם החולה בצורה גלויה ולשתפו בכל הלבטים הקשורים לבריאותו. אצלנו שולטת עדיין המסורת של התייעצות רפואית מאחורי גבו או מעל מיטתו של החולה, תוך הסתרת מידע ממנו, כי "מה הוא מבין בזה".

מי שיש לו בבית אנציקלופדיה לבריאות, ומדריך לתרופות לא יוותר גם על ספר זה.

החיים מתחילים בגיל 60

"לעיתים קרובות אנו רואים בבני ה־60 פלוס את אובדנם של היופי הבוח והמרץ. אנו מבחינים בהידרדרות יותר מאשר בצמיחה, בנוסטלגיה במקום ציפיה לעתיד, במונוטוניות במקום רבגוניות ובסיום במקום התחלות"...

דברי ד"ר אלן פרומה מחבר הספר "60 פלוס — שנים ששוות זהב", הוצאת מילכה, 114 עמודים, כריכה קשה, הקדמה נלהבת למהדורה העברית של ד"ר מריאן רבינוביץ, ראש המחלקה הגריאטרית שיקומית בבית־החולים ע"ש שיבא.

מגמת הספר להוכיח שבני 60 פלוס אינם שווים לבני 20 או 40 בכישוריהם, אבל בהחלט לא נופלים מהם ביכולתם המנטלית, בחיוניות, ביכולת לתרום וליהנות.

שמות הפרקים בספר מבהירים את מגמתו: אם לא עכשיו — אימתי? ויש חיים אחרי הפנסיה! שמרו על חיי נישואיכם; הדבש והעוקץ בחיי המשפחה ואל תהפכו לילדים של ילדיכם! מחלה — אמיתית או מדומה; החיים חייבים להימשך... ואכן יכולים, יש תמיד מקום לשיפורים...

ספר מועיל מאוד למי שיודע לשאוב עידוד מספרים.

נוסטלגיה ביידיש

מי שיש לו זכרונות של שירי ערש ביידיש ישמח לספר זה. "מתחת לעריסה עומדת גדיה" מאת מנשה גפן. הוצאת ספריית פועלים, כ־300 עמ', כריכה רכה.

המחבר, הולך "בכתיב הזמר היהודי" מהעריסה, דרך שירי פועלים ומאבק, שירי מרי ודלות, שירי אהבה — ועד למה שמוגדר על־ידו "שירי דם ודמע".

זהו ספר רציני (קוראי יידיש הם אנשים רציניים), מדעי, עם הרבה מאוד הפניות למקורות (שלי, אישית, הפריעו מאוד, אבל הן מנת חלקו של כל מחקר), עם מקור־תרגום, כשהמקור, לפעמים הוא פולני, רוסי, גרמני והתרגום אידישאי, ולצידו למען הקורא הצעיר יותר — תרגום לעברית. ויש גם שירים עבריים, או כאלה שאנו חושבים לעבריים, ומקורם, מסתבר, בגולה הרווית. הרבה שירי חלוצים — שגם מקורם, מסתבר, בשירי עם (או שירי עמים) שהותאמו למצב החדש.

הספר לא קל, אלא מחקר רציני ומעמיק. מי שאוהב את הנושא — ישכיל.

פסק ודין

מאת א. אבישר

קשר משפחתי או קשר משפטי

בטרם בא דוד (שם בדוי — א.א.) לעולם, כבר היו הוריו מסוכסכים ביניהם. והאהבה ההדדית, הרעות והקשר הרגשי היו מהם והלאה. הילד הקטן, יליד שנת 1977, לא זכה מיום הולדו ועד עצם היום הזה באהבת הורים אמיתית ובקשר של ממש עמם. הוא טולטל מהורי האב להורי האם, וחוזר חלילה, וגם מהם נלקח על פי צו של בית־משפט ונמסר לטיפולן של משפחות אומנות, וכל זאת על שום שהוריו לא גילו בו עניין של ממש. ההורים גרו בנפרד, ואיש מהם לא ראה עצמו בר־יכולת לטפל בילד ולדאוג לצרכיו.

היועץ המשפטי לממשלה הגיש תביעה, בפני בית־המשפט המחוזי בירושלים, להכריז על דוד כי הוא בר־אימוץ, שכן ביחס להוריו נתמלאו התנאים המפורטים בחוק אימוץ ילדים, תשמ"א — 1981. התביעה מופנית נגד ההורים.

השאלה בפני בית המשפט היא — האם מצב הדברים המתואר לעיל, מתקיים ללא סיבה סבירה. האם ההורים סירבו לקבל את הילד להחזקתם ולטיפולם ללא הצדקה, והאם אין ההורים מסוגלים, אמנם לדאוג לילדם כראוי ואין סכוי, שהדברים ישתנו בעתיד הנראה לעין.

היועץ המשפטי לממשלה טען, כי הפקרת הילד על־ידי הוריו והימנעותם מלטפל בו הם בהחלט ללא סיבה סבירה וללא כל הצדקה. לדעתו, אין גם סיכוי, כי מצב בלתי נסבל זה ישתנה בעתיד. הילד מתבגר והולך, ומתוך חרדה לעתידו יש למסרו לאימוץ.

האם, שלא גילתה עניין ברור מאז היוולדו, לא התנגדה לבקשת היועץ המשפטי. לא כן האב. הוא טען כי עם הזמן ייקלט בעבודה סדירה, יישא אשה (מאמו של הילד התגרש עוד בשנת 1980), ואז יטפל בילד וידאג לכל צרכיו עם כל חום הלב של אב טבעי. עד אז הסכים וגם הציע, כי הבן יימסר לטיפולם של הורי אשתו, כי הסבתא יכולה, מסוגלת ורוצה להחזיק בילד לגדלו ולטפחו.

נשיא בית־המשפט המחוזי בירושלים קבע, כי אין לומר נואש ועוד יש תקווה, שאביו של הילד יסתדר בחיים ויוכל לקבל את הילד לטיפולו ולדאוג לו כראוי. אפילו אם יתעכב הדבר בשנתיים, כפי שמעריך זאת האב. עד אז ניתן למסור את הילד להחזקתה ולטיפולה של הסבתא, ממנה התרשם השופט, כי יש לה יחס רגשי לילד, וכי תוכל וגם תרצה לטפל בו כראוי. לפיכך מינה את הסבתא כאפוטרופסית נוספת על הקטין, ודחה את בקשת היועץ המשפטי לממשלה.

בשעתו קבע נשיא בית־המשפט העליון, השופט שמגר כי: "כאשר הורה נקלע למצוקה עקב אסון שפקד אותו או בשל סיבה אחרת, והוא מבקש להסתייע בבני משפחתו, כדי שיושיטו לו יד עוזרת בפתרון בעיותיו ויטפלו למענו בקטין, אשר ההורה מופקד אותה שעה על גידולו, איננו פוקע בשל כך בלבד הקשר המשפטי שבין ההורה לבין ילדו. הושטת סיוע לבן־משפחה או למי שאינו בן־משפחה, היא מן הפעולות האנושיות הראויות לשבח ולתודה, אך אינן שוללות כשלעצמן את הקשר הטבעי בין ההורה לילדו ואת ההשלכות המשפטיות הנובעות מהמשך קיומו של הקשר... אין מקום למתן החלטה, המורה על הוצאת ילד מידי הוריו או השארתו מחוץ לבית הוריו בניגוד לרצונם, כאשר הטעם הבלעדי לכך הוא טובתו של הקטין. לו היה הדבר כך, היה נפתח, למשל, פתח לנטילת ילדיהם של הורים החיים במצוקה, כדי להעבירם מסיבה זו בלבד לרשותו של אחר ולא הוא...".

אלא שהמציאות חשפה התנהגות מאכזבת של האב. הוא מוסיף להתנכר בפועל ולמעשה לילדו. אין הוא מבקר אותו. זאת ועוד: האב טען בפני בית־המשפט העליון, כי תוך חודש ישא לו אשה. מה שלא גילה הוא, כי מדובר בקטינה שהרתה לו. עובדת סוציאלית חיוותה דעתה, כי אותה נערה קטינה אינה בשלה לחיי נישואין. כלומר, מדובר באשה, שאין לומר עליה, כי תהיה מסוגלת וראוייה לשמש אם לילד.

התנהגותו של האב בכל הפרשה הזו מעוררת ספקות רציניים והשש של ממש, שגם בעתיד יפקיר את ילדו ולא ידאג לו כראוי. אשר לסבתא, הרי הרושם הכללי הוא, שיש לה קשר רגשי לילד ויש לה נסיון חיובי בטיפול בילדיה שלה. היא מוכנה גם עתה לקבל את הילד לטיפולה ולהשגחתה, אולם בכך לא סגי. הטיפול על־ידי הסבתא יכול היה להתקבל כפתרון ביניים לתקופה מוגבלת, וככזה הוצע ונתקבל, אך כפוף למגמה ברורה, שכעבור זמן יעבור הילד להחזקת אביו ולטיפולו.

עם כל ההערכה לסבתא, אין היא יכולה להיות לאורך זמן תחליף להורים טבעיים או להורים מאמצים. הילד הגיע לגיל קריטי, שאם עניינו לא יזכה להכרעה מוחלטת וסופית עתה, עלול הוא למצוא עצמו בעתיד במצב אומלל. לפיכך, כל פתרון זמני או דחיית ההכרעה הסופית עלולים לפגוע בטובת הילד הקטין ולהרע עמו ללא תקנה בעתיד.

לאור מצב הדברים כפי שהוא היום, ובהתחשב במכלול הנסיבות ובחוות הדעת של הפסיכולוגים, שהעידו לפני בית המשפט באשר למה שנראה להם עדיף מבחינת הילד, מחליטים שופטי בית המשפט העליון לקבל את ערעורו של היועץ המשפטי לממשלה, ומכריזים, כי דוד הקטין הוא בר־אימוץ.

בולים ובולאים

מאת יהושע מרקוס

מחאה אקטואלית

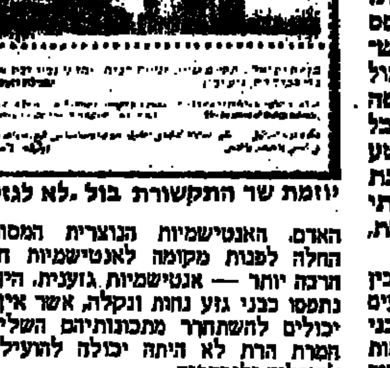

יוזמת שר התקשורת בול "לא לגזענות"

בחודש יולי יוצא בול "לא לגזענות", שהונפק על ידי השירות הבולאי ביוזמת שר התקשורת הפרופסור אמנון רובינשטיין, והמוקדש למלחמה נגד הגזענות. הבול צוייר על ידי רפי דייגי ותודפס בצבעים רב־גוניים בדפוס לווין אפשטיין בערך נקוב של 60 אגורות. על הבול מופיעה הסיסמה: "לא לגזענות" בשפה העברית, בערבית ובאנגלית. על השובל מופיע בעברית, באנגלית ובערבית קטע ממגילת העצמאות, שבו נאמר: "מדינת ישראל... תקיים שיוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין."

בדברי ההסבר על רקע בול זה נאמר בין היתר: משחר ימיהם היו בני אנוש מודעים להבדלים הטבעיים שביניהם. גילויי לעג לבני גזעים שונים, מופיעים בספרויות הקדומות השונות, אך לעגם של בני אנוש לזולתם היה ברוב המקרים נעוץ בשנאת־הנכרי הדתי והתרבותי (יחס היוונים ל"ברברים" למשל).

מה שבלם את התופעות הללו ומנע את תרגומן לאיבה פעילה היה הריחוק הגיאוגרפי שבין בני הגזעים השונים. אך ריחוק זה הלך והצטמצם ככל שהשתכללו שיטות התעבורה ובני הגזע הלבן החלו להגיע מאירופה לכל רחבי תבל. כאשר התנשאות הלבנים ולעגם השתלבו ברצון להשתלט על אוצרותיהם ונחלאותיהם של בני הגזעים האחרים, התרחשו מעשי זוועה נוראים: רצח האינדיאנים ביבשת אמריקה, חטיפת השחורים באפריקה והובלתם לעבדות עולם במושבות האמריקניות בארצות הברית.

במחצית השניה של המאה ה־19 חלה התפתחות חמורה מאוד בתחום הזה, החלו להופיע תורות גזעניות שטענו, כי יש הבדלים הטבועים בעצם הטוריה הגנטית של בני האדם. האנטישמיות הנוצרית המסורתית החלה לפנות מקומה לאנטישמיות חמורה הרבה יותר — אנטישמיות גזענית. היהודים נתפסו כבני גזע נחות ונקלה, אשר אין בניו יכולים להשתחרר מתכונותיהם השליליות: המרת הדת לא היתה יכולה להועיל עוד לסובלים ולנרדפים.

השקפה זו עמדה ביסוד תורתם של ההוגים האנטישמיים במדינות אירופיות שונות והגיעה לשיא רשעותה השטנית במפלגה הנאצית בגרמניה, במלחמת העולם השניה.

אולם למרות הנסיון הטראומטי בנושא זה לא נעלמו גלויי הגזענות: גם כיום יש מדינות המפלות עדיין בין תושביהן על פי שיוכם הגזעי בכל הקשור לזכויותיהם הפוליטיות והאנושיות.

הציונות, על כל זרמיה דחתה משחר ימיה כל תפישה גזענית. מדינת ישראל חרתה על דגלה וכתבה במגילת העצמאות על הקמת המדינה את ה"אני מאמין" שלה: "מדינת ישראל... תקיים שיוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה ללא הבדל דת, גזע ומין..."

מדינת ישראל דבקה ב"אני מאמין" זה למרות המלחמה הקשה, שאסרו עליה מדינות ערב, ונסיונות הגזעני המנוהל נגד ישראלים ויהודים על־ידי אירגוני החבלה.

שר הבטחון יצחק רבין:

תעשיינים, צאו לייצוא

"תעשיינים צאו ליצוא" בקריאה זאת יצא שר הבטחון יצחק רבין בפגישה שנערכה אתמול לחברי לשכת המסחר ישראל־אמריקה, שרוב משתתפיה תעשיינים המעוניינים ליצא לארצות גוש הדולר. רבין אמר שלקיצוץ בתקציב הבטחון אין תקדים באף לא אחת מממשלות ישראל.

הוא הוסיף, כי היקף הפיטורים במערכת הבטחון גדול יותר מכל משרד ממשלתי אחר ואינו רוצה לעשות השוואות. כל אלה הביאוהו לדעת כי הזמנות משרד הבטחון יקטנו גם בשנת התקציב הבאה. לדבריו, גם הסיוע האמריקני יקטן בגלל החצים שמפעילים הסנאט והקונגרס על המימשל.

כן דנים עתה בבתי המחוקקים בארה"ב בתיקון "גרהם, רודמן, הולינגס" שמטרתו להקטין את הגרעון התקציב הפדראלי ב־25 אחוז, ופירושו, הקטנה בכל מערכות התקציב כולל כמובן סיוע למדינות חוץ.

רבין הרגיש כי התעשיה הצבאית והאווירית נערכות להגדלת היצוא ולכן הוא פונה לתעשיינים הפרטיים שייצרו למען מערכת הבטחון, כי יחפשו אלטרנטיבות, מעבר לייצור מוצרים אזרחים שיהיו מיועדים ליצוא. כן ציין רבין, שעומד לחול שינוי בסיוע הבטחוני האמריקני, שבעקבותיו תיאלץ מערכת הבטחון לבצע יותר עבודות והזמנות בארה"ב, משום שהמימשל רגיש לתעסוקה בארה"ב, ויעשה הכל כדי לא לממן את התעשיה בארץ. "בגלל הקיצוץ בתקציב השקלי" טען רבין, "מיבאים עתה דלק למטוסים מארה"ב שאין כסף לרכשו בארץ".

הוא היה מתנגד

רבין אמר, כי אי אפשר להפסיק את פרוייקט "הלביא". לדבריו, אילו עכשיו היה צריך להחליט על פרוייקט הלביא, הוא היה מתנגד. אך במצב הנוכחי כאשר "הלביא" הוא הפרוייקט הגדול ביותר שמבוצע או מתוכנן בארץ, ושהפך למכשיר שבעזרתו פורצים לטכנולוגיות חדישות, שממנו נהנות גם תעשיות אזרחיות, אין טעם להפסיקו, ועתה, כשכבר הושקעו בפיתוח הלביא יותר מ־1 מיליארד דולר, ומועסקים בו אלפי עובדים.

רבין הוסיף כי בביקורו לפני יותר מחודש בארה"ב התברר לו, כי ראשי הממשל והאחראים לבטחון מעוניינים בהמשך עבודת הפיתוח הקשורה ב"לביא", אך יש להם ספקות בדבר כדאיותו הכלכלית. לדבריו, הם אינם עוצרים את העבודה. לדבריו, ביקורת על הפרוייקט, אינה באה מהצמרת: אלה הם גורמים אינטרסנטיים שאין להם עניין בפיתוח טכנולוגי של ישראל. שר הבטחון קבע כי ה"לביא" יענה על הצרכים הבטחוניים של ישראל בשנות ה־90.

חיים מרגלית

שווי משקל כמושג בעייתי

באחרונה עוסקים בישראל בנושא שווי משקל של המשק מבחינת שכר, רווחים ושער המטבע. הכלכלנים מנסים לנחש את שווי המשקל של המשק ולהתאים לכך את השכר ואת שער המטבע. ספרו של פרופ' לסטר ת'ורואו "זרמים מסוכנים: מצבו של מדע הכלכלה" שופך אור על מושג זה הן במאקרו והן במיקרו.

פרופ' ת'ורואו הוא אחד הכלכלנים היותר ציוריים שידעה ארצות הברית בשנים האחרונות. הוא מלמד במכון הטכנולוגי של מאסצ'וסטס, ועורך מאמרים כלכליים ב"ניוזוויק". לספרו "זרמים מסוכנים: מצבו של מדע הכלכלה" שיצא בהוצאה אקדמית מכובדת יתרון בולט ונדיר בימים אלו של התמקצעות גדלה והולכת — הספר קריא. ת'ורואו משחרר את קוראיו מעיון במשוואות ודיאגרמות אין סופיות, ובלשון פשוטה מעורר שאלות תאורטיות כבדות משקל. אולי דווקא בשל כך עורר הספר הדים נרחבים בקהילייה הכלכלית במערב. לאורך כל הספר ניתן לחוש כי כאשר אתה מפשיט את מלכת מדעי החברה (כך כינה סמואלסון את הכלכלה) מעורייה הטכניים, היא חוזרת והופכת לסינדרלה. בבסיס הספר עומדת השאלה מדוע בעצם אנו נכשלים פעם אחר פעם בניבוי חיזוי והסבר בתחום הכלכלי.

ת'ורואו, בגילוי לב נדיר לאקדמאי מכובד במעמדו, מונה בספרו אחת לאחת את כשלונותיה של הכלכלה על זרמיה השונים בעידן הקינסיאני והפוסט קינסיאני, בהתמודדות עם המציאות שהיא אמורה להסביר. "לדעתי", כותב ת'ורואו בהקדמה לספרו "התבוננות בעבודות כלכלני הזרם המרכזי באמריקה מצביעה יותר על מבנים תאורטיים בעלי עקיבות פנימית, מאשר על הסתכלות והסבר נמרדים, לתופעות העולם שאנו חיים בו".

בחלקו הראשון של הספר תוקף המחבר את הנחות היסוד המיקרו־כלכליות, ובמיוחד את המודל הקלאסי של ביקוש והיצע ואת הנחת ההתכנסות לשיווי משקל. ת'ורואו בחר לטפל תחילה במשוגותיה של המיקרו כלכלה משתי סיבות מרכזיות: ראשית, הוא מניח ובצדק, כי הבעיות המתעוררות במודלים מקרו כלכליים שאובות בסופו של דבר מהנחות היסוד המיקרו כלכליות, וכי אין לנתק את המקרו מהמיקרו. שנית, להפריך את האמיתות התאורטית של המיקרו כלכלה. או בלשונו החיה של ת'ורואו: "אם תשאל כלכלן ממוצע מה הבעיה עם הדיסיפלינה בה הוא עובד, הוא ללא ספק יענה לך כי כנראה קיימת בעיה במקרו־כלכלה: המקצוע איבד את יכולתו להתמודד עם בעיות כלכליות כגון אינפלאציה, אבטלה, ושיעורי צמיחה נמוכים. אבל אותו כלכלן עצמו יאמר לך בגאווה, כי מיקרו־כלכלה הוא תחום מוצק ומבוסס, כי המקצוע מבין ומסביר באופן מלא את התנהגות השחקן הכלכלי הבודד".

פרה ראשונה: הצע וביקוש

כאמור, המודל הראשון שבוחר ת'ורואו לתקוף, הוא ההיצע והביקוש תוך התכנסותם של מחירים וכמויות לשיווי משקל. ראשית, הוא פותח בתאור אמיתות ידועות. מחקרים קיימים הוכיחו זה מכבר כי הפרשי מחירים באותו המוצר באותו השוק הם דבר מקובל. השוק בעולם הכלכלי הוא במקרים רבים שוק תחרותי שאיננו מבוסס על מנגנון המחירים. "בעלי מסעדות יודעים כי לקוחות יכולים להמשך בעיקר לאווירה שירות וכו' ולאו דווקא למסעדות בעלי אוכל זול וטוב". באופן טכני פתרו הכלכלנים את הבעיה הפשוטה כבדה שמציב כאן ת'ורואו בהניחם, כי המחיר הסופי של המוצר משקף בסופו של דבר הבדלים "סביבתיים" המהווים חלק מהמוצר עצמו. אולם, המחבר איננו מסתפק בחזרה על אמיתות ישנות והוא בוחר לתקוף את המודל גם דרך הנחת ההתכנסות לשיווי משקל. כזכור אחת ההנחות העומדות בבסיס מודל ההיצע והביקוש היא ההנחה כי לגבי כל מוצר נתון בשוק ימצא מחיר מסויים שבו הכמות המוצעת של המוצר, תהא שווה לכמות המבוקשת ממנו. ת'ורואו אומר, כי הקביעה זו כשלעצמה אולי נכונה. השאלה היא רק באיזה טווח זמן תתבצע ההתאמה. טווח הזמן הוא קריטי בהנחת ההתכנסות לשיווי־משקל, משום שבאופן תאורטי ניתן תמיד לטעון כי "כל מוצר שאינו מצוי בשיווי־משקל של מחיר וכמות עתה, מצוי בעצם בתהליך של התכנסות לשיווי משקל". "כלומר, חוסר שווי משקל הוא בעצם שיווי משקל בטווח הארוך, ולהיפך, שיווי משקל בטווח הקצר מבטא אולי חוסר שיווי משקל בטווח הארוך. להמחיש את התאוטולוגיה הנוצרת מביא המחבר דוגמא פשוטה:

לקח חדרי המלון

בניו־יורק נוצר מחסור בחדרי מלון עקב ריבוי תיירים כתוצאה מהחלשות שער הדולר. מחירי החדרים עולים מ־100 דולר ל־125 דולר (שיווי משקל בזמן הקצר). העליה בביקוש ובמחיר מביאה לכניסת יזמים חדשים לשוק, הרואים במחיר של יותר מ־100 דולר לחדר, מחיר שיווי משקל של הטווח הארוך. יש לזכור כי בינתיים מרוויחים המאושרים שיש להם בתי מלון. "מישהו מקבל כסף ורוכש עימו מוצרים ושרותים ומשפיע על הייצור וההכנסות בשאר ענפי המשק" לאחר גמר הבניה של בתי מלון חדשים התוצאה היא ירידה במחירי החדרים ל־75 דולר (השווי משקל הריאלי בטווח הארוך). המחיר החדש מכסה את ההוצאות השוליות לכן המלונות לא נסגרים, אך אם נוסיף להם את ההוצאות הקבועות בעלי המלונות החדשים והישנים מפסידים. הירידה בהכנסות תביא לשינוי מחודש בביקוש למלונות לשרותים ולסחורות. "התוצאה" כותב ת'ורואו "השיווי הכלכלי ממשיך להשתנות בתנאי שיווי משקל" המסקנה מהדוגמא היא פשוטה: אם "שיווי משקל" עונה לשאלה האם יש הזדמנויות לעשות רווחים או הפסדים מעל או מתחת לנורמאליים" הכלכלה מצויה בשיווי משקל מתמיד. לעומת זאת אם שיווי משקל אין פירושו קיום זרם משתנה ומתמיד של גורמי הכנסה כתוצאה מחוסר שיווי משקל בענף מסויים, אזי הכלכלה נמצאת באופן תדיר בחוסר שיווי משקל. זה הוא אחד הפרודוקסים המשעשעים בספר זה, השופך אור על בעיית שיווי המשקל הכלכלי.

אוריאל בן־חנן

חברת־העובדים והתעשיינים

המיסוי השנה פוגע בהשקעות

"שיעורי הפחת של השקעות יצרניות הם הדוגמה הבולטת להשלכות חוקי מיסוי על מצב המשק, גורס בן רבינוביץ', מנהל פעולות חברת־העובדים. במסמך שהגיש לח"כ אברהם שפירא, יו"ר ועדת הכספים, רבינוביץ' מדגיש כי חוק שטיינברג, שהפך ציוד לנכס מגנן, ביטל מכך את אחד התמריצים להשקעות בתעשייה.

"במקביל", הוא מוסיף, "בוטלו שיעורי הפחת המיוחדים בגובה 50 אחוז, שהיו בחוק עידוד התעשייה (מיסים), ובמקומם נקבעו שיעורי פחת בגובה שבין 10 ל־15 אחוז". לדעתו של רבינוביץ', שיעורי פחת כאלה אינם גורמים לוויתור המדינה על הכנסות ממס, אלא לדחיית תשלומי המס לשנים שבהן ההשקעה החדשה תניב פרי. לאור דברים אלה, מציעה חברת העובדים, שוועדת הכספים תוסיף לחוק אותם שיעורי פחת כפי שהיו בחוק עידוד התעשיה. התעשייה תפצה את המדינה על דחיית תשלום המס על־ידי תוספת תפוקה ותעסוקה.

באותו נושא, היינו שיעורי הפחת, עוסק נשיא התאחדות התעשיינים דב לאוטמן, במכתב שהפנה גם הוא אל יו"ר ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא. לאוטמן קובע כי לדעת התאחדות, שיעורי הפחת כפי שנקבעו אינם עומדים בדרישות מינימליות של פחת ריאלי הנדרש כיום בכלכלה הבינלאומית. "שיעורי הפחת", טוען נשיא התאחדות "הם נמוכים זה זמן רב ויש צורך בתיקונם". לדבריו צריכים שיעורי הפחת להיקבע לתקופות של שלוש או ארבע שנים.

באותו מיסמך של חברת העובדים הדן בליקויים של "חוק שטיינברג" מעיר רבינוביץ', כי בחוק המיסוי בתנאי אינפלציה נקבעו סייגים למניעת העברת רווחים בין נישומים על־ידי מתן הלוואות בריבית פיקטיבית. "בשנת 1985", הוא טוען, "חוקקה הכנסת תיקונים לפקודת מס־הכנסה, שהחליפו את חוק המיסוי". לדבריו, החקיקה היתה רטרואקטיבית. אלא שכמחצית השנה אחרי סיום שנת המס 1985 טרם פורסמו התקנות שעל־פיהן החוק צריך להיות מופעל. "יש מקום", קובע רבינוביץ', "לחקיקה שתמנע השתמטות ממס. אך אין הצדקה לקנוס פעולות עסקיות, הנעשות על פי הנהוג בשוק. במיוחד אין מקום לתשלומים רטרואקטיביים". הוא מעיר, כי חקיקת מס רטרואקטיבית הפכה למסורת, עד כי חוש הצדק הטבעי, שאינו יכול להשלים עם חקיקה כזאת, הפך לאדיש, וכבר אין מי שמתקומם נגד עיוות הדין. הוא מציע לוועדת הכספים שתיתן דעתה לתופעה זאת ולהשלכותיה.

רבינוביץ' מסב את תשומת לב ועדת הכספים כי מאחר שהחוק הנידון הוא חוק המיסוי הישיר העיקרי לסקטור העיסקי, מן הראוי לחוקקו, פגם בסיסי בתפיסת החוק, המקבל משנה תוקף דווקא בימים אלה. "החוק", הוא מזכיר, "מחייב בחישוב מס נפרד כל יחידה עסקית המאורגנת כחברה בע"מ גם כאשר קבוצת חברות כאלה מהוות חלק מקונצרן אחד". לדבריו, אילו לא נרשמו היחידות העסקיות בנפרד היה נהוג לגביהן חישוב מס משותף. עובדה זאת חשובה במיוחד בעת משבר, כאשר מושמעת תביעה כלפי הקונצרנים להימנע מסגירת מפעלים שנקלעו למצוקה ומניח. החקיקה בנושא הריבית הפיקטיבית, היינו גביית ריבית לא ריאלית מונעת מהחברה האם או חברות אחרות באותו קונצרן לסייע לחברות שבמצוקה על־ידי הלוואות בריבית מסובסדת. כן טוען רבינוביץ' כי העדר הסדר חוקי לתשלום מס לפי דו"חות מאוחדים (הקיים בארה"ב) מטיל את כל תשלום המיסים על כלל הקונצרן, יכול לסכן אותו בהפסדים שעלולים להביא לסגירת מפעלים ולפיטורי עובדים, גם כשקיים בשטח כי אפשר לשקם מפעל, המפסיד בגלל תנאים שאינו שולט בהם.

המיסמך של התאחדות התעשיינים מעלה בפני חברי ועדת הכספים נושאים שמשמעותם את תמונת המשק, כמו ההפרש בין עליית המדד לעליית שער הדולר. ביחס לשקל, לאוטמן קובע כי "בשנת 1985 פיגר שער הדולר אחרי עליית המדד, והגם נוצרה חבות מס מהותית, כשמימנו השקעות בכספים בהלוואות דולריות". פער זה, לדעת לאוטמן, מחייב במיסוי בהתאם להוראות החוק. מצב דברים זה מביא גופים כלכליים קטנים וגדולים לקשיי מימון ממשיים, במיוחד את אלה שהשקיעו בשנים האחרונות.

חיים מרגלית

נגד הזרם

להתיישר עם הזיוף

שר השיכון דוד לוי דורש מאנשי האקדמיה להציג "עובדות מדוייקות" כשם שהמפות מביאות עובדות בדוקות בסימון הגבולות". (הארץ 15.6). הוא דורש להתאים את דברי ההסבר לאותן עובדות מדוייקות המופיעות במפות.

דאגתו של דוד לוי לאמת ולאובייקטיביות האקדמאית היתה משכנעת יותר אילולא הופיעו בכל אטלסי ישראל שהוצאו מאז המהפך הפוליטי מפות מזוייפות. ילדי ישראל מתחנכים על מפות מזוייפות אלו.

בימים אלה לקחתי לידי אטלס גיאוגרפי אוניברסלי בעריכת פרופ' משה ברור. הוצאת יבנה 1975, שתוכן עובד והודפס באגף המדידות במשרד העבודה. באטלס הגבול בין ישראל ומצרים עדיין מסומן על גדות תעלת סואץ, הדבר לא היה נכון גם לפני הסכם השלום, משום שמדבר סיני לא סופח מעולם לישראל. עובדה ממשלתו של בגין הכירה בגבולות הבינלאומיים, כגבול קבע בהסכם השלום עם מצרים.

גם הגדה המערבית המכונה "יהודה ושומרון", וגם רצועת עזה המכונה חבל עזה, לא סופחו לישראל. חלות החוק הישראלי הוחלה רק לגבי ירושלים ורמת הגולן. וגם זה איננו בדיוק סיפוח. כלומר, ממשלת ישראל החליטה "ביודעין" לזייף את המפות של האזור ואת גבולות ישראל בו. אם יש לבוא בטענות, הרי שאלו צריכות להיות מופנות לפרופסורים "המכובדים" כולל ברור ועמירן, שנתנו ידם לזיוף "מדעי" זה, שאין לו שום אסמכתא בהחלטות המדיניות של הכנסת, ואף לא של ממשלות ישראל.

אם ממשלת ישראל החליטה לזייף את המפות מבלי להחליט על סיפוח בהחלטה מדינית, היו צריכים אנשי האקדמיה של המחלקה הגיאוגרפית להתנגד לזיוף זה. לכן, העדרו של הקו הירוק במפות, סותר את המלל של פרופ' עמירן בדברי ההסבר. אולם הזיוף בוצע לא בדברי ההסבר אלא במפות עצמן.

מכאן שצודק דוד לוי, כאשר הוא מאשים את אנשי האקדמיה בחוסר יושר אינטלקטואלי ובחוסר אינטגריטי מקצועית. אולם דרישתו של דוד לוי אינה חוזרת לאמת המדעית והאובייקטיבית אלא להשלמת הזיוף. אם יושלם הזיוף, אז צודק דוד עמירן, כי "התוצאה הבלתי נמנעת היא מדינה דו־לאומית".

לפיכך, דרישה לגיטימית לממשלת ישראל להפסיק ליצור עובדות מדיניות על גבי מפות, וזוהי גם דרישה לגיטימית להפסיק לזייף את המציאות המדינית. אם מחלקת המדידות ומחלקת הגיאוגרפיה רוצות להמשיך ולהשתמש באטלסים אלה, עליהן לפנות לממשלת ישראל שיחליטו על סיפוח... מכאן שאין להסתפק בתלושת דף בדברי ההסבר. יש לבטל את הפצת האטלס כולו בגלל זיופי המפות שבו.

צבי טימור

טור החדשות

בוטלו תחנות היציאה ב"תשואה" — מעתה רק "התחנה הסופית"

הבנקים לא יורשו עוד להפעיל תוכניות חסכון מסוג "תשואה", שבהן יש מספר תחנות יציאה, שאינן נקבעות מראש, או תוכניות שבהן מובטחת לחוסך תשואה חודשית.

ההחלטה לאסור על הבנקים להפעיל תוכניות אלה, נתקבלה בבנק ישראל, מחשש כי תוכניות כאלה עלולות ליצור בעיות לבנקים. שכן, רוב הכיסוי לתוכניות אלה, הוא באגרות חוב סחירות בבורסה. הבנקים התקשו בעבר לפדות אגרות חוב, בתקופות שבהן היו פדיונות גדולים של תוכניות חסכון, שכן מועדי הפדיונות של תכניות החסכון, לא תאמו את מועדי הפדיון של אגרות החוב.

נסיונם של הבנקים למכור את האגרות בבורסה, הביא לירידות שערים גדולות באגרות החוב, והבנקים פנו לאוצר על מנת לסייע להם בתקופת ביניים, כדי שלא יהיה עליהם למכור אגרות בבורסה במחירי הפסד. עתה החליטה המפקחת על הבנקים לאסור על הבנקים לשווק תוכניות חסכון שבהן רשאי החוסך לפדות את התוכנית לאחר שנתיים, מדי 6 חודשים, זאת בהתרעה מוקדמת של 30 יום.

החל מתחילת השבוע, רשאים הבנקים לפתוח תוכניות "תשואה" רק לתקופות של שנתיים עד 8 שנים, כאשר מועד היציאה מהתוכנית נקבע מראש. בדרך זו יודע הבנק מראש כיצד לתכנן את הכיסוי באמצעות אגרות החוב שלו.

בבנק ישראל בודקים אם לאפשר לבנקים להמשיך גם בעתיד לשלם לחוסכים ריבית צמודה ל"פריים" על כספים שימשכו מהתוכנית לפני תום שתי שנות החסכון. (לאחר תום שנתיים יקבל החוסך הצמדה מלאה וריבית).

יש לציין כי גם בעתיד ניתן יהיה לצאת מהתוכנית במועדים אחרים מאלה שנקבעו בהצטרפות, אולם הדבר יהיה כרוך ב"קנס שבירה".

א.ש.

ירידה בביקוש למשכנתאות

הבנקים למשכנתאות מפנים בימים אלה כספים רבים יותר למתן משכנתאות בשוק החופשי, זאת בגלל הירידה בביקוש למשכנתאות של זוגות צעירים.

עד התקופה האחרונה לא העניקו הבנקים הלוואות למשתכנים שאינם זכאים, וכל הרזרבה הכספית הופנתה למתן משכנתאות משלימות לזכאים.

עתה כאמור, עקב הירידה בביקוש למשכנתאות של זכאים, מעניקים הבנקים הלוואות גם לרוכשי דירות מיד שניה, זאת עד לתקרה מקסימלית של 11 אלף שקל. (הגבלת התיקרה היא של בנק ישראל).

יש לציין כי הבנקים מגלים כיום זהירות רבה במתן משכנתאות לרוכשי דירות חדשות אצל קבלנים. הסיבה לכך היא בדיקה יסודית של הבנקים לצורך מתן ערבות חוק מכר. לא כל קבלן זוכה כיום בערבות חוק מכר — ועל כן חל צמצום ניכר במכירת דירות חדשות. תחת זאת גדל הביקוש לדירות יד שניה.

היקף ההלוואות שניתנו בחמשת החודשים הראשונים של השנה, מהוות 60 — 70 אחוז מההלוואות שניתנו אשתקד למשתכנים.

בסה"כ ניתנו בחודשים ינואר־מאי 900 הלוואות למשתכנים, לעומת כ־1200 אשתקד.

א.ש.

נבלמה מגמת הירידה במניות

אתמול נפסקה הירידה בערך השוק של המניות. המניות החופשיות עלו ב־0.01% ומניות ההסדר — ב־0.00%. העליה הגדולה ביותר — 1.23% — נרשמה במדד המניות של חברות ביטוח. הירידה הגדולה ביותר — 0.47% — היתה במניות חיפושי נפט. למניות ההסדר היה עודף ביקוש של 1.1 מיליון ש"ח. בשוק איגרות החוב היה עודף היצע של 10.8 מיליון ש"ח בצמודות למדד. לצמודות למט"ח היה עודף ביקוש של 300 אלף ש"ח. היו עודפי־ביקוש לשתי הנפקות חדשות של בנק ישראל.

בקרנות הנאמנות ירד אתמול עודף הגיוס של כספי הציבור למיליון ש"ח בלבד, בעיקר בקרנות "סולידיות" של בנק הפועלים.

בנק ישראל הציע אתמול לציבור 2 הנפקות חדשות של צמודים בערך נקוב כולל של 50 מיליון ש"ח. מזה 25 מיליון ש"ח מסוג "גליל", שזכה לביקוש של 29 מיליון ש"ח ונמכר במחיר 86.5% (המחיר המינימאלי היה 86% מע"נ). לסוג "שגיא" בערך נקוב של 25 מיליון ש"ח נתקבלו ביקושים בסך 88 מיליון ש"ח. היא נמכרה ב־92% מערכה הנקוב (מחיר המינימום היה 88% מע"נ).

שער הדולר היציג ירד אתמול ב־0.48 אג' — ב־0.32% — ל־1.4945 ש"ח. לנוסעים לחו"ל ירד הדולר ל־1.7728 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.59 ל־1.60 ש"ח.

בשוק המניות ירדו אתמול 133 שערים, לעומת 117 שעלו ו־101 שנשארו בלי שינוי. ב־71 היתה הפסקת מסחר. 21 שערים ירדו ב־5% ויותר ו־19 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 2 "מוכרים בלבד" ו־3 "קונים בלבד".

המחזור בשוק המניות התקרב ל־6.8 מיליון ש"ח. מזה 2.5 מיליון ש"ח. מזה 2.5 מיליון ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר שררו עליות שערים. עלו ב־%: אי די בי ב' — 0.4; אי די בי א' — 0.5; אגוד רג' — 0.1; דיסקונט ב' — 0.1; מזרחי מ' — 0.1. לעומתן ירדו ב־%: דיסקונט ב' — 0.1; מימון סחר 1 — 0.1. תשואותיהן השנתיות נעו בין 11.29% (דיסקונט א') ל־11.55% (הפועלים מ'). הפועלים ש' — 11.39%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק עליות (ב־%): אוה"ה — 2.6; הספנות 0.5 — 0.1; הספנות 0.1 — 2.5.

במניות החופשיות עלו ב־10% ליסינג 0.5; אלרוב 1, רוגובין 1. לעומתן ירדו ב־10%: בטוח משנה 1, הדר 1, מלט 1, תרו. כלל מחשבים ירדה ב־14%.

במילווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.42% ל־1.54%, תוך מחזור של כ־1.3 מיליון ש"ח. לסדרה אחת — ל־57 ימים — לא הוגשו פקודות.

* "פ.י. בי." הודיעה, שבשנת 1985 הפסידה כ־4.6 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי של כ־4.8 מיליון ש"ח בשנת 1984.

* "היאל המשמר השקעות" הודיעה, שרווחיה המתואמים לאחר מס הגיעו ל־1.9 מיליון ש"ח ב־1985, לעומת 1.4 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

* "בנק המזרחי" הודיע, שאהרון מאיר נתבקש על ידי מועצת מנהליה להמשיך בתפקידו כמנכ"ל עד למינוי מנכ"ל חדש, אחרי שהתפטרותו מתפקידו כמנכ"ל ב־18.5.86 נתקבלה בישיבת מועצת המנהלים ב־4.6.86.

אלחנן הורוביץ

ביטול עמלות הדלפק בבנק הפועלים מעורר זעם בבנקים

בבנקים זועמים על בנק הפועלים שהחליט אתמול להפסיק לגבות עמלות ממשלמי חשבונות בדלפקים.

העמלות שהבנקים גובים עבור תשלום כזה, מגיעות ל־0.71 שקל כל תשלום חשבון. הבנקים טוענים כי אין מקום להעניק שרות כזה, באמצעות דלפק הבנק, ללא תמורה, שכן הכלל צריך להיות שעל הלקוח לשאת בעלות המלאה של פעולה כזו.

הבנקים טוענים, כי גם כיום לא מכסה התשלום את העלות האמיתית של הפעולה, ובאחרונה אף ביקשו הבנקים לאשר להם ייקור של 20% בעמלות.

בבנק הפועלים טוענים, כי ניתן לוותר על גביית העמלה, שכן המוסדות שעבורם גובים את החשבון — משלמים עמלה לבנק, ונוסף לכך, יש לבנקים ימי ערך על הכספים שהם גובים — דבר המכסה ברוב המקרים את עלות הפעולה.

בבנק הפועלים סבורים גם, כי באמצעות שרות חינם זה, ניתן יהיה למשוך לקוחות נוספים לבנק, מה עוד שהתשתית לגביית התשלומים קיימת בלאו הכי.

יש לציין כי עד כה נהגו הבנקים לעודד לקוחות לשלם חשבונות באמצעות הוראות קבע, מכשירי הבנק האוטומטיים, או תיבות שירות בסניפים.

הבנקים האחרים טוענים כי בנק הפועלים מחזיר את הבנקאות מספר שנים לאחור ומונע המשך התייעלות של המערכת הבנקאית.

א.ש.

הולצמן פורש ממינהל הבטיחות

דן הולצמן, ששימש בחודשים האחרונים בתפקיד מנהל מינהל הבטיחות, במקביל לתפקידו כמנכ"ל חברת נתיבי איילון, יפרוש כנראה בסוף יולי מתפקידו במינהל. נודע כי הרקע לפרישתו נעוץ באי שביעות רצונו ממידת העצמאות שיש למינהל הבטיחות. הוא ניסה גם להעביר את המינהל לתל־אביב, אך מאמציו נכשלו.

במקומו של הולצמן, שישוב לשמש רק כמנכ"ל נתיבי איילון, ימונה לתפקיד מנהל המינהל ניצב משנה איתן בן־יהושע, ראש מחלקת תנועה במשטרת ישראל, הפורש בקרוב מהמשטרה.

קבוצת אדלר משקיעה ב"שנהר"

דן טולקובסקי, מי שהיה בעבר מנכ"ל חברת ההשקעות של בנק דיסקונט, רכש מניות בחברת "שנהר השקעות ופיתוח". כמיתאר שפרסמה החברה בימים אלה נמסר לרשום בבורסה הקצאה פרטית של מניות שבוצעה על־ידי "שנהר" לקבוצת משקיעים שאורגנה על־ידי פ. אדלר ושות' וקרן אתינה מארה"ב — עולה כי לטולקובסקי מניות בשווי של 400 שקל חדש ע.נ. ולגדעון טולקובסקי (כנראה בנו) 55 ש"ח. השניים שותפים בקבוצת המשקיעים של פרדריך אדלר, המחזיק בעצמו ב־3000 ש"ח ע.נ. של מניות.

בסה"כ מקבלת הקבוצה בהקצאה הפרטית 12.5% מההון של "שנהר", ומשקיעה בה 590 אלף דולר.

החברה מתכוונת להשתמש בכספים אלה כדי לקדם את שיווק העצים הננסיים שפותחו בחממות שלה, ותקציב 500 אלף דולר למטרה זו.

יצויין, כי המניות לקבוצת אדלר מוקצות במחיר של 8850 נקודות. קרן "אתינה", השותפה גם היא עם קבוצת אדלר בהשקעה, מנוהלת על־ידי פרד אדלר וטולקובסקי ושות'. פרד אדלר הוא מגדולי המשקיעים בארה"ב בנושא הון סיכון וטכנולוגיות מתקדמות.

א.ש.

קנסות כבדים ועונשי מאסר ארוכים למעלימי הכנסות

52 חודשי מאסר בפועל, 26 חודשי מאסר על תנאי, וקנסות כספיים בסכום מצטבר של 240,140 שקל חדש — זהו קציר העונשים שהוטל בחודש אפריל על מעלימי הכנסות על ידי בתי משפט במקומות שונים בארץ.

הקנס הכספי הכבד ביותר — הוטל על שבר יצחק מפ"ת, בעל עסק ליבוא ויצוא, שהורשע בהעלמת הכנסות. הוא נידון ל־20 חודשי מאסר בפועל, 24 חודשי מאסר על תנאי וקנס כספי בסך 75 אלף דולר.

ישראל ליפסקר, סוחר בגדים מרחובות, שהורשע גם הוא בהשמטת הכנסות, נקנס ב־50 אלף שקל, 3 חודשי מאסר בפועל, ו־12 חודשי מאסר על תנאי.

ד"ר חיים אלפנדרי, מנתח פלסטי, מת"א, נקנס בגין עבירה דומה ב־45 אלף שקל, 3 חודשי מאסר בפועל ו־12 חודשים על תנאי.

פרידמן מאיר, מגדל בקר, שהשמיט גם הוא הכנסות, נקנס ב־12 אלף שקל, 2 חודשי מאסר בפועל ו־12 חודשי מאסר על תנאי.

א.ש.

חברות ישראליות ישתלבו בפרוייקט של השוק המשותף

חברות וגופים ישראליים יוכלו בכל הנראה להשתלב כקבלני משנה בפרוייקטים בתחומי הטכנולוגיה המתקדמת שיבוצעו ע"י מדינות בשוק האירופאי המשותף. זאת גילה שגריר ישראל במוסדות השוק, יוסף הדס, בפגישה עם משלחת של עתונאים כלכליים מישראל שבאה לשיחות עם אנשי השוק המשותף.

השגריר הדס אמר, כי בחודשים האחרונים פעלה ישראל כדי להגיע לכך שגופים וחברות יוכלו להשתלב בפרוייקטים בתחומי הטכנולוגיות המתקדמות שהשוק עורך. באחרונה הוסכם כי נושא זה יכלל בדיונים לקראת החתימה על השלב הבא לשיתוף פעולה טכנולוגי, ואולם לדברי השגריר הדס, הודיעו אנשי השוק כבר עתה, כי גופים ישראליים יוכלו להתחרות במכרזים המוצעים לקבלני משנה. המדובר בפרוייקטים בהיקפים גדולים המשותפים לכל ארצות השוק, כמו פרוייקט "יוריקה" שהוא התשובה האירופאית לפרוייקט מלחמת הכוכבים של ארה"ב. השגריר הדס ציין כי בכך יפתח צוהר נוסף לחברות ישראליות להשתלב בפרוייקטים של השוק המשותף.

מפוף ומשם

מה יצא?

מהלומה מוחצת של גבריאל

„נערי חנות חיות המחמד" – הפתעה נעימה!

מאת עופר ניר

הם ודאי לא תיכננו זאת, אבל זה נחמד: שני תקליטים חדשים, אחד של פיטר גבריאל שני של להקתו־לשעבר, „ג'נסיס". של גבריאל נקרא „בכן" ושל „ג'נסיס" „מגע נסתר". בתקליט שלה הלהיט „מהלומה מוחצת". בשלהם, שיר הנושא כבר מוכר ומצליח. הוא מארח בתקליט, בין היתר, את קייט בוש וסטיוארט קופלנד. אצל „ג'נסיס", עטיפה תוצרת הארץ. שני התקליטים, אפשר להמר, בדרך לראש מצעדי המכירות.

צמד אנגלי חדש „נערי חנות חיות המחמד" (PET SHOP BOYS) כריס לו וניל טננט. האחרון, קולגה, עיתונאי־פופ, לשעבר, עכשיו, מן הצד השני של המתרס. כבר הזכרנו את הלהיט „נערות הווסט אנד" וכעת, להיט חדש „הזדמנויות", התקליט נקרא „הפתעה". תחליטו בעצמכם, אם היא נעימה. מה שבטוח, התקליט מעניין יותר מ„וואם", אבל זו לא חכמה גדולה...

בוני טיילר, הוולשית שמשתקת אותה באמריקה, הוציאה בעזרתו של ג'ים סטיינמן, מפיק שמתמחה ברוק נוסח ואגנר, גדול, מרשים ומהמם את האוזן, תקליט חדש עם סטיינמן והופעת־אורח של טוד רנדגרן, עם הלהיט „לו הייתי אשה". היא נעזרה במוסיקאים כמו מקס ויינברג ורוי ביטן מלהקתו של ברוס ספרינגסטין. לתקליט קוראים „חלומות נסתרים ואש סודית".

התקליט הראשון שיחק על הגימיק, עכשיו צריך לבחון אותו לגופו של ענין. לענין קוראים ג'וליאן לנון, הבן של. פיל ראמון הפיק את „הערך הסודי של חלום בהקיץ". תקליט שני ללנון הצעיר.

„בם בום", בפורטוגזית, פירושו „טוב מאור". כך, בכל אופן, מעידה גאל קוסטה על התקליט החדש שלה, שזה שמו. שרה שירים של ז'ואהו, קייטנו ואלווה, מילטון נסימנטו, שיקו בוארקי וכל החבר'ה מן המאפיה הברזילאית. למעריצים.

לאור ההצלחה של להקת „יו 2" מגרדים את הראש, וחושבים מה אפשר לעשות כדי לנצל את המומנטום. פתרון מצויין ופשוט מאוד: מוצאים תקליט שכבר ראה אור בהרפסה מקומית, מוטב מאוחר. המעריצים הוותיקים, יש להניח, כבר קנו את „אוקטובר" בייבוא. לחדשים, תוספת חשובה לתקליטיה. כולל הלהיט „גלוריה".

לג'קסון בראון לא בוער. שלוש שנים לאחר תקליטו הקודם, הוא נזכר להוציא חדש. „חיים בשיווי משקל", זה השם. ג'קסון בראון אינו זקוק להמלצה.

חדש גם מפרינס. „מצעד", דימוי חדש. המבקרים אוהבים את התקליט הזה. הלהיט „נשיקה", הצליח מאוד בארצות־הברית.

„מאמי ביאנקה", לא זמר, אלא הרכב גמיש, בראשו עומד מארק ריילי. תקליט ראשון בארץ, עם הלהיט „יה יה" (של ג'ורג'י פיים במקור). הדפסת חו"ל, מחיר תוצרת הארץ.

תקליטי־אוסף. „הלהיטים" ד„סטילי דאן", שני תקליטים־כפולים, בהדפסת חו"ל ומחיר תוצרת הארץ (כל הכבוד ל„חברה הכללית למוסיקה"). הזדמנות לקבל, במכה אחת, את „שיירה ספרדית", „מחכה לשמש", „אנשים מורים", „הציתי בי אש" ועוד. אצל „סטילי דאן", רוב הלהיטים (למעט, מעניין למה, „אף. אמ."), ביניהם „היי בת 19" ו„עשי זאת שוב".

אוסף מסוג אחר לגמרי. „אירוויזיון 86", 12 מתוך 20 המתמודדים. כל הסקנדינאבים מיוצגים בתקליט, גם השיר הזוכה וגם, איך אפשר בלי, הנציג הישראלי.

יצאו גם שני פסקולי סרטים „תשעה וחצי שבועות של שכרון חושים" ו„בעקבות אוצר הנילוס". בראשון, חוץ משיר הנושא בביצוע ג'ון טיילור, קטעים של בריאן פרי, „יוריתמיקס", ג'ו קוקר, „ריבו" ועוד. בתקליט השני, להיט הנושא בביצוע בילי אושן וקטעים נוספים של פרשס וילסון (סולנים לשעבר של להקת „התפרצות") להקת הפאנק „וורינג" ועוד. לא הכרתי.

הופעות בכורה, בהרפסה מקומית, לג'ון מרטין ולהקת „הכת". מרטין, זמר־גיטריסט מעולה, רגיש פוגע בקרביים. כך בתקליטים קודמים. לגבי התקליט הזה „קטע אחר קטע", יש הסתייגויות מצד כמה מבקרים שאומרים שכבר עשה דברים טובים יותר בחייו. איך שלא יהיה, יותר טוב או פחות, ג'ון מרטין בהרפסה מקומית הוא בהחלט סיבה למסיבה. התקליט השני של „הכת" נקרא „אהבה" ומציג להקה בריטית שנוכרת ברוק, פסיכודליה ומה שתרצו. מסתבר שהקהל אוהב את זה, ראה הצלחת הלהיט „היא מוכרת מחסה".

סדנה

לחיות בתוך הקצב

מאת עמית רוט

לארי קורייל, מירוסלאב ויטוס ובוב מוזס ביתת אמן בבית־הספר לג'אז ומוסיקה עכשווית — „רימון" — רמת־השרון, 4.6, 2:00 בצהריים.

למתופף בוב מוזס אין מקום להתאמן בתופים. כבר יותר מ־10 שנים השכנים שלו לא רוצים לשמוע אותו מנגן. אין גם, לבוב מוזס,כמעט, כסף, אז כדי להתקיים הוא סחב והוביל רהיטים ואף נהג במונית.

בבית־הספר לג'אז ומוסיקה עכשווית „רימון", הוא היה הכוכב של כיתת האמן, יחד עם חבריו לארי קורייל ומירוסלאב ויטוס שאיתם הוא עורך הופעות בישראל. אנשי בית־הספר היו מוכנים מייד להעסיק את המתופף הנלהב, שריכזו סביבו יותר ממחצית התלמידים ומוריהם, והסביר להם מה פירוש לחיות בתוך הקצב. לפתח שמיעה פנימית ולהרגיש את המוסיקה באופן מוחלט. באותו זמן ישב לארי קורייל וניגן רואטים יחד עם בכירי הגיטריסטים של המוסד ועם המורה גילי דור.

במפגש כזה עם נגני ג'אז אמריקנים אפשר להביא לארץ פיסה מהג'אז האמיתי, ואפשר לעמוד מעט על הרוח המיוחדת של הנגנים היוצרים אותו. למרות ששלושה אלה הם נגנים לבנים בגיל העמידה, הם יודעים יותר מפרק אחר בתולדות הג'אז. הם התנסו בחייהם בנגינה במחיצת ענקים כצ'רלי מינגוס (קוריאל) או נגנים מודרניים מעולים כוויין שורטר (ויטוס).

לארי קורייל הוא האוטודידקט שבין השלושה וגישתו בכיתת האמן היתה: „בוא ונשמע אתכם". בכל הקטעים שניגן עם התלמידים התחיל כמלווה, כך נתן לתלמידים הזדמנות להפגין את כישוריהם הבולטים, ורק אחר־כך עבר לנגינת סולו. התלמידים שנשארו לשבת איתו זכו להערות קטנות בפרקטיקה, למשל: איך משמיעים צלילים עיליים מלאכותיים בעזרת האצבע האוחזת במפרט והזרת, או איך מלווים בוסנובה מסובכת עם איזון בין הבאסים ויתר חלקי האקורד. מירוסלאב ויטוס נכח בעיקר בחלק הראשון של המפגש בו נגנו השלושה שני סטנדרטים יפהפיים באולם ההרצאות של בית־הספר.

עיקר השיחות עם התלמידים נסבו על תורת הקצב של מוזס, שכתב ספר בנושא, „תכנות התופים", וממש חי את תפיסתו, רוקד ומתנועע בין מכת תוף אחת לשניה. תורתו מרכזת על ההבדל בין שמיעה פנימית, מלודית ביסודה ופשוטה, לבין השמיעה החיצונית — מה שתנגן, שיכול להיות מסובך ומורכב אך תמיד יתבסס על השמיעה הפנימית. לאורך כל הנגינה עליך לשמור על המרקם הפשוט של השמיעה הפנימית, ולחזור על מעין תבניות שמובילות אל נקודת הרבולוציה, שהיא הפתרון הפנימי של כל המלודיה. אם אתה מפנים ושומע את הנקודה הזאת חזק, ושומר עליה לאורך הנגינה, במקום לשמור על כל מכה ומכה בתיבה, אתה יכול לנגן באופן חיצוני דברים מורכבים מאד למרות שאתה ממשיך לשמוע במוחך מלודיה פשוטה. ויטוס העיר, בנוגע לשיטה שמתחמקת מחזרה אין־סופית על תבניות אלה בצורה קופסתית, ואמר, שניתן לגוון על־ידי מתן הדגשות שונות, באופן מקרי או עקבי, בנקודות שונות לאורך התיבה.

ויטוס, לבקשת ירוסלאב יעקבוביץ, ממורי בית־הספר וחברו לספסל הלימודים בברקלי, הציג את הצדדים הפחות סימפטיים של התואר מוסיקאי ג'אז, וסיפר על הפעמים הרבות בהן ניצל מפשיטות־רגל, ועל חוסר הביטחון הכלכלי בו הוא מעביר את ימיו למרות מעמדו המוסיקאלי וגילו. הוא גם דיבר על 32 השנים שהקדיש רק למוסיקה — חובה בסיסית של כל מוסיקאי.

קורייל סיפר, מנסיונו האישי, על בעיות של גיטריסטים שמתעוררות בנגינה בקצבים, עת צריכים הם לפשט נגינתם למרות שהם שומעים בראשם צלילים רבים מאד. לגיטריסטים, לדעתו, יש גם בעיה קשה של שמירה על קצב ופיסוק המשפטים המוסיקאליים. עצתו: להקשיב לכלים אחרים כמו פסנתרים וחצוצרות, ללמוד את צורת הפיסוק שלהם ולהתאמן שנית עם מטרונום. הוא אומר שאם תשאל כל מוסיקאי ותיק בניו־יורק מי היה המוסיקאי הטוב ביותר מאמצע שנות ה־50 הוא יענה שהיה זה ג'ון קולטריין, בזכות אוצר ההברות העצום והפיסוק המצויין שלו.

בשלב זה התחיל רב־שיח בין האמנים והמורים במרכזו עמד ההבדל הענק בין ניו־יורק לשאר העולם. לדוגמא: אם אתה המתופף הכי טוב בוושינגטון, כשתגיע לניו־יורק תהיה אולי המתופף החמישים הכי טוב בעיר. דרך הרב־שיח הזה הגיעו גם לישראל כה, לדעת יארוסלב יעקוביץ', לא קשה להיות נגן אולפן. זה מצא חן בעיני לארי קורייל. אחרי שעתיים נאלץ קורייל לחזור למלון והשאיר את התלמידים לתרגל מחיאות־כפיים עם בוב מוזס, שלא היה מעוניין, כך נראה, להפסיק.

באירוע כזה ב„רימון" לא היה מתקיים ללא סיועו של צ'רלי פישמן („קרן כינור") וכמובן האומנים עצמם.

מה חדש?

ליידון – הפעם האחרונה

להקת „זיג זיג ספוטניק" יחסי ציבור מניפולטיביים

מאת עופר ניר

הוכחה נוספת למותו של הפאנק: ג'ון ליידון, אקס „אקדחי הסקס", אחד ממנהיגי הפאנק באמצע שנות ה־70, הודיע בזעם כי לא יופיע עוד בלונדון וכי יצמצם, בכלל, את הופעותיו בבריטניה וכל זה משום שכמה „מעריצים" מאמינים שתקומת הפאנק לא תמה ומרשים לעצמם לעשות דברים מגעילים. זה אומר: לירוק לעברו של ליידון ולזרוק לעברו ולעבר חבריו ללהקת „רימוי ציבורי בע"מ" חפצים שונים ומשונים.

התנהגות פראית זו, אחד מסימני־ההיכר של דור הפאנק שליידון היה נביאו, באה לידי ביטוי באופן מיוחד במופע של הלהקה בלונדון. ליידון נאלץ להסתלק מן הבמה לאחר שנמאס לו לספוג רוק בפרצוף, תרתי משמע. הוא אמנם חזר לסיים את המופע, אבל נשבע אחר־כך שזו פעם אחרונה בהחלט.

● להקת „זיג זיג ספוטניק" עושה כותרות באנגליה, לא כל־כך בשל המוסיקה שלה, כמו בשל הרימוי ויחסי־הציבור המניפולטיביים שלה. לא מזמן התפרסמה כרזה שעוררה סערה, בה נראה חבר הלהקה מוקע על צלב עשוי מקלטי טלוויזיה. כעת, סיפור חדש, שעומד להשיג כמה כותרות בעיתון אבל גם, שימו לב, בעל פוטנציאל מסחרי מעניין: חברי „ספוטניק" הודיעו כי הם מציעים בעיתון אבל גם, שימו לב, בעל פוטנציאל מסחרי מעניין. חברי „ספוטניק" הודיעו כי הם מציעים שטח פרסום לחברות מסחריות מעוניינות, על גבי אלבום הבכורה שלהם! הפרסומות יופיעו בין השירים ולהקה הודיעה כי כל הפרסומות הן למוצרי־צריכה שחברי הלהקה משתמשים בהם בעצמם, ממגאזין פופ/אופנה כשם „איי.די" ועד חברה לייצור משקפי־שמש.

● ג'ו סטראמר, איש להקת „קלאש" לשעבר, יתרום לפסקול סרט בריטי חדש „אהבה הורגת", המגולל את סיפור האהבה הטראגי, הסאדו־מזוכיסטי, בין נגני מטען לסיד וישז, איש להקת „אקדחי הסקס", וישז הואשם בהריגתה של חברתו המסוממת ואחר־כך מת בעצמו ממנת־יתר של הרואין.

● אקס „קלאש" אחר, מיק ג'ונס, עומד כיום בראש להקת „ביג אודיו דינמייט". להקה זו תופיע בפסטיבל הרוק הגדול במילטון קינס, אנגליה, ב־22 ביוני, לצד להקות כ„נערי המוס", „ליד קול", „המהוממות" ו„מוחות פשוטים".

● להקת „באקס פיז", לאחר ההצלחה הגדולה, לאחר התאונה הכמעט־קטלנית, לאחר שינויי־הרכב, עברה לחברת תקליטים חדשה. התקליטון הראשון שלה נקרא „התחלות חדשות", כמה מתאים.

ג'אז

מקסימום מוסיקה מינימום קהל

מאת עמית רוט

אם כל הקהל, שנכח בארבע ההופעות של גראהם קולייר מיוזיק בשבוע שעבר, היה מתאסף לקונצרט בודד, התרבות היו מתמלאות. בקושי. שתי השורות הראשונות, גם זה רק בתנאי שהיית מקבץ אותם יחד. כי הקהל הזה בא להתחכך במוסיקה המרתקת ולא באנשים מסביב.

בהופעה של גראהם קולייר אין עוצמת הגברה שמפוצצת את האוזניים. אין מחיאות־כפיים סוערות אחרי כל סולו מבריק ואין שריקות ושאגות. הצופים יושבים קשובים ודרוכים. כל אחד לפי יכולתו, כל אחד לפי צרכיו, ושומעים כמה מהיצירות המעניינות ביותר שיש בג'אז העכשווי, בביצוע אחת הלהקות הטובות המלומדות שיש באנגליה. המוסיקה מורכבת מאוד, יחד עם זאת, יפה ומעניינת.

ההופעה היתה ניגוד בולט לצ'יק קוריאה, לשימושים המשטניים והבנאליים שעשה באותו שבוע בכשרון ההלהבה שלו. שלושה נגנים מצויינים וציוד ענק לא עזרו לו. בצ'יק קוריאה והאלקטריק בנד שלו צפו בארץ אלפים; בגראהם קולייר מיוזיק צפו עשרות.

קולייר, כמו צ'יק קוריאה, ניצח על כל היצירות עם דפי תווים, ולעיתים נעזר בשעון. בחלק מהיצירות שילב גם קטעים מתוכנתים מראש או כאלו שתיכנת בזמן ההופעה על גבי הסינטסייזר שלו והעזרים האלקטרוניים המינימליים הצמודים אליו. למרות שהיצירות היו מולחנות, אי־אפשר היה לצפות אף לא אחת מהן, את ההתפתחויות, כי בסיס נרחב נשאר פנוי לאילתור הנגנים המעולים.

רוג'ר דין הבריק בפסנתר וסינטסייזר „די־אקס. 7" אר שפיגט היה מלודי ומרדיק מאד בגיטרה חשמלית; אשלי בראון היעיל ניגן בתופים, מיק הוטון הצעיר בקונטרבס וג'ף וורן הוביל בהרכבה מקרים את השישיה בסקסופון וחליל, למרות שלעיתים לא התאים למרקם הצליל המעודן.

לאחר מספר קטעים, מתוך יצירות הלהקה, שנוגנו בסיור האחרון בעשרות מקומות ברחבי העולם, הגישו יצירה ארוכה, „השיש של אדם", שהוקדשה ליו"ר אגודת הג'אז הישראלית וחברו של קולייר „ אדם ברוך, יצירה זו — שקדם לה סיפורו של קולייר על המפסל בשיש שלא יודע איזה מבמנים מסתתרים בגוש השיש אותו הוא מעצב, ומצפה לראות את התוצאה, הציגה לצופים חלק מסימני ההיכר של להקה מצויינת זאת: הרפתקנות והעזה תוך מחשבה וארגון למופת, יכולת נגינה בולטת ללא שאר אוף, וביטוי לכל אחד מהמחברים תוך הנאה מתהליך היצירה.

40 הצופים, שנכחו בהופעה בירושלים ידעו להעריך את שהוגש להם.

כוויית שוקלת אפשרות להשקעות הון בבריה"מ

כווית. — כוויית שוקלת אפשרות להשקיע בבריה"מ 300 עד 400 מיליון דינאר (כ־1.53 עד 2.40 מיליארד ש"ח) — מסר אתמול העתון „אל סיאסה".

כווית צברה רזרבות פיננסיות של יותר מ־80 מיליארד דולר, וחלק גדול מסכום זה מופקד בארה"ב ובמדינות מערביות אחרות. אולם מאז שעבר הודיעה כוויית, שהיא מתכננת להשקיע חלק מכספיה במדינות הקומוניסטיות ובעולם השלישי.

ההשקעות הבאות בחשבון בבריה"מ הן בנפט, בפטרוכימיה ובמפעלים תעשייתיים. אפשרויות לשיתוף פעולה בין שתי המדינות כוללות מימון מפעלי נפט, גאז והחשמל גם במדינות ערביות אחרות. מביאים בחשבון השקעה בהנחת צינור גאז באירופה והנחת צינור מים בין שתי מדינות ערביות. לא נמסר באילו מדינות מדובר.

ידוע, כי כוויית, בודקת אפשרות להניח צינור לשם יבוא מים מעיראק. אומרים שנעשו בעבר קבעו את עלות הפרוייקט הזה בשני מיליארד דולר בערך.

כוויית עשויה להשתתף גם במימון הקמתו של בית־חולים בבריה"מ, שיתמחה ברפואת עיניים, מוסר העיתון. (עי"ד)

● ספורטיאדה למקומות עבודה באילת

יותר מ־1400 ספורטאים ישתתפו בספורטיאדה הלאומית ה־ששית למקומות עבודה שתיפתח היום במעמד מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, באיצטדיון העירוני באילת.

בספורטיאדה למקומות עבודה משתתפות 114 קבוצות מ־60 מפעלים שיתחרו ב־9 ענפי ספורט שונים.

טקס הפתיחה יכלול מצעד של כל המשלחות, הופעות זמר ומחול וכן צניחה חופשית אל תוך האיצטדיון ע"י צנחני „המועדון הישראלי לצניחה".

הספורטיאדה למקומות עבודה, שתימשך 5 ימים, מאורגנת ע"י מרכז הפועל ומועצת פועלי אילת בשיתוף הדוק עם עיריית אילת.

בצלאל רובין

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible] בקשה להיתר הקלה בגוש 6144 חלקה 314 רח' [illegible] מס' 17. [illegible]
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
ת"א–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת לאחורי בניה [illegible] גוש 6336 חלקה 161, תיק בנין 2/903־51 בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו, שדרות בן־גוריון 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בכספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 18 בגוש 8276 רח' החצבים מס' 1 רמת־פולג כחריגה. של עד 6% בניה/ והגבהת הגג המקורי.
את התכנית מס' 152/86 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „מבוא העמקים"
הודעה
לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה לתוספת מגורים בגוש 16940 חלקה 21 ישוב עין מאהל.
מהות הבקשה: תשריט חלוקה בניגוד לכוונות תכנית המתאר.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
בכבוד רב,
ישראל קניג
יו"ר הועדה

עיריית פתח־תקוה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת
הודעה
על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6324 חלקה 81 ברח' ויסוקר מס' 9 לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב' בו מותר להקים בנין דיור בן 4 קומות על עמודים 110% בניה 5.34 דירות.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בנין דיור בן 4 קומות על עמודים 121% בניה 6 דירות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
ד. תבורי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח־תקוה

הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו בקשה ליתן אישור להקלה להעברת אחוזים מקומה לקומה. קירוי חניה במסגרת 6 אחוזים וגובה הרחוב הקיים, ברחוב יוסף דלרינה 7 גוש 6637 חלקה 418 תיק בניין 007־2/836 בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות, להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו, שד' בן־גוריון 68 את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בכספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי
דרום השרון
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה דרום השרון הופקד שינוי תכנית מתאר מקומית, הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' שד/1284/1", ביחד עם תשריט המצורף אליה. [illegible]
ד. שיש, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הוועדה המקומית לתיכנון ולבניה ת"א־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
[illegible]
י. בכספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה ת"א־יפו

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.15 חשבון משוט ד' — מספרים שליליים 08.40 כלי סודות — שורוק 09.1 00 אנגלית ח' 09.20 מדעי הטבע ה"ד — זהירות רעל 10.10 אנגלית ז' 10.30 הגיל הרך — רחוב סומסום 11.00 צרפתית 11.15 חשבון ה' — בין המספרים הרציונליים 11.30 גיאוגרפיה ד"ט' — מדינות המישורים — הבשר והתבואה 12.00 ארץ מולדת — בין תורכיה לבריטניה 12.25 ספרות (על יסודי) — נציב המלח כ' 13.00 מוסיקה ע"י־העשרה — אלן פרייס — ג'ו גוספל 14.00 האריה הכרותי — סרט טבע 14.25 לורל והרדי 14.40 HELLO IS-RAEL it's part of life 15.00 רחוב סומסום — רחוב מלא מים — נראה היום כיצד מתארגנים ברחוב סומסום כשיש פיצוץ בצינור והפסקת מים 15.30 קשת וענן — חסידים מספרים — אסף מספר מסיפורי חסידים, סיפורים על הבעל שם טוב ועל ר' יצחק לוי מברדיצ'ב 15.50 פרפר נחמד — מברשת 16.20 דיק טרפין — פרק 19: הסנדקית — הרונות מדראהאם, סנדקית של סר ג'ון, באה לבקרו ועליו להשיג אישה, ולו זמנית בלבד, כדי להראות לרונות שהוא נשוי ובעל משפחה, למען תוריש לו מכספה 17.00 ערב חדש — מנחה: גדעון רייכר 17.30 זנב לחרשות — עם האריה רמז. הארנבת תכלת והקוף פיפס 18.00 התלה רגליים — סדרת הרפתקות בריונית הפרק השמיני: וויל בורח מן הטירה לאחר שאלוויו עוזבת. תלתדיגל הולך בעקבותיו 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 טלוויזיה — סדרה תיעודית פרק שישי — בית הרושת לאגדות 19.20 ספורט יומן מקסיקו (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כולבוטק — מגזין לצרכנות ולאיכות חיים 20.30 מבט לחדשות 21.00 גביע העולם בכדורגל, מקסיקו 1986 — שידור ישיר של משחק מס' 41 בשלב שמינית הגמר 22.50 הערט שואה — (ראה הפניה) 23.20 חדשות 23.30 סרט טלוויזיה — (Reward) — הפרס — שוטר במשטרת סן־פרנסיסקו איננו מן השוטרים ההולכים בתלם. יש לו הצלחות רבות בתפקידו, אך הוא גם מורד פה ושם בכללים ונוטה להבין את קרבנותיו. כאשר חברו לעבודה במשטרה נרצח בעת מילוי תפקידו, הוא מתעקש לברוק את האמת שמאחורי הפרשה, אבל המשטרה מונעת ממנו גישה למידע. הוא פורש מן המשטרה ועורך את החקירה בעצמו. מייקל סארקס בתפקיד הראשי 00.45 גביע העולם בכדורגל, מקסיקו 1986 — שידור ישיר של משחק מס' 42 בשלב שמינית הגמר 03.00 סמוקי של מקום, מבט אל תמנע.

רדיו

קול המוסיקה

07.07 „בוקר טוב" — באך: פרלודים ופוגות מס. 24,23,22 מתוך „הפסנתר המושווה", חלק א'. 07.30 „שחרית מוסיקלית". 09.30 „קונצרט בוקר" — ארן: פתיחה מס. 8 בסול מינור. בוקריני: קונצ'רטו מסי במול מג'ור לצ'לו ותזמורת. רספיגי: „חלונות הכנסיה". שוברט: שלישיה לכנור, צ'לו ופסנתר. מוצרט: קונצ'רטו מס. 27 בסי במול מג'ור לפסנתר ותזמורת ק. 595. 11.57 „מגישים שיר". 12.05 „מוסיקה קאמרית" — בטהובן: רביעיית כלי קשת אופ. 59 מס. 3 „רזומובסקי". שוברט: מבוא ווריאציות על נושא מתוך „הטוחנת היפה". 13.00 „קונצרט צהריים" — מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת במי במול מג'ור, ק. 428. דבוז'ק: „הכישור המוזהב", פואמה סימפונית. פרוקופייב: קונצ'רטו מס. 2 לפסנתר ותזמורת בסול מינור. יאנאצ'ק: סינפונייטה. 15.05 „ממדף התקליטיה". 16.00 „קונצרט מנחה". 18.30 „אתנחתא" — בשידור חוזר (20.9.84) רענן אילון־חליל/דור הולך/פסנתר. באך: 6 סונטות. 20.05 „ערב טוב" — י.ב. באך: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לצ'מבלו ותזמורת. פרוקופייב: „אלואטורה". 20.27 „מגישים שיר". 20.30 „מאולמי הקונצרטים שלנו". 22.05 „מלון מוסיקלי". 22.30 „מעם ועוד" — סרד גאראן: משחק בארבעה (1968) (החברה למוסיקה בת זמננו של קווינבו) (בניצוח המלחין) (תנוגן פעמיים) 23.00 „ברק הברוק ורסיסי רנסנס" (ש.ח.)

רשת א'

08.05 „חוגה" — עם בני הנדל. 08.30 „השיר לא תם" — שירים עבריים. 09.30 „מפגש" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי. 10.30 „רדיו קל" — תכנית בעברית קלה. 11.05 רגע של עברית. 11.10 השידור הזמי לבתיה"ס שידור לתוכן המיוחד. יועצת: כרמלה ארנן המעם: „היהד אני בקייטנה". 11.30 „השכלה ודעת לכל" — „קהילות ישראל" — בהדרכת ד"ר יוסף טובי המעם: „מצרים". 12.05 „מצליף המורה בכבשתף". 14.05 „לבת ולבן ולכל המתעניין". 14.45 לילדים הגדולים „חתול בשק" „הי. כאנו ערבר אנגלית" — ילקוט ליבו. 15.25 „השכלה ודעת לכל" — „דבר אנגלית". 16.05 „יומי חדרה בין עורים לקציר הזטים" — על מראות קציר של הצומח לעת אביב — עם אנשי „נאות קדומים" (ש.ח.) 17.10 רגע של עברית. 17.12 „מגישים שיר". 17.20 „האוניברסיטה המשודרת" — „אתרים בחיפה" — סיור בהדרכת ד"ר יוסי בן־ארצי המעם: „התחייה". 18.06 „מינחת ערב". 18.50 פרקי היום בתנ"ך. 19.30 שירורים לשלום. 22.05 „שעון ביתף וכל אחד לאור".

רשת ב'

07.00 „הבוקר (הזה)", 07.45 „יומן מבכוקר". 08.05 „שלום ישראל". 09.05 „ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי. 10.05 „כל נדבר" — מגזין יומי. 12.10 „גל פתוח" — חדשות ופזמונים. 13.00 „כחצי היום" — חדשות ופזמונים. 14.06 „יש עניין" — עם גבי גזית. 15.05 „רגעי קסם" — בעריכת אפרים וייל. 16.05 „שירים ושעורים". 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על ספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 „אצבע על הדופק". 18.45 היום בספורט 19.00 „היום הזה". 19.35 „עולם חדש" — מגזין הרכוש לעניני הארם וסביבתו. 20.05 „פרקי חזנות כבקשתך" 22.05 „עוד פעם אחת" — והפעם: „בכנף ראשון" (ש.ח.) 23.05 „ספר ראשו" — הירוגים עם שמוליק רוזן.

גלי צה"ל

05.55 באופן מילולי. 06.05 אוניברסיטה משודרת: מירב יצירה והתגלות סיומוס על האונסים מרצה: פרופ' שלמה צורם 06.30 „מוקחים ערן" — מידע ומוסיקה לתחילתו של יום. 07.07 שבע אפס שבע — עם איתן לימשיץ 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 „אילה בוקר" — עם אלי יזראלי 10.05 „הפסקת 10". 11.05 „נכון לעכשיו" 13.00 „קשר רדיו" — עם אבנרי גלעד 14.05 „רו רה יומי" — עם רודי לנץ ודני קרפל 15.05 „פניצה יומית" — עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחרי הצהריים. 16.55 באופן מילולי. 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.40 משירי הלהקות הצבאיות 18.55 הודעות לחיילים 19.05 „מה יש" — עם ארז טל 20.05 „זה קורה" — מגאזין המוסיקה של גלי־צה"ל 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: מירב יצירה והתגלות (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבורה אוהבים 23.05 „לילה לילה" — עם יואב קוטנר 23.55 „שיחות חצות" — עם תרזה איש שולם. מנהלת בי"ס דנמרק בירושלים 00.05 ציפורי לילה — עם רודי בן־זאב תוכנית מוסיקלית בנימה אישית 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה — עם מירב אופיר 05.05 צלילי בוקר.

רשת ג'

06.11 „בחורה לאושר" — להיטים ותיקים 07.07 „שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראליים 08.05 „מה כבר תשמע" — עם אבי אתגר 10.05 „דברים טובים" — עם שמירה אימבר 11.05 „רק מוסיקה" 12.05 „שעה תמימה" — מלאכי חזקיה 13.05 „רק בימי חול" — עם מנוס פרי 14.05 „לי ולך — שיר וברכה" 15.05 „חדש, חדיש ומחודש" — עם שש עטרי 16.05 „מוסיקה לענין" 17.05 „הצגה יומית" 18.06 „מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים והישראליים 21.05 „אדום עתיק" — שירים שלא נס ליחם — עם קובי כרקאי 23.05 „פניני ג'אז".

קולנוע

תל־אביב

אסתר: הנפשה מטורפת באירופה 9.30 ,7.15 ,4.30
אורלי: קמורה 9.40 ,7.30 ,5
בית לסין: פנגראנגו 23.15
בן־יהודה: רכבת אל החופש
גת: שגעון של לילה
גורדון: סיפור אמיתי
דקל: בעקבות אוצר הנילוס
דרייב אין:
רמו 9.45 ,7.45
סקס 12
הוד: תחיך, תחיך
מוזיאון תל־אביב: „שואה"
לימור חדש: 9 שבועות של שכרון חושים 9.30 ,7.00
מאי: צעירים וקטוחים
סינמה 1: מלחמת החלומות
סינמה 2: מורטת הולקרומט
פאריס: מונטי פייטון בריאן כוכב עליון 9.30 ,7.30 ,4 ,2 ,12
סרטי חצות: נהג מונית 23.30
רבינוע:
חן 1: כוכב על המסלול 9.45 ,7.20 ,5
חן 2: סלבדור 9.40 ,7.25 ,5.00
חן 3: פרגלים עבאלה 9.40 ,7 ,5
חן 4: נאטי גאן 9.40 ,7.20 ,5 ,1.30 ,10.30
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 9.40 ,7.30 ,5.00 ,1.30 ,10.30
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15 ,5.45
תל־אביב: מחנה שבויים
תכלת: נאריה 9.40 ,7.30 ,5
צוותא: סופו של מילטון לוי 8.00

רמת־גן

אואזיס: בעקבות אוצר הנילוס 9.30 ,7.15 ,5
לילי: מטורה 9.30 ,7.15
ארמון: כוכב על המסלול 9.30 ,7 ,5
רב־גן:
גן 1: שגעון של לילה 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: מסע עסקים של אבא 9.30 ,6.50 ,4.15
גן 3: אלני 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: חלומות מתוקים 9.45 ,7.20

ירושלים

אדיסון: רכבת אל החופש 9 ,7.30 ,4.30
אורנע: בגידה בטריאסטה 9.30 ,7.30 ,4.30
בית אגרון:
תום סוייר 16.00
להתאהב 18.00
עיניים גדולות 20.00
צ'יינה־טאון (הרובע הסיני) 21.45
עמנואל 24.00
בנייני האומה: זכרונות מאפריקה 9.15 ,5.45
כפיר: 3 רווקים וילד 9 ,5.45
הבירה: תחיך, תחיך 9.30 ,7.30 ,4.30
מוסטל: נשיקת אשת העכביש 9.30 ,7.15
סמדר: שכרון חושים 9.30 ,7.30 ,4.30
אורגיל: פנטוזה 9.30 ,7.15 ,4.30

חיפה

ארמון: סלוודור 9 ,6.45 ,4.30
אורה: תשעה וחצי שבועות של שכרון חושים 9 ,6
רון: גשר הברזל 9.15 ,7
עצמון: מחנה שבויים 9.15 ,7.00 ,4.30

פאר: חופשה מטורפת באירופה 9 ,6.45 ,4.30
קרן אור המוזיאון: מסע העסקים של אבא 9.00 ,6.30 ,4
רון: רכבת אל החופש 9.00 ,6.45 ,4.30
אמפי: הקוסר ממנהטן 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: חלומות מתוקים 9 ,7

נתניה

שרון: גברתי המאמן 9.15 ,7.00
סטודיו: הקוסר ממנהטן 9.15 ,7.00

חולון

סביון: זכרונות מאפריקה 9.00 ,6.00
מגדל: גברתי המאמן 9.30 ,7.15 ,4.30
ארמון: יחסים אסורים 9.10 ,7.30

בת־ים

עצמאות: כבחן חושים 9.30 ,7.15 ,5

הרצליה

היכל: שודדי המחקים 9.30 ,7.30 ,5.00
מלון דניאל:
מחץ הדלתא 9.30 ,7.00

באר־שבע

קרן: זכרונות מאפריקה 9.15 ,6

חדרה

תוף חדרה:
פעמיים במשך החיים 9.30 ,7.15

קולנוע

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ג' 17.6
תיאטרון הבימה
המלך מתיא הראשון: 19.15 ,16.00
חבית ברחוב שינקין: 20.30
הדוד וניה – בכפ"ס: 20.30
התיאטרון הקאמרי
נישואי פיגארו – אופרה: 20.30
– חקן –
בצוותא: 20.30 ,16.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג' 17.6 בשעה 16.30
המדרשה למחשבה סוציאליסטית
ד"ר מיכאל מידן על „מרכס והשאלה היהודית"
(בצוותא הקטנה).
בשעה 20.30 – „חקן".

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מור — חביבה רייק 20
חולון
אהרון — הופיין 52
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28
נתניה
גבע — שער הגיא 14
פתח־תקוה
מרכז השרון — אהרן קציר 40
רמת־גן
רש"י — רש"י 13
תל־אביב
שור (ברנדיס) — מנקס 27
חקריה — אבן גבירול 32
חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 35

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת, — טל' 100. אילת – 1244 חדרה – 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
שערי צדק - ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים
ביקור חולים - פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03־433300, 03־438300.
יד ביד - אוזן קשבת במצוקה לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה ת"א - 226027 (24 שעות) חיפה - 04־229488 (11.00–20.00) נהריה - 04־920014 (11.00–20.00) קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה' - טל. 832732.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00, בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
והכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנגב 26, קומה ג', טל' 523566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לנפגעות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד/רמלה — 101, טל' 08־221022, עכו — טל' 065־93334, טבעון — 101, טלמון 04־931401, נהריה — טל' 04־823333, בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767.

רכבות

מירושלים לתל־אביב: דרום: בימים א'–ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק ולחיפה: בימים א'–ה': 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.50
מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום: בימים א'–ה': 16.00

מבני ברק 8.18
לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 13.00.

מחיפה בת־גלים:
לירושלים: א'–ו': 7.00
לתל־אביב: א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.55. לירושלים: 5.35.

גם פולין, השלישית ב־1982, נוסעת הביתה עם טעם מר

סאמבה ברזילאית מושלמת 0:4

הפולנים הירבו לתקוף אך לא יכלו לפרוץ את הגנת בראזיל ★ סוקראטס (29 בבעיטת־11), ג'וסימר (55), אדינהו (78) וקארקה (82 בבעיטת־11) הכניעו את מלינארצ'יק האומלל

כך החלה חגיגת השערים אמש: הברזילאי סוקרטס מכניע את הפולני מלינארצ'יק בכדור־11 (0:4). תצלום איי.פי.

היתה זו בראזיל האמיתית. בראזיל, שהזכירה לנו ימים נפלאים שלה. סוקראטס, קארקה, ג'וסימאר, אדינהו וחבריהם מחצו 0:4 נבחרת פולנית מתוסכלת שחוזרת הביתה בשבמאזנת שער זכות אחד לעומת שבעה שערי חובה.

אם מדברים בעובדות ובמספרים הרי שלאורך 360 הדקות עד כה שמרה בראזיל על רשת נקייה — מאזן מרשים שמוכיח שבראזיל אינה רק מתקפה מושלמת. גם בכל הקשור להגנה יש לה מה לומר.

הדקות הראשונות עדיין לא הראו את בראזיל. דווקא פולין תקפה אבל חישיקל התברר כי שליטת הפולנים אינה אלא בבחינת שירת־הברבור. ההמשך היה כולו של בראזיל.

סיפתח בשתי קורות

הוסר מול מגע מנבחרת פולין להשיג יתרון בדקות הפתיחה. למעשה כבר לאחר דקה אחת נהדף הכדור בקורת שער בראזיל. היה זה לאחר נסיון הגבהה מהמרכז, איש לא נגע בכדור והשוער הברזילאי המופתע קארלוס נהנה מאלילת המזל.

10 דקות לאחר־מכן הפתיע קאראש מפולין בבעיטה למשקוף שער בראזיל.

ריח של הפתעה נדף ביציעים אולם בראזיל חשבה אחרת. אחרי כרטיס צהוב לפולני דז'קאנובסקי, שהכשיל את אלמאו באה המתקפה הגדולה של בראזיל.

בדקה ה־29 נכבש השער הראשון: קארקה הוכשל ברחבת שער פולין, והשופט המערב־גרמני רוט שרק והורה על הנקודה־הלבנה.

ד"ר סוקראטס, שכבש את השער הראשון לבראזיל באליפות 15, בעט (מהמקום) לימינו של השוער, מלינארצ'יק, שקפץ שמאלה. הכדור נשק לרשת — 0:1.

בדקה אחת לאחר־מכן מגע הפולני סמולאראק בג'וסימר. השופט רוט שלף לו את הכרטיס הצהוב.

קארקה מבראזיל, עליו תקראו עוד בהמשך, הוזהר בכרטיס צהוב בדקה ה־36, לאחר פגיעה בשחקן יריב.

שערים בסיטונות

המחצית השנייה היתה שייכת כולה לבראזיל. את האות נתן המגן ג'וסימאר בשער מהיפים באליפות. הוא פרץ מימין, חלף על פני שני שחקנים פולנים וכשהגיע מולו שחקן נוסף לא התקשה לחלוף גם עליו, ואז, מזווית קשה, בעט לפינה הרחוקה מול השוער — 0:2.

יאן פורטוק נכנס בפולין במקום פריז'ביש, חלוץ במקום מגן. המטרה היתה ברורה. לנסות להבקיע.

בדקה ה־59 בעט טאראסייביץ' מפולין כדור־עונשין שחלף על פני החומה הברזילאית, אבל חמק לחוץ.

זביגנייב בונייק, המפורסם בשחקני פולין, סחט תשואות רמות בדקה ה־67 כאשר לאחר הגבהה מהאגף ביצע מספרת נהדרת אך הכדור חלף ליד המשקוף.

זיקו מבראזיל צורף למשחק בדקה ה־69, וכעבור שלוש דקות נכנס גם סילאס במקום מילר.

12 דקות לפני הסיום — 0:3 לבראזיל: קארקה פרץ לעבר שער פולין ולפתע השאיר את הכדור לכלם אדינהו שהגיח מאחור. זה היטעה את השוער מלינארצ'יק. ואת הבלם וויצ'יצ'קי ומול שער חשוף בעט שטוח פנימה.

בדקה ה־79 בעט הפולני דז'קאנובסקי מעל למשקוף ובדקה ה־82 נחתמה התוצאה: זיקו, הוא ולא אחר, פרץ לשער פולין וניסה לחלוף על פני השוער. מלינארצ'יק הכשיל את החלוץ המהולל, והשופט קבע כדור־עונשין שני במשחק מ־11 מטר.

הפעם הוחלט על קארקה, אולי כדי להריצו לתואר מלך־השערים של האליפות. קארקה לא נכשל במשימה. הוא בעט לימינו של השוער, שזינק לאותה פינה, הצליח לגעת בכדור, אבל זה נהדף מידיו לקורה, ומשם חדר לפינה הנגדית — 0:4.

הסאמבה הברזילאית היתה מושלמת. קארקה, כמו הקיף את המגרש בתנועות־ידיים. נצחון גדול. לפני הסיום צורף להרכב הפולני ולדיסלאב ז'מודה הוותיק. איש לא חשב שהוא יוכל עוד לשנות את עובדת שיבתה של פולין הביתה. המטרה היתה פשוטה: להעניק לז'מודה את ההשתתפות הרביעית במשחקי הגביע העולמי. כבוד שהוא ראוי לו. אין עוד שחקן מלבדו באליפות זו שנטל חלק בארבע אליפויות. ז'מודה עשה זאת בטעם מר.

● בראזיל: קארלוס, ג'וסימר, סזאר, אדינהו, בראנקו, אלזו, אלמאו, ג'וניור, סקורטס (זיקו), מולר (סילאס) קארקה.

● פולין: מלינארצ'יק, פריזיש (פורטוק), ווצ'יצ'קי, אוסטרובסקי, מאייבסקי, אורבן (ז'מודה), קאראש, בונייק, דז'קנובסקי, טאראסייביץ', סמולוראק.

„טרגדיה" – אמר המאמן הסובייטי בתום הקרב הדרמטי וההפכפך (3:4)

בלגיה על כפיים ברה"מ על קביים

פעמיים ניצבו שחקני נבחרת בלגיה בעמדת פיגור — 1:0 ו־2:1 מול ברית־המועצות, המבריקה והמצויינת. התעלות בלתי־רגילה הביאה לשוויון — 2:2 בדקה ה־76 שבמה הארכה של 30 דקות, בהן עלו „האדומים" מבלגיה ליתרון — 2:4 על „האדומים" מברית־המועצות. רק בעיטת־11 מטר איפשרה לסובייטים לצמק את ההפסד הצורב — 3:4.

נצחונה של בלגיה היוותה סנסציה. נבחרת ברית־המועצות, אחת הפייבוריטיות לשלבי הגמר לא נפלה מהבלגים. להיפך, בדקות רבות גילו הסובייטים עדיפות על יריביהם, אולם בניגוד למשחקיהם הקודמים בשלבים המוקדמים של אליפות העולם, כשלו מול השוער הבלגי ז'אן מרי פאף, והצליחו להכניע רק שלוש פעמים. במקרים רבים מספיקים שלושה שערים לנצחון משכנע, אולם בלגיה היתה יעילה יותר, כבשה ארבעה שערים והעפילה לשלב רבע־הגמר, כשהיא ממתינה ליריבתה הבאה: דנמרק או ספרד.

שוויון מפתיע

המשחק זה בין שתי הנבחרות האירופיות הוכיח כי המשחקים הקרובים יתנו סיפור שונה לעומת תחרויות השלב המוקדם. שיטת הנוקאאוט, לפיה המפסיד יוצא, גורמת לנבחרות להטיל יהבן על נצחון. ואכן, המשחק בין בלגיה וברית־המועצות הוכיח כי צפויים לנו משחקים גדולים בהמשך הדרך.

פתיחת המשחק האירה פניה לסובייטים כבר בדקה ה־28 העלה איגור בלאנוב את חבריו ליתרון 0:1. בלאנוב קיבל מסירה מצויינת מחברו אלכסנדר זאברוב, פרץ למרכז הרחבה ושלח כדור חזק מ־16 מטר שחדר אל בין חיבורי הקורות. השוער הבלגי ז'אן מרי פאף, לא הספיק לזוז.

ברית־המועצות המשיכה להפעיל לחץ על השער הבלגי, אולם היה עקר. לקראת תום המחצית הראשונה השתחררו הבלגים להתקפות על שערו הסובייטי רינאט דסייב: לחץ זה נמשך גם בפתיחת המחצית השנייה, ובדקה ה־56 שער שוויון: פרנקי ורקאוטרן הגביה כדור משמאל, מגן סובייטי כשל בהרחקה, ואנצו שיפו השתלט על הכדור ובעט שטוח ומדוייק מעשרה מטר פנימה — 1:1.

בדקה ה־70 שוב שיתוף־פעולה פורה בין זאברוב ובלאנוב, וזאברוב מסר לבלאנוב שפרץ ובעט שטוח, מימין לשמאל, וקבע יתרון נוסף לברית־המועצות 1:2.

שוויון בנבדל

מי שחשב שבלגיה גמורה קיבל את התשובה כעבור שש דקות. יאן קולמאנס קיבל את הכדור כשגבו לשער הסובייטי. החלוץ הבלגי ניצב בעמדת נבדל ברורה, והקוון נימנף בדגלו לשווא, השופט אריק פרדריקסון משבדיה איפשר לקולמאנס לשלוח כדור מדוייק לרשת — 2:2. שחקני ברית־המועצות מחו ללא הועיל.

לנבחרת בלגיה, ולשחקנים הצעיר אנצו שיפו, ניתנה הזדמנות פז להבריע את גורל המשחק לפני ההארכה. בדקה ה־88 נגח שיפו את הכדור בעוצמה לשער מעמדה קורצת, אך השוער הסובייטי דסייב הציל בצורה נהדרת. שיפו, בן ה־20, ניצב ומחא כפיים למבצע המזהיר של השוער הסובייטי.

שמחה מוקדמת: מבקיע השלו־שער לבריה"מ, איגור בלאנוב, צוהל לאחר שכבש שער ראשון. תצלום: איי. פי

בדקה ה־102 הוכיחו שחקני בלגיה שהם יודעים להבקיע גם שערים חוקיים. דה־מול קיבל כדור שהוגבה אליו ממרחק של 25 מטר, ובנגיחה מדוייקת השכין את הכדור ברשת — 2:3.

לא חלפו חמש דקות והשוער הסובייטי ספג את שערו הרביעי במשחק. הכדור „טייל" ברחבת ברית־המועצות, בלי שהמגינים יצליחו להרחיקו. לבסוף הגיח המחליף הבלגי ליאו קלייסטרס, שנגח את הכדור למרכז הרחבה וקלאסן, בבעיטה מהאויר, הצהיל את המחנה הבלגי המאושר — 2:4.

בדקה ה־109 החזיר השופט השבדי פרדריקסון חוב קטן לסובייטים והעניק להם בעיטת־11. בלאנוב, בשערו השלישי במשחק, הכניע את פאף המצויין — 3:4 לבלגיה.

עד לסיום עשו הסובייטים מאמצים אדירים לחשוות את התוצאה, אך נתקלו ביכולת מצויינת של השוער הבלגי פאף, שהתעלה והילך את נבחרתו ממספר מצבים מביכים. אם כי פעמיים ניצל השוער הבלגי כשהכדור פגע בקורות.

דכאון סובייטי

בסיום המשחק, המתיש אמר מורוזוב, אחד מצוות מאמני ברית־המועצות: „זוהי טרגדיה לנבחרת כמו ברית־המועצות, שיחקנו כל־כך טוב, ונשרנו במשחק שהיינו צריכים לנצח בו. יש לנו טענות קשות נגד השופט השבדי שאישר את שער השוויון הבלגי שהובקע מעמדת נבדל ברורה".

52 אלף צופים חזו במשחק שנערך בליאון.

בלגיה: פאף, גרטס, ורבורה, רנקין, גרון (קלייסטרס), דה־מול, שיפו, ורקאוטרן, קולמאנס, וייס, קלאסן.

ברה"מ: דסייב, בסנוב, כאל, קוזנייצ'וב, דמיאננקו, יארמצ'וק, יעקובנקו (יבטושנקו), אלייניקוב, ראטס, בלאנוב, זאברוב (רודיונוב).

„שגעון בליאון"
כך הגדירו עתוני מקסיקו את נצחון בלגיה על ברה"מ (4:3) ● ראש ממשלת בלגיה שיגר מברק ברכה

[illegible]

המקסיקנים חגגו ושניים נורו למוות

שני אנשים נורו למוות, מאות נפצעו ולפחות 150 מעשי שוד בוצעו, כאשר ליל חגיגות הפך לאנדרלמוסיה במקסיקו־סיטי, אחרי נצחון נבחרת מקסיקו על בולגריה (0:2) – מסרה אתמול המשטרה.

11 איש נהרגו בתאונות־דרכים, כאשר חזרו במכוניות מחגיגות באזורים אחרים של המדינה.

כמאה איש נעצרו במקסיקו־סיטי, אולם נראה כי אלפי שוטרים ששמרו על אזורים מרכזיים בבירה היו חסרי־ישע, כאשר החגיגות הפכו למהומות.

שני אנשים בשיירה של אלפי מכוניות שהתקדמו בקצב אטי נורו למוות בתקריות נפרדות. המניעים למעשי רצח אלה לא היו ברורים, אולם עצבנות רבה שררה בקרב נהגים שלא היו מעורבים בחגיגות, ואשר נתקעו במשך שעות בקרב החוגגים.

עשרות אנשים נפצעו בנופלם ממכוניות שדהרו דרך מרכז העיר כשהם מנופפים בדגלים.

תחנות שידור מקומיות מסרו כי מבין 150 מעשי השוד שבוצעו במשך הלילה, נערכו יותר מ־70 בעזרת כלי־נשק, כאשר העבריינים ניצלו את ריכוז השוטרים במקומות התורפה.

נשים חששו את הזמן, וצעירים רקדו עד לשעות המוקדמות של הבוקר.

בין הנעצרים היו בני 14 שהשתלטו על אוטובוס עירוני ודהרו בו ברחובות העיר.

מקסיקניות באקסטזה: אוהדי מקסיקו, ביניהן שתי יפהפיות, חוגגות את עליית נבחרתם לרבע־הגמר אחרי הנצחון על בולגריה (0:2) תצלום: איי. פי.

● מלך השערים

1.	אלטובלי (איטליה)	4
–.	אלקיאר (דנמרק)	4
–.	בלאנוב (בריה"מ)	4
–.	קארקה (בראזיל)	4
5.	ליניקר (אנגליה)	3
–.	ולדאנו (ארגנטינה)	3
7.	אולסן (דנמרק)	2
–.	אלופס (גרמניה)	2
–.	ג'וסימר (בראזיל)	2
–.	חירדי (מרוקו)	2
–.	יארמצ'וק (בריה"מ)	2
–.	סוקראטס (בראזיל)	2
–.	קאבאנס (פאראגוואי)	2
–.	קאלדרה (ספרד)	2
–.	קורסה (מקסיקו)	2
–.	קלאסן (בלגיה)	2
–.	רומרו (פאראגוואי)	2
–.	שיפו (בלגיה)	2

★ משחקי הערב ★

★ איטליה — צרפת (9, האיצטדיון האולימפי במקסיקו־סיטי).

★ מרוקו — מערב־גרמניה (1, איצטדיון האוניברסיטה במנטריי).

★ הערב בטלוויזיה ★

★ טלוויזיה ישראלית: איטליה — צרפת (9) מרוקו — מערב־גרמניה (1).

★ טלוויזיה ירדנית: כנ"ל.

שער המחלוקת: הבלגי יאן קלמנס מבקיע את שער השוויון השני לרשת בריה"מ מעמדת נבדל. תצלום: איי. פי.

האיטלקים לא יאהבו הערב את פלאטיני

דו־קרב מסקרן בין אלופת העולם מאיטליה ואלופת אירופה מצרפת ★ קבריני: ננצח 1:2 ★ מרוקו, ששחקניה מבוקשים באירופה, תנסה להוריד מהפסים את הפייבוריטים מגרמניה

הכדורגלן הצרפתי מישל פלאטיני, כוכבת של יובנטוס טורינו. נערץ על חובבי הכדורגל באיטליה. הערב ב־9, שעון ישראל, לא יאהבו אותו האיטלקים, שעה שפלאטיני יוביל את נבחרת צרפת נגד איטליה, בשמינית־גמר אליפות העולם באיצטדיון האולימפי במקסיקו־סיטי.

המשחק בין שתי הנבחרות — אלופת העולם מאיטליה ואלופת אירופה מצרפת — מעורר עניין עצום. טוענים שזה יהיה המאבק המרתק ביותר בשלב שמינית־הגמר. ואכן, השתיים שמועמדות לזכייה בכתר, ילחמו ללא פשרות, כפי שאמר אמש מישל פלאטיני: „מי שיפסיד יסע הביתה; אנו לא רוצים לחזור לפאריס".

„שפן צרפתי"

מאמני שתי הקבוצות — אנצו בירזוט (איטליה) והנרי מישל (צרפת) הוזמנו לנבחרות היריבות. בירזוט אפילו אמר שהוא מקנא במישל שיש לו נבחרת מעולה, עם שחקנים מצויינים, אבל מה שאומרים כלפי חוץ אין חושבים. „שועל הכדורגל" הותיק מאיטליה, שהפתיע את העולם לפני ארבע שנים בספרד, מתכנן משחק שיקשה על היריב הצרפתי. ראשית דבר, אסור לאפשר להתקפה הצרפתית לפעול בחופשיות. איטליה תשים דגש במיוחד על משחק עורף יציב ומתוגבר. אין להניח שהצרפתים לא מנחשים מהלך זה, ולכן עשוי מישל לשלוף „שפן מכובעו" כדי לערער את יציבות משחק העורף האיטלקי. שער פתיחה מהיר יכול לשנות את הטקטיקה של שתי הנבחרות.

שתי הנבחרות נפגשו לאחרונה בשלב המוקדם בגביע העולם בארגנטינה ב־1978. איטליה ניצחה את צרפת 1:2. אומר אנטוניו קאבריני, ששיחק אז: „ישנה יריבות ארוכת ימים בין שתי הנבחרות; אנו מכירים היטב את הצרפתים; אני מקווה שגם הפעם ננצח 1:2".

שלושה שחקנים מאותו משחק־נצחון איטלקי ב־1978 נותרו בשתי הנבחרות: קבריני ושיריאה באיטליה ופלאטיני בצרפת.

ואם מפחיד פלאטיני את איטליה? אומר קבריני: „זוהי חוויה גדולה לשחק נגד פלאטיני; אנחנו חברים טובים אבל על כר־הדשא אין חברות".

קודם־לכן נפגשו שתי הנבחרות בגביע העולמי ב־1938 בפאריס. איטליה ניצחה — 1:3, מצמד של סילביו פיולה, גדול חלוצי איטליה בכל הזמנים.

בנבחרת צרפת ישנה בעייה: השוער ז'ול באטס, בן ה־29, טרם החלים מפגיעה בברכו במשחק־הנצחון על הונגריה, 0:3. המאמן מישל אמר שאם באטס לא יהיה כשיר לגמרי יציב בין הקורות את אלבר ריסט, שוער הנבחרת האולימפית, שניצחה בלוס־אנג'לס לפני שנתיים.

שתי הנבחרות נפגשו 26 פעם עד כה. איטליה ניצחה ב־17 משחקים; צרפת רק ב־4 וחמישה משחקים נסתיימו בתיקו. הפרש השערים — 32:69 לאיטליה. את הנצחון הגבוה ביותר קצרה איטליה ב־1925 בטורינו — 0:7. במשחק האחרון בין איטליה וצרפת, בפברואר 1982, ניצחה צרפת — 0:2.

הרכבים משוערים:

● איטליה: גאלי, ברגומי, וירקווד, שיריאה, קאבריני, באגני, די־נאפולי, דה־נאפולי (טרדלי), גאלדריסי, אלטובלי וקונטי.

● צרפת: באטס (ריסט), אמורוס, בוסיס, באטיסטון, עייס, פלאטיני, ז'ירס, טיגנה, פרננדז, סטופירה, רושטו.

ישפוט הארגנטיני אספוסיטו.

היורש: בנו בן ה־3 של כדורגלן מקסיקו, פרננדו אגוירה, מחקה אביו באיצטדיון אצטקה. תצלום: איי. פי.

בקנבאואר מזהיר את מרוקו

[illegible]

גרמניה חוששת

מרוקו נגד מערב־גרמניה באיצטדיון האוניברסיטה במונטריי ב־1 אחר חצות, שעון ישראל. במשחק שני הערב בשמינית־הגמר. האם מסוגלת מרוקו לברוס במשחק הגרמני היציב בורך־בלל? — זו השאלה העיקרית לפני המשחק.

מרוקו היוותה את הפתעת השלב המוקדם בגביע העולמי. נבחרת שלא העניקו לה סיכוי כלשהו תפסה את המקום הראשון בבית עם שלוש נבחרות אירופיות, כולן בעלות עבר בגביע העולמי: אנגליה, אלופת העולם ב־1966; פולין, פעמיים מקום שלישי ופורטוגל, גם היא כבר זכתה בארד בגביע העולמי. מרוקו האלמונית הלמה בפורטוגל 1:3, וסיימה פעמיים בתיקו אפס עם אנגליה ופולין.

„עשינו היסטוריה כשעלינו לשמינית־הגמר. נעשה כמיטב יכולתנו גם במשחק נגד מערב־גרמניה. אם־כי לדעתי ישחקו ברבע־הגמר נבחרות בראזיל, אנגליה, דנמרק ומערב־גרמניה" — אמר המאמן הברזילאי של מרוקו, חוזה פאריה. ואם פירוש הדבר שאתה „הולך על הפסד" נגד מערב־גרמניה? „הגרמנים טובים ומנוסים יותר. אבל אני מקווה להפתעה כמו זו בנצחון בלגיה על ברית־המועצות" — הגיב מאמנה המאושר של מרוקו.

מערב־גרמניה ומרוקו כבר נפגשו בגביע העולמי. היה זה בבית המוקדם במקסיקו 1970. גרמניה ניצחה — 1:2.

מאמנה של גרמניה, ה„קייזר" פרנץ בקנבאואר, הזהיר את חניכיו מזלזול במרוקו. הגרמנים אף חנו במשחקי מרוקו בוירדיאו. הם התרשמו שזה לא יהיה קל, ואם לא ישקיעו מאמץ הם עלולים להיות מופתעים, מה גם שער עתה לא שיכנעו: הפסד 2:0 לדנמרק, תיקו 1:1 עם אורוגוואי ונצחון 1:2 על סקוטלנד.

הצלחת מרוקו השתלמה לרבים משחקניה המצטיינים. כך עשוי השוער באדו זאקי לשחק בעונה הבאה באתלטיקו בילבאו, ושחקן מרכז השדה, מוחמד טימוני, ייבחן בקבוצת א.ס. מילאן. שני האחים החלוצים, קרימאו מרי ומוסטפה מרי, ימשיכו לשחק בצרפת. למעשה הם גם אורחים צרפתים, מאחר שנשאו נשים צרפתיות. עבדל־עזיז באודרוזה, עבדראזאק חיירי (מבקיע שני השערים נגד פורטוגל) ועבדל־מאג'יד לאמריס מתכוננים לשחק בקבוצות איטלקיות וספרדיות. אמנם כל הכוכבים המרוקנים שיחקו גם בעונות האחרונות באירופה, אך עתה עלו המניות שלהם.

אכן, מה שעושה הצלחה.

הרכבים משוערים:

● גרמניה: שומכר, בריגל, אורי, פורשאר, ברטוולד, ברמה, מגאת, רומיניגה, וולר ראלופס.

● מרוקו: אזאקי, חליפה, ביאז, בודראוי, לאמריס, חאדאוי, בודרבאלה, דולמי, טימומי, חיירי וקרימאו.

50 אלף דולר לדנמרק אם תזכה

התאחדות הכדורגל של דנמרק תעניק 50 אלף דולאר לכדורגלני הנבחרת, אם יזכו בגביע העולמי.

למאמן ספ פיונטק כבר הוענק סכום של 25 אלף דולאר, כתוספת על העפלת הנבחרת לשמינית־הגמר.

הכדורסלנים נוצחו בקנדה 89:81

נבחרת ישראל מקיימת שני אימונים ביום בתנאים מצויינים ומדי ערב משחק בין־ארצי עם קנדה, שגם היא מתכוננת לקראת אליפות העולם ● דניאל — השחקן המצטיין ● מרסר יצטרף היום

שרות „על המשמר"

נבחרת ישראל בכדורסל, העורכת מחנה־אימון ומשחקים בקנדה, לקראת אליפות העולם בספרד, בתחילת יולי, נוצחה אתמול לפנות־בוקר ע"י נבחרת קנדה — 89:81, לאחר 41:35 במחצית. בראשון מבין ארבעה משחקים, אותם יקיימו שתי הנבחרות.

היום לפנות־בוקר (2) ייערך המשחק השני בין הנבחרות בהמילטון.

שתי הקבוצות הירבו להחליף שחקנים. לישראלים היה זה משחק ראשון אחרי משחקי אליפות אירופה, דרגה ב', שהתקיימו לפני כשלושה שבועות.

שלושה שחקנים — הקפטן מיקי ברקוביץ, עופר יעקבי ודורון ג'מצ'י — חידשו הופעתם בנבחרת לאחר שלא השתתפו באליפות בבלגיה. ג'מצ'י היה הקלעי הבולט של ישראל, עם 19 נקודות, אולם השחקן המצטיין היה מוטי דניאל. דניאל זכה במצלמה, שי המארגנים, כאות־הוקרה על היבחרו כמצטיין בין הישראלים.

המשחק התקיים באולם אוניברסיטת ווטרלו, ונכחו בו כ־500 צופים.

היום אמור להצטרף לאימוני הנבחרת לאוואן מרסר.

הנבחרת הישראלית עורכת שני אימונים ביום, בתנאים מצויינים. הנבחרת מתאמנת באולם אוניברסיטת טורונטו. במקום — מרכז ספורט בן שלוש קומות עם חדרי־כושר, סאונות, ג'קוזי ואולמות כדורסל משוכללים. כל המתקנים הועמדו לרשות הישראלים מאחר שהתלמידים נמצאים בחופשה.

במשחק נגד קנדה קלעו לישראל: דורון ג'מצ'י 19; הווארד לאסוף 16; מוטי דניאל 11; מיקי ברקוביץ 9; דורון שפע 8; חן ליפין 5; עדי גורדון 5; עופר יעקבי 4; תומר שטיינהאואר 2 וניר רכלים 2.

הפועל ת"א וחולון עימות על זלוטיקמן

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

קבוצת הכדורסל של הפועל חולון שוקלת להגיש תביעה למשטרה נגד דני קורן, יו"ר עמותת קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב. ההחלטה נפלה אתמול בחולון, בעקבות קבלת מסמך, חתום על־ידי קורן, ובו הצעת מחיר עבור הכדורסלן חיים זלוטיקמן, המשיך לשחק בהפועל תל־אביב.

זלוטיקמן, בהסתמך על חוזה שיש לו עם הפועל חולון, ובו נאמר כי חולון יכולה להשוות את המחיר אותו מוכנה כל קבוצה לשלם עבור שירותיו, יישאר בחולון.

בהצעת הפועל ת"א לזלוטיקמן נאמר: „לאחר שנפגשנו הוחלט כי ברצוננו שתשחק בהפועל תל־אביב. הפרות בדרישותיך הכספיות, ולכן זו עמדתנו. עמותת הפועל ת"א מוכנה לשלם לך סכום של 80 אלף דולאר בשקלים. הצעה זו בתוקף למשך 15 יום מה־10 ביוני". על החתום: דני קורן, יו"ר עמותת הפועל תל־אביב.

אנשי הפועל חולון הבהירו אתמול בשיחה עם כתבנו כי יש הסכם חתום. עם זלוטיקמן שהוא חייב להביא הצעה מקבוצה אחרת. בנוסף לכך — טוענת חולון — מבדיקה שערך היועץ המשפטי שלה, ישראל צור, התברר כי כלל לא קיימת עמותה המייצגת את הפועל תל־אביב.

הכדורסלן עצמו לא היה מוכן להגיב אמש ואילו עורך־דינו, יוסי ליבנת, טען כי טענות הפועל חולון צודקות.

חולון עירערה בפרשת בורמור

קבוצת הפועל חולון הגישה אתמול ערעור לבית־הדין העליון של איגוד הכדורסל בעניינו של שחקנה המתאזרח, דייוי בורמור.

בורמור שלא השלים שלוש שנים כמתאזרח בארץ אינו רשאי, לפי החוקה החדשה, לשחק בעונה הקרובה בליגה הלאומית. הפועל חולון טוענת כי חתמה על חוזה ארוך־טווח עם בורמור עוד לפני החלטת הבורר, עו"ד עובדיה רזיאל, בעניין השחקנים המתאזרחים.

● טניס

טניסאי ישראל כבר בחו"ל

מאת יצחק אשל

המיפגש בין נבחרות ישראל והולנד בחצי־גמר האיזור האירופי בגביע־דייויס בטניס יתקיים, קרוב לוודאי, בעיר ליד איינדהובן באמצע יולי.

כך עולה משיחה שקיים אתמול מוכ"ל האיגוד הישראלי עם עמיתו בהולנד.

השניים בירכו בהזדמנות זו אחד את השני על נצחונות הולנד וישראל בשלב רבע־הגמר.

שחקני הנבחרת הישראלית שוהים כבר בחו"ל. רוב השחקנים נמצאים בוימבלדון, ואילו גלעד בלום יצא לתחרות בין־לאומית בנורבגיה. לאחר־מכן ישתתפו הישראלים בתחרות גדולה בשוויץ ואילו הצעירים בלום ועמית נאור ייצגו את ישראל בגביע־גליאה לנוער בספרד.

לאחר תחרויות אלה שוב ייפגשו כל הישראלים למחנה־אימון סגור בהולנד, שבוע לפני התחרות.

● אתלטיקה

סיגל גונן קפצה 6.18 מ'

מאת יצחק אשל

הקופצת הישראלית לרוחק, סיגל גונן, זכתה בהישג נאה בתחרות בין־לאומית שהיתה בסוף שבמערב־גרמניה, כשקפצה 6.18 מטר.

בתחרות השתתפו 14 מתחרות, בהן אלופות גרמניה, יוגוסלביה ושבדיה. גונן הצליחה להעפיל, על־אף תנאי מזג־האויר הקשים, לגמר, ושם דורגה במקום השישי.

● שחיה

שחייני ירושלים לתחרויות בכרתים ויוון

12 שחיינים מאגודת הפועל־ת"א ימקא ירושלים ייצאו היום לסידרת תחרויות בכרתים ויוון.

השחיינים הוזמנו לתחרויות ע"י אגודת שחייה מכרתים שהתארחה בשנה שעברה בירושלים.

במסגרת התחרויות יטלו הישראלים חלק גם בתחרות רשמית לגילאים שמארגנת התאחדות השחייה היוונית.

● כדורגל

הונגריה הזמינה שופט ישראלי להשתלמות

מאת ראובן הנגיה

התאחדות הכדורגל של הונגריה הזמינה נציג של איגוד השופטים הישראלי להשתתף בהשתלמות שופטים בינ"ל של הונגריה, שתיערך בין ה־4 וה־8 באוגוסט. מכתב רשמי הגיע אתמול להתאחדות הכדורגל הישראלית.

בוכוך שיגרד הקונגרס את נבחרת הנוער של ארצם ליטול חלק בטורניר־הזרף המסורתי לנבחרות נוער שהתקיים בחודש הצמבר האחרון בישראל.

שמחה אמיתית: שחקני בלגיה מתחבקים אחרי נצחונם על בריה"מ, אור לאתמול בליאון. תצלום: איי. פי.

מכתב למערכת

קצת איזון ובדיקה

ביום ראשון, בדרך מבית־קמה לתל־אביב, שמעתי „מקום" בפינתו של יהושע שגיא בגלי צה"ל. הוא סיפר שבמדרחוב בקלן פגש בבמה מעסקני הפועל בשבילי כל אחד שקית קניות. אילו היה ממשיך ללכת באותו מדרחוב היה פוגש גם בבמה עסקנים ממכבי ואליצור... אגב, אף אחד לא מטייל במדרחוב של קניות ללא מטרה.

מאחר שהייתי סגן ראש המשלחת של אותם עסקנים שהוזמנו לקלן אני רואה חובה מוסרית לפני חברים על דברים שהוצאו מהקשרם.

העובדה היא שמשלחת שלושת מרכזי הספורט הגדולים הוזמנה ע"י הספורט־יוגנד הגרמני למיפגש חגיגי לציון 25 שנות קשרי־ספורט בין שתי המדינות. האירוע בא לסכם תקופה ארוכה של חילופי־נוער וספורטאים שבוצעו בהצלחה רבה לטובת שני הצדדים. אנשי המשלחת הישראלית ביקרו במתקני ספורט, באצטדיונים ובבריכות, שהיה הם נתקבלו ע"י ראשי עיריות ושימשו פרלמנטרים נאמנים למדינת ישראל לא רק בשטחי הספורט אלא שמילאו גם שליחות פוליטית ממדרגה ראשונה.

מוטב שיהושע שגיא מרשה לעצמו לקבוע דברים חד־חולקין, כי הכוונה המשוע חזו של ראשי הספורט בארץ הוא על חשבון משלם המסים הישראלי, זאת בלי לבדוק עובדות. אילו בדק היה מתברר לו, כי:

1 כל עסקן שילם מכיסו 400 דולאר ואת מס הנסיעות.

2 את כל הוצאות האירוח שילמו הגרמנים מתקציב הספורט שלהם.

יהושע שגיא, אוהב לקטול. יברשם לו, אבל אינני מבין את מפקיר תחנות גלי צה"ל, בחוגם שי, המאפשר פרשנות בלתי אובייקטיבית, קצת איזון ובדיקה יתרמו לאימון ולעמידה דברים על דיוקם.

אברי גבריש,
סגן ראש המשלחת לגרמניה

השתלשלות העניינים

(סוף מעמוד א')

ההחלטה המיידית ולא ברור אם הדרג המדיני היה שותף לה היא להודיע לציבור, כי כל ארבעת המחבלים נהרגו „במהלך הפעולה". אולם השניים שנתפסו חיים מצולמים על-ידי צלמי עיתונות, ואף יש עדי-ראייה רבים להישרדותם בחיים. הניסיון להסתיר את האמת נכשל בפעם הראשונה, ובלחץ דעת-הקהל מוקמת ועדה לחקירת האירועים. שני חברים בוועדה: מאיר זורע ומשפטן בכיר מן השב"כ. אומנם היועץ המשפטי לממשלה מוחה על צירופו של איש השב"כ לוועדה, אך עירעורו נדחה. לפני הוועדה מופיעים עדים רבים, וכה בשעה — לפי הראיות לכאורה קיימות בידי הגורמים המשפטיים — קבוצה של מפקדים בכירים ביותר בשב"כ, עם ראש השב"כ בראשם, קושרת קשר להוליך שולל את הוועדה ולהסתיר מפניה את האמת. חברי הקבוצה מנצלים את מעמדם, נפגשים לרקום עדויות שקר, להריח עדים, לתאם סיפורים וכיוצא באלה; גם חבר הוועדה איש השב"כ משתתף (ולפי הראיות לכאורה) בקנוניה. ואכן, מאיר זורע נופל קורבן תמים למזימה, ומוציא דין וחשבון, שלפיו אומנם שני המחבלים נהרגו לאחר סיום מבצע החילוץ, אך אינו יכול להצביע בבירור על האשם בגרימת הרג. החשד נופל על תא"ל יצחק מרדכי, שנראה בבירור באחד הצילומים כמחזיק בכת של אקדח. בפרקליטות המדינה מוקם צוות חקירה מיוחד, בראשותו של יונה בטלמן, ובהשתתפות חוקרים מן המשטרה הצבאית. אנשי שב"כ לא מייצגים בצוות זה, המסתבך בהמלצותיו והמפחית מחומרת המעשה כולו, לפי העדויות המובאות בפניו. ההריגה נהפכת לעבירת-משמעת, המועברת לחקירת הצבא והשב"כ. יצחק מרדכי יוצא זכאי מכל אשמה, וגם אנשי השב"כ, הממשיכים — שוב לפי ראיות לכאורה — להסתיר במשותף את האמת, מוזכים מכל חשד על-ידי בית-דין משמעתי של שרות-הבטחון הכללי. בית-דין שבראשו עומד שופט מחוזי.

לכאורה, הפרשה מסתיימת בספטמבר 85'. גם הניסיון השני להסתיר אמת נכשל — אך אט-אט מתחילים להגיע לאוזניו של היועץ המשפטי לממשלה קטעי-מידע, מה שמוגדר כ„שמועות חזקות" על כך, שמשהו אינו כשורה בכל מהלך החקירה של הפרשה. זמן קצר לפני שפרופ' זמיר מודיע על כוונתו לפרוש, אומרים לו עוברי משרדו: הסיפור קם לתחיה. והו מידע חדש, ש„אי אפשר לקבור אותו", שיש בו חשד ל„עבירות פליליות". כדברי הגורמים המשפטיים. כל צמרת משרד המשפטים מגיעה במשותף למסקנה, כי אין מנוס מחקר האמת. כי צריך לברר. לנקות ולרפא. ב„קבורת הפרשה" רואים הגורמים המשפטיים סכנות רבות — משפטית, מוסרית, חברתית, וכמובן בטחונית. שלושה עובדים בכירים ביותר בשב"כ. שמפיהם יוצא הסיפור של המזימה לשקר ולעיוות האמת על אירועי האוטובוס, נקראים ליועץ משפטי לממשלה, ולאחר קשיים רבים באים ומספרים את אשר על ליבם, מגוללים הפרשה כולה, ואומרים שכאן עבר השב"כ „את כל הקווים האדומים". אחד מהם מודיע, כי יפנה לערכאות משפטיות, לאחר שבטענות שונות הורחו, הוא וחבריו, מן השרות. היועץ נפגש גם עם ראש שרותי הבטחון, ולאחר שלושה חודשים של פניות והתרעות נופלת ההכרעה להגיש תלונה למשטרה. השיקול הסופי: החשש שמא תתפוצץ הפרשה באמצעי התיקשורת, בטרם החלו גלגלי הצדק לנוע, וכך יווצר הרושם הציבורי. שלא רק השב"כ היה עסוק בחיפוי, אלא גם כל המערכת המשפטית עוותה וחיפתה והנזק לאושיות הצדק יהיה ללא תיקון.

רבבות חרדים ישתתפו

(סוף מעמוד א')

בקריית-שאול. המשטרה תסגור הערב, בין השעות 6 ו-7, את כל נתיבי-התנועה בציר דרך הרצליה, בין צומת הכפר הירוק לאיצטדיון הכדורגל ברמת-גן, כדי לאפשר תנועה חופשית של משתתפי מסע הקבורה. השוטרים יכוונו את הנהגים לצירים חילופיים.

לא גוף מאורגן

צוות במשטרת מרחב דן ממשיך לחקור את נסיבות הפריצה לישיבה. במקביל ממשיך צוות של תחנת השכונות לחקור את הצתת בית-הכנסת בקריית-שלום, לפני כשבוע. בשני המקרים אין עדיין כיוונים בחקירה, היכולים להצביע על מבצעי ההצתות.

לכתבנו נודע, כי על פי הערכות המשטרה, לא עומד מאחורי מקרי ההצתה וההשחתה גוף חילוני מאורגן כלשהו.

נדחתה ה„לוויה" ביבנאל

טקסי הקבורה לתשמישי הקדושה שחוללו בבית-הספר ביבנאל לא נערכו אתמול כמתוכנן, וכנראה שיתקיימו ביום ה' הקרוב. רב המושבה, הרב פרנקל, אמר, כי הוא פועל לצינון הרוחות ולהשכנת האווירה של כבוד הדדי במושבה.

קריאת הרבנים הראשיים

הרבנים הראשיים לישראל יצאו אתמול בקריאה לציבור להמנע מכל מעשה אלימות ופגיעה ברכוש הציבור, וקראו לכולם לחיות בסובלנות, באהבה ובשלום.

הרבנים הראשיים נפגשו אתמול עם ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, ובהודעה משותפת עמו נאמר, בהתייחס לכרזות הפרסומת בתחנות האוטובוסים, כי כל אדם הרואה תמונה, שלדעתו פוגעת ברגשותיו, רשאי לפנות לעירייה בתלונה, וגוף מוסמך עירוני ידון בתלונה באופן מיידי. אם יתברר כי התלונה צודקת — תוחלף התמונה.

קולק: סובלנות!

ראש עיריית ירושלים נפגש גם עם קבוצת תלמידי ישיבה וסטודנטים חילוניים, שפתחו במבצע החתמה על עצומה לסובלנות בין חילונים לדתיים מטעם תנועת „גשר". קולק הביע את הזדעזעותו ממעשים בלתי-נסלחים של פגיעה בספרי-קודש ומקומות קדושים.

לדבריו, המנהיגות החרדית לא נאבקה בתופעה של קיצוניות ואלימות מצד קבוצות קטנות של חרדים קיצוניים, ובמקרים מסויימים אף נתנה להן צידוק, ואילו המנהיגות הפוליטית של המדינה „לא ראתה את הכתובת על הקיר", כהיותה עסוקה בשמירה על האינטרסים של הקואליציה. בנסיבות אלה נוצרה תחושה של „כל דאלים גבר", ומי שרוצה להפסיק את ההתדרדרות, חייב להפעיל את כוח החוק כלפי כל המפר אותו, ללא אבחנה.

חרפה לישראל

נשיא המדינה, חיים הרצוג, אמר אתמול, כי מעשי האלימות האחרונים על רקע יחסי חילונים-דתיים הינם אנטישמיות תוצרת-בית, שיש לבערה, כי הנה מהווה חרפה לישראל.

כרזות בחיפה

הרבנים הראשיים בחיפה התאחדו אתמול בלישכתו של מפקד מרחב חיפה, תת-ניצב יעקב חביב, וביקשו ממנו שהמשטרה תפעל להסרת כל כרזות הפירסום הפוגעות ברגשות הדתיים בעיר. הם אמרו למפקד המרחב, כי אינם מעוניינים להביא את חיפה למצב שבו תהיה שנאה בין דתיים לחילוניים, ולדעתם, אם תפעל המשטרה בכיוון זה, ירגעו הרוחות בעיר.

מפקד המרחב, תנ"צ חביב, אמר לרבנים הראשיים, כי המשטרה אינה יכולה לכפות הסרת הכרזות בעיר. הוא המליץ לפניהם לפעול להרגעת הרוחות בקרב הציבור החרדי בעיר ולגשת בסוגיה זו לבית-המשפט, כדי שיפסוק אם יש ממש בטענתם.

עם זאת הציע לרבנים להמתין בנושא זה עד תחילת יולי, ואז יתכן שהכרזות יוסרו ביוזמת החברה המפרסמת, כפי שפורסם בעיתונות.

שוחררו להרגעה

במגמה להרגיע את הרוחות ומתוך מחווה של רצון טוב, שוחררו אתמול בערבות ארבעת תלמידי ישיבת ברסלב מבני-ברק, שנעצרו בשבוע שעבר עד תום ההליכים המשפטיים, כנאשמים בהשחתת שלטי פרסומת.

גורמים המקורבים לפרשה:

(סוף מעמוד א')

שהתלוננו בפני רה"מ, בפחד. כזכור דיווחו השלושה לרה"מ שמעון פרס כי הודחו לעדות שקר בלחצו של ראש השב"כ.

לא יאפשרו לטייח

הגורמים המקורבים לפרשת השב"כ אמרו אתמול, כי אם תטויח בדיקת הפרשה, הם לא יעברו על כך לסדר היום ויראגו לפרסם את העובדות לאשורן. הם גם ישקלו פנייה לבג"צ כדי שזה יורה על בדיקה סבירה של הפרשה.

הגורמים אמרו עוד, כי הדרך המועדפת עליהם לבדיקת הפרשה היא ועדת חקירה ממלכתית, ועדה שחבריה יהיו בעלי מעמד ציבורי ושיעור קומה, וכן שמסקנותיה יהיו מקובלים על כלל הציבור.

בהוראת ראש השב"כ

אותם גורמים המקורבים לפרשת ראש השב"כ אמרו עוד כי חמישה אנשי שב"כ שחקרו את שני המחבלים שנלכדו לאחר הפעולה חיסלו את השניים וכי הריגתם בוצעה בהוראת ראש השב"כ אברהם שלום. לדבריהם חוקרי שני המחבלים ביצעו בהם מעשה „לינץ'". אין בחומר כל התייחסות לדרג מעל לראש השב"כ ואם דרג זה היה מעורב במתן ההוראה.

הרמטכ"ל רב אלוף משה לוי, לדבריהם, נתן הוראה לכוחות, שפרצו לאוטובוס לחסל את המחבלים במהלך הפעולה. לדעת המקורבים, הוראה זו הינה חוקית. אך מרגע נפילתם בחיים בידי כוחות צה"ל, היה צריך לדאוג לשלומם.

שמיר לא דיבר אמת

המקורבים הגדירו את הפעולה הצבאית „כלא מוצלחת".

„ממלא מקום ראש הממשלה יצחק שמיר", אמרו עוד, „לא דיבר אמת כאשר אמר בפומבי שהתנגד להקמת ועדת החקירה. הקמתן של הוועדות היתה על דעתו".

המקורבים לפרשה אמרו עוד כי היה טעם חמור לפגם שבוועדת זורע ישב גם איש שב"כ. הוועדה היתה מורכבת משני אנשים: האלוף (מיל) זורע ואיש השב"כ. המקורבים גם מאשימים כי איש השב"כ ניסה להסיט את החקירה מהאמת ואף הצליח בכך, לפי הנחיות שקיבל מראש השב"כ.

לא שעו למחאה

המקורבים אמרו, כי משפטנים בכירים במשרד המשפטים הרימו על כך קול צעקה. בין המתנגדים להרכב היה גם פרופ' זמיר, אך ללא הועיל. הוועדה מונתה ע"י שר הבטחון, פעלה על פי חוקי השיפוט הצבאי וביצעה את עבודתה על פי הנחיה שקיבלה משר הבטחון דאז משה ארנס.

קיבלו הוראה לשקר

לאור מסקנות ועדת בלטמן, הועמד תת-אלוף דאז יצחק מרדכי בפני קצין בכיר ואילו חמישה אנשי שב"כ, ואנשי משטרה ומשמר הגבול הועמדו לדין בבית הדין למשמעת. בראש בית-הדין למשמעת, בפניו הועמדו לדין אנשי השב"כ, עמד שופט בית משפט המחוזי, ולפי דברי המקורבים גם בפני בית דין זה שיקרו חמשת אנשי השב"כ, כיימו ראיות ושיבשו הליכי חקירה, שוב לאחר שקיבלו הנחייה מפורשת לעשות כן מפי ראש השב"כ אברהם שלום, אמרו המקורות המקורבים לפרשה.

כאשר לחשיפת הפרשה אישרו המקורות, כי הפרשה נחשפה על ידי אנשי פרקליטות המדינה כאשר בדקו נושא אחר. משפטני הפרקליטות ביקשו להביא את העניין בפני היועץ המשפטי לממשלה והוא ביקשם להביא בפניו את החומר, רק לאחר שיודיע על התפטרותו, כדי שלא יקשרו את הטיפול בפרשיה עם פרישתו, וכך אכן עשו. לא היה כלל בכוונתם של אנשי השב"כ למסור חומר ליועץ המשפטי לממשלה בשל המשמעות החמורה שבשב"כ וכאמור הסכימו לבסוף להחקר בידי היועץ המשפטי לממשלה.

לשכת שמיר מגיבה

לשכת מ"מ רה"מ הגיבה אתמול כי שמיר דבק בעמדתו כי שלל הקמת ועדת חקירה. לשכת שמיר טוענת כי זהו נסיון ברור להפריע ליועץ המשפטי החדש השופט חריש לבדוק את הנושא ללא לחצים.

לפני שבועות אחדים פנה פרופ' זמיר לרב ניצב דוד קראוס, מפכ"ל המשטרה, בדרישה לפתוח בחקירה משטרתית. גורמים משפטיים רמזו כי זמיר התבסס בפנייתו בין היתר גם על מעורבותו של הרמטכ"ל רב אלוף משה לוי שאישר את הריגת המחבלים בקו 300 תוך כדי פעולת ההשתלטות על האוטובוס, אך לא עם סיומה. כזכור ישנם ראיות לכאורה כי המחבלים הוכו בראשיהם עד מוות לאחר שהורדו מהאוטובוס.

אתמול ערכו הכתבים לענייני משפט מסיבת פרידה צנועה ליועץ המשפטי היוצא פרופ' יצחק זמיר.

אולמרט: זמיר הדליף

ח"כ אהוד אולמרט הריץ אתמול מכתב דחוף לרה"מ שמעון פרס ובו תבע לדון בדברים אותם אמר לדבריו זמיר באותה מסיבת פרידה. אולמרט טוען כי היתה זו פגישה חשאית של זמיר עם הכתבים שנועדה לקדם את מאבקו לכינונה של ועדת חקירה ממלכתית. הוא הוסיף כי בפגישה השתתפה גם עובדת בכירה בלשכת היועץ המשפטי יהודית צור, והוא רואה בכך טעם לפגם. בשיחה עם כתבנו סרב הפרופ' זמיר להתייחס לדברים ואמר רק כי המדובר במהומה שלא במקומה.

לדבריו ח"כ אולמרט. מסירת הפרטים היא עבירה על החוק האוסר מסירת פרטים מגילויים סודיים בקבינט.

ח"כ אולמרט תובע מרה"מ לדון את היוה"מ לשעבר ולהעמידו על חומרת המעשה. (עתי"ם)

נפתח משפט המוני של אנשי הבריגדות האדומות

רומא. — ראשי הבריגדות האדומות הקיצוניות של איטליה, הוכנסו אתמול לכלובים בבית-משפט, עם פתיחת משפט המוני חדש נגד עבריינים שביצעו ברומא מעשי אלימות משך 8 שנים, כולל רציחתו של המדינאי אלדו מורו ב-1978.

המשפט בכלא רביבייה, דמוי-המבצר, הוא המשך למשפט קודם שבסיומו נגזרו עונשי-מאסר ממושכים ל-60 חברים של הבריגדות האדומות ברומא, על מעשי רצח, פיצוצים וירויות.

במשפט החדש עומדים לדין 174 נאשמים, והוא מבוסס על חקירות שהושלמו מאז החל המשפט הראשון ב-1982.

מאז הוחלשו הבריגדות האדומות במידה רבה, עקב מעצרים ועריקות. 8 מבין 174 הנאשמים, הואשמו בפעולה הידועה ביותר לשימצה של הבריגדות — חטיפתו ורציחתו של רה"מ לשעבר, אלדו מורו. על מעשה זה הורשעו 32 חברים של הבריגדות כבר במשפט הראשון.

● משלחת צבאית סובייטית בלוב

טריפולי. — משלחת צבאית סובייטית גדולה באה אתמול לטריפולי לשיחות עם מנהיגי לוב, מסרו מקורות מוסמכים. בחודש שעבר ביקר סגנו של קאדאפי עבדל סאלם גאלוד, במוסקווה.

3 חיילים נהרגו

(סוף מעמוד א')

קצר גם אמבולנסים ומסוקים של חיל האוויר. 21 הפצועים חולצו מהטיולית ולאחר שקיבלו טיפול ראשוני פונו במסוקים לבתי-החולים „הדסה" בירושלים ושיבא בתל-השומר.

בינוני עד קל

מצבם של הפצועים מוגדר כבינוני עד קל ורובם סובלים משברים בחלקי הגוף השונים. כל החיילים שהיו מעורבים בתאונה הקטלנית הם חיילי יחידה מובחרת.

מרגע התהפכות הטיולית אתמול חלפו 10 דקות עד שהגיעו למקום חברי מושב מעלה אפרים שהחלו להגיש עזרה ראשונה לפצועים. 10 אמבולנסים עם רופאים ו-3 מסוקים, בסיוע אנשי היחידה לחילוץ של חיל האוויר, סיימו תוך 30 דקות את שלב הפינוי של 24 הנפגעים שנלכדו בין דפנות הטיולית והקיטבגים הגדולים שהיו ברכב.

ירידה קטלנית

התאונה ארעה בקטע הכביש של מעלה האפרים בירידה תלולה מאד שתבעה בעבר קורבנות רבים. לפני שבועיים נהרגו באותו מקום 2 תיירים ולפני שלוש שנים ארעה בקטע כביש זה, תאונה גדולה, בהתהפך אוטובוס שהוביל תלמידי בית-ספר מכפר סבא. בתקופה האחרונה פועל מע"צ להרחבת תוואי הכביש ולמיתון המורד התלול.

אבל כבד

יהודה צור כתב „על המשמר" מוסר:

אבל כבד ירד אתמול על קבוץ כפר-הנשיא בגליל העליון, בהיוודע מותו של ניל בן עטר, בן 19, שנהרג בתאונת דרכים במעלה אפרים.

כאשר הידיעה הראשונה הגיעה לקבוץ התקשו חברים להשלים עמה וביקשו לבררה שוב. ניל הגיע לקיבוץ יחד עם אמו האלמנה, ואחותו המבוגרת ממנו כ-5 שנים מרודזיה. ניל למד בבית הספר האיזורי בכפר-בלום והתגייס לפני שנה לצה"ל. חברי הקבוץ מסרו שניל היה נער חמד, צנוע מאוד, ומסור לעבודה ולחבריו בקבוץ. אמו של ניר ואחותו הסתגרו אתמול בחדרן, ולידן נמצאים כל העת חברים מהקבוץ. על סדרי הלוויה תבוא הודעה.

המחבלים: פיגוע שלנו

„כוח 17" טוען, כי התאונה במעלה אפרים היתה פיגוע חבלני של אנשיו. הטענה כלולה בהודעה טלפונית, שנמסרה לסוכנות חדשות מערבית בביירות על-ידי מטלפן אלמוני, שהציג עצמו כאיש „כוח 17".

רביב סט מיגור

יואב אביב כתבנו בחיפה מוסר:

רביב סט בן ה-20 מקיבוץ יגור, הוא חייל צה"ל שנהרג אתמול בתאונת הדרכים שאירעה ליד מעלה אפרים, הוא בנו של הכלכלן והחוקר אהוד סט. רביב השאיר אחריו הורים אח ושלוש אחיות. הוא התחנך במוסד החינוכי כרמל זבולון והתגייס לשרת ביחידה מובחרת. הוא התגייס לצה"ל בנובמבר 85 וסיים את הטירונות לפני כ-10 ימים. הלווייתו תיערך היום בשעה ארבע אחה"צ.

צה"ל בונה כביש עוקף

ראש אגף כח אדם במטכ"ל בצה"ל האלוף מתן וילנאי ערך אמש תחקיר בפרטי התאונה בה נהרגו שלושה מחיילי צה"ל בכביש מעלה אפרים. מתברר כי צה"ל היה מודע לבעיית הבטיחות בכביש מעלה אפרים וממן מתקציבו 50 אחוז להוצאות הבנייה של הכביש העוקף שמוכשר במקום. בשנה הנוכחית משקיע צה"ל כמיליון ש"ח בכביש העוקף ובשנה הקודמת השקיע סכום של חצי מיליון שקלים ישנים.

הוצת סניף ר"צ

(סוף מעמוד א')

מוקרי הצתה, על שולחן ועל ארון חלון, גפרורים שרופים וסחבה טבולה ברלק. האש כילתה חומר-הסברה של התנועה, גרמה נזק לריהוט והקירות כוסו בפיח. הנזק נאמד בכ-3,000 דולר.

„כך" מכחישה

סניף ר"צ שוכן בקומת-קרקע של בית-מגורים ברחוב בצלאל, ליד מרכז ורד בכר. איש מן השכנים לא חש במתרחש.

חוקרי מחלק פשעים חמורים של משטרת ירושלים לא מצאו סימני פריצה לסניף וההערכה היא, כי האלמונים היו מצויידים במפתח, שבאמצעותו נכנסו מבעד לדלת הראשית, הציתו את האש, נעלו את הדלת ונמלטו. על קיר הסניף נתגלו סיסמאות בחתימת „כך".

דובר „כך" התנער מאחריות להצתה, אך הוסיף, כי התנועה רואה בר"צ ובמפ"ם מקור להסתה למלחמת אחים ולהצתת בתי-כנסת, ו„כך" תפעל נגדן על-פי החוק.

מסיבת עתונאים

במסיבת עיתונאים מאולתרת, שערכו חה"כ יוסי שריד ורן כהן, ומזכ"ל ר"צ דדי צוקר, במועדון ר"צ בבירה, האשים שריד את גאולה כהן ואת מאיר כהנא כאחראים להצתה. לדברי שריד, הפה שהסית הוא הפה שהצית. גאולה כהן אמרה, שבגלל ההסתה של ר"צ שורפים בתי-כנסת. בניגוד לימין, השמאל אינו מבחין בין רוצח לרוצח, בין טרוריסט לטרוריסט ובין מבעיר למבעיר, אמר שריד, אבל לימין יש, כידוע, הבחורים הטובים, וגם אם הם רוצחים, הם עדיין הבחורים הטובים. בשבילנו עבריין הוא עבריין, יבוא ממקום שיבוא, בין אם הוא מצית בית-כנסת או סניף של ר"צ. אילו היה הימין מצליח להבין את האמת הפשוטה הזאת של הבחנה, היתה התמונה שונה לחלוטין.

עצרות נגד האלימות החרדית

מטה-הפעולה של צעירי מפ"ם החליט, אתמול בישיבתו, לקרוא לצעירי כל המפלגות הציוניות, לתנועות הנוער החלוציות, לצעירי הקיבוץ הארצי, התק"ם והקיבוץ הדתי, להשתתף בעצרת המונים נגד האלימות החרדית, שתתקיים במוצאי-שבת, בשעה 6.30 בערב, ברחבת מוזיאון תל-אביב.

„רק הפגנה מסיבית של הרוב הצעיר השפוי בישראל תוכיח לחרדים, שהם עומדים מול כוח חוק ונחוש. רק הפגנה מסיבית תוכיח לפוליטיקאים שהפעם אין מקום לפשרות רקובות וקנוניות נסתרות," נאמר בהחלטת מטה הפעולה.

ביום ב' הבא, בשעה 6.30 אחה"צ, ייערכו מפ"ם, ר"צ ו„שינוי", ליד הכנסת הישנה בירושלים, מול ליכוד המשביר המרכזי, עצרת נגד הגזענות.

ההצתה בסניף ר"צ (צילום: ישראלי)

יהודי צרפת מזועזעים למראה העימות החרדי-חילוני בישראל

חוששים שחילולי ספרי-קודש, בתי-כנסת ובתי-מדרש יעניקו לגיטימציה לחוגים אנטישמיים

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — ההתנגשויות האלימות בין חרדים לחילונים בישראל מעוררות פחד ובושה בקהילה היהודית הצרפתית. היהודים בצרפת, חילונים ודתיים כאחד, נדהמו לראות על מסכי הטלוויזיה ספרי-קודש קרועים, צלבי-קרס, ותחנות שרופות.

כלי התקשורת מקדישים מקום רב לאירועים. „לה מונד" כינה את העימותים „פסיכו-דרמה פוליטית מיסטית בין שחורים לחילונים". הטלוויזיה כינתה אותם „מלחמת צלבי-הקרס".

היהודים בצרפת אינם מבינים בדיוק מה הרקע לפרץ-אלימות זה. בקהילה אין קרע או מחיצה עוינת, כמו בישראל, בין דתיים ללא-דתיים. איש אינו מפריע לרעהו. צילומי-עירום מתנוססים ברחובות בכל התנוחות האפשריות. בגודל טבעי ובכל פינה. מי שאינו רוצה לראות — עוצם את העיניים. הצתת בית-כנסת וקריעת ספרי-תורה, ציור צלבי-קרס על קירות — אלה נראים כאן כאירועים קלאסיים של ההתקפות האנטישמיות, שמהן סבלו היהודים בגולה.

חוגי הימין החדש הפאגאניסטי מחללים בצרפת ספרי-קודש, אחרי שאסרו מלחמה על התנ"ך כספר מוסר יהודי-נוצרי. אולי משום כך, מחוללים הצתת בית-כנסת וקריעת ספרים זעזוע בצרפת יותר מאשר שריפת תחנות האוטובוסים או אלימות אחרת של חרדים קיצוניים.

בקהילה פוחדים, כי התקפה על בית-כנסת וישיבה בידי ישראלים תעניק לגיטימציה לחוגים אנטישמיים. הנהגת הקהילה היהודית גינתה אלימות זו כמסוכנת לישראל. הקהילות החרדיות אמרו תהילים. האירועים פוגעים בתדמיתה של ישראל, כפי שמעוניינים הקנאים מנטורי-קרתא. העיתונים מציגים את ישראל כמדינה שיצאה מדעתה.

איפה תצבאו! קוראים אנשי מפלגת בהארטיאה ג'אנאטה בהודו, התובעים להציב את צבא הודו באיזורי פונג'אב, שהאלימות בהם רבה. אתמול עצרה משטרת ניו-דלהי כ-13 אלף מאנשי המפלגה הזאת, בעת שהפגינו ברחובות העיר. האלימות בפונג'אב מקורה בעיקר בקיצונים סיקיים (צילום: אי.פי.)

טלקס

● מענק סעודי לסוריה

דמשק. — סעודיה נתנה לסוריה בתחילת החודש מענק כספי בסך 300 מיליון דולר. כדי לסייע לה להתגבר על הקשיים הכלכליים שהיא נתונה בהם מתחילת השנה — מסר רדיו „קול המולדת". (ע"מ)

● בעיית יוסף ביגון

ז'נווה. — בעייתו של מסורב העלייה יוסף ביגון הועלתה בישיבת המליאה של ארגון העבודה הבין-לאומי בז'נווה, על-ידי נציג ההסתדרות, גדעון בן-ישראל.

בן-ישראל אמר, כי „ביגון השרוי עתה במצב בריאות רעוע, מסמל את הטרגדיה של מסורבי העלייה. הוא נידון שלוש פעמים בקשיחות חסרת תקדים, ובפעם האחרונה הוטל עליו העונש המקסימלי של 12 שנות מאסר. חובתנו היא, כאנשי מצפון וחוק, לדאוג לשחרורו ולהבטיח שכל האמנות של ארגון העבודה הבין-לאומי אכן יופעלו כהלכה". (עסט"א)

● שמועת שווא חניסה אלפים

אתונה. — שמועת-שווא בדבר רעידת-אדמה הממשמשת ובאה הניעה אלפי אזרחים יווניים בעיר סלוניקי ובערים אחרות בצפון יוון להימלט מבתיהם ולשהות במשך הלילה תחת כיפת-השמיים.

עדי ראייה סיפרו, כי מקור השמועה היה בגרמניה המערבית. אזרחים יווניים שביקרו בארץ זו טילפנו לבני משפחותיהם בסאלוניקי והזהירו אותם, כי הגיעה לאוזניהם שמועה בדבר רעידת-אדמה העלולה להתחולל ביום א' בחצות.

השמועות הוכחשו מכל וכל. אך אף-על-פי-כן נמלטו אלפי משפחות מבתיהן בסאלוניקי ושהו כל הלילה בפארקים ובאיזורים פתוחים, הרחק מבניינים כלשהם.

● המלך חסן נפגש עם ערפאת

טוניס. — חסן מלך מארוקו ויאסר ערפאת הגיעו להסכם, שיש צורך לכנס בתוך שבוע ימים ועידה של שרי-החוץ הערביים במארוקו, במטרה להכין ועידת פיסגה ערבית — מסרה סוכנות החדשות הפלשתינית „ואפ"א", בידיעה מטוניס.

לדברי הידיעה, הושג ההסכם בפגישה שהתקיימה בשבת ברבאט, בירת מארוקו, בין המלך חסן לבין ערפאת. (ע"צ)

● חוסיין הגיע ללונדון

לונדון. — חוסיין מלך ירדן הגיע ביום א' ללונדון לביקור פרטי, שבמהלכו יתקבל לפגישה על-ידי ראש הממשלה, מרגרט תאצ'ר — מסר אתמול מקור רשמי בלונדון.

המועד המדוייק של פגישת המלך עם תאצ'ר טרם נקבע, אך נמסר כי הם ידונו בסיכויים לחידוש תהליך השלום במזרח-התיכון, וכן במאמצי המלך להביא להתפייסות בין עיראק לסוריה. (ע"צ)

● בוטרוס ראלי למוסקווה

קאהיר. — סגן שר החוץ המצרי, בוטרוס ראלי, יבקר בשבוע הבא בבריה"מ, ודיפלומטים רואים בכך סימן לשיפור הדרגתי ביחסים בין שתי המדינות.

ביקורו, לרגל ועידה על ענייני אפריקה, שתיפתח במוסקווה ב-24 ביוני, מתווסף לרשימה גדלה והולכת של מגעים רמי-דרג, שנערכו השנה בין בריה"מ למצרים. (ע"ד)

● משלחת צבאית סובייטית בלוב

טריפולי. — משלחת צבאית סובייטית גדולה באה אתמול לטריפולי לשיחות עם מנהיגי לוב, מסרו מקורות מוסמכים. בחודש שעבר ביקר סגנו של קאדאפי, עבדל סאלם גאלוד, במוסקווה.

בהודעה משותפת שפורסמה לאחר ביקורו של גאלוד נאמר, כי מוסקווה תשגר משלחת צבאית ללוב במחצית הראשונה של יוני, כדי לעמוד על צרכיה בנשק, בעקבות ההתקפות האמריקאיות באמצע אפריל. (ע"ד)

ארה"ב רוצה את גופת הטייס

וושינגטון. — ארה"ב ביקשה ממדינות שונות לעזור לה להשיג מלוב את החזרתה של גופה, אשר לדברי טריפולי היא גופתו של אחד משני הטייסים של מפציץ אף-111, שעקבותיו נעלמו בעת ההפצצות באמצע אפריל — מסרו אתמול מקורות בכירים בפנטגון.

אולם אין מתנהל מו"מ חשאי עם טריפולי, וארה"ב איננה מוכנה להיענות לדרישת-כופר או לוויתורים כלשהם, הוסיפו המקורות, בתגובה על ידיעות שהופיעו בעיתונות. (עצ)

סעודיה קיבלה תנאי הקונגרס למכירת „איווקס"

וושינגטון. — הנשיא רייגן יודיע השבוע לקונגרס, כי סעודיה קיבלה את התנאים שקבע הקונגרס למסירתם של חמישה מטוסי-מכ"ם מתקדמים מדגם „איוואקס", וכי המטוס הראשון יסופק לסעודים, כמתוכנן, בסוף החודש — מסרו אתמול עוזרים של הנשיא.

הם הוסיפו, כי רייגן יכריז, בין היתר, „כי סעודיה תרמה בצורה משמעותית לתהליך השלום במזרח התיכון. ההודעה תיכלול גם ערובות, שלפיהן מטוסי המכ"ם לא יופעלו נגד ישראל, וכי המידע שיאספו המטוסים יועבר גם לידיעת ארה"ב. (עי"ד)

ילד נפצע בידיו מחומר נפץ מאולתר

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

ילד בן 13, תושב קריית הכרמל, נפצע אתמול כהתפוצצות חומר-נפץ מאולתר שהכין לבדו.

המקרה אירע סמוך לשעה 6.15 לפנות-ערב, שעה שהילד הכין חומר-נפץ מראשי גפרורים והכניסו לתוך ראש מפתח במטרה לפוצצו, ונפצע בידיו.

למקום הוזעקה משטרה שפתחה בחקירה. צוות מגן דוד אדום שהגיע למקום, הגיש לילד עזרה ראשונה ופינה אותו לבית-חולים „כרמל" בחיפה.

לכתבנו נמסר, כי קיים חשש כבר לקטיעה של אחת מאצבעות הילד.

יילנה בונר לא הורשתה השבוע לחזור למוסקווה

מוסקווה. — יילנה בונר, רעייתו של הלוחם לזכויות האדם בבריה"מ, אנדריי סאחארוב, לא חזרה למוסקווה, כפי שאמרה כי תנסה לעשות בעת שיצאה לפני שבועיים להצטרף אל בעלה במקום גלותו בעיר הסגורה גורקי.

בעת צאתה לגורקי כ-3 ביוני, לאחר שהות של ששה חודשים במערב, אמרה בונר לכתבים במוסקווה, כי היא מתכוונת לשוב לבירה עד 15 ביוני בערב, כדי לקחת מטען שהשאירה שם.

„אם לא אשוב עד אותו מועד תדעו שלא קיבלתי רשות", אמרה. דירתה של משפחת בונר, באחד מכבישי הטבעת של מוסקווה, היתה נעולה אתמול. שום איש לא ענה לצלצול בדלת, וזקיף משטרתי, הניצב שם דרך קבע בזמן שהותה במוסקווה, נעדר הפעם מן המקום.

בונר, בת 62, קיבלה בסוף השנה שעברה רשות מיוחדת לעזוב את בריה"מ לשם קבלת טיפול רפואי במערב. זאת על-אף העובדה שאנשים הנמצאים בגלות בבריה"מ אינם מורשים בדרך-כלל לעזוב את האיזור שאליו הם צמודים בגלותם.

היא חזרה לבריה"מ כ-2 ביוני ושהתה בעיר-הבירה לילה אחד בלבד. מיד אחרי-כן יצאה לגורקי, השוכנת כ-400 ק"מ מזרחית למוסקווה, כדי להצטרף אל סאחארוב שהוגלה לשם ללא משפט בשנת 1980. (עי"ד)

טייסים ומטוסים לבנונים מסייעים ל„אולימפיק" לשבור שביתת טייסיה

מאת זאן כהן, כתב „על המשמר" ביוון

אתונה. — למרות שביתת טייסים ומהנדסי-טיס, הצליחה חברת „אולימפיק איירווייס" לבצע אתמול 35 טיסות פנימיות ובין-לאומיות, והיום היא מתכוננת לבצע 42 טיסות כאלה.

השביתה, שהחלה בשבוע שעבר, היתה בגדולה בשביתות שהיו ביוון ב-20 השנים האחרונות. במאמץ לשבור את השביתה, שלחה הממשלה לטייסים ולמהנדסי-הטייס צווי-ריתוק. השובתים סרבו לשוב לעבודה וכתוצאה מכך פוטרו 31 מהם.

הוחרם רכוש הטייסים

בנסיון להטיל פחד על השובתים, השיגה הממשלה מבית-משפט צווים המחרימים את רכושם הפרטי של 20 טייסים שובתים, כדי לפצות את „אולימפיק" על הנזק שגרמה לה השביתה. השובתים לא נרתעו, ביודעם כי צווים כאלה אינם תקפים. הם המשיכו להעדר מהעבודה, אך בכך הפרו את צווי-הריתוק ו-5 מהם נעצרו. כ-100 מהשובתים יובאו למשפט בימים הקרובים.

בינתיים החליטה „אולימפיק" לשכור את שירותיהם של טייסים זרים מאירופה ומארה"ב, אך ללא הצלחה, שכן טייסים זרים אינם מסכימים לפעול בניגוד לאינטרסים של עמיתיהם היווניים.

בסופו של דבר, הצליחה „אולימפיק" להעזר בחברת-התעופה הלבנונית. מטוסים לבנוניים, על טייסיהם ואנשי-צוותם, הגיעו אתמול לאתונה, כדי לסייע ל„אולימפיק" לבצע את טיסות החוץ והפנים שלה. העסקת המטוסים והטייסים הלבנוניים תעלה ליוון יותר ממיליון דולר ביום.

קורט ואלדהיים: אבקר באתר מחנה מאוטהאוזן

פאריס. — נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, הודיע אתמול על כוונתו לבקר באתר מחנה הריכוז מאוטהאוזן, מצפון-מזרח לווינה, „כדי לשכנע את האנשים המהססים להכיר ברצוני הטוב".

הוא אמר, בשידור ברדיו הצרפתי „אירופה 1", כי אינו מתנגד להצעתו של שמעון ויזנטל להקים ועדה של מומחים צבאיים שתחקור את עברו הצבאי.

אולם „ההרכב של ועדה זו חייב להיות קורקטי ואובייקטיבי ולכלול אנשים המבינים את הבעיות של הצבא הגרמני, את ההירארכיה, הסמכויות, הסמכויות של הקצינים... אני תומך בכל דבר העשוי להבהיר את מעמדי בצבא הגרמני", אמר ואלדהיים.

הוא הוסיף, כי הוא שוקל אפשרות של ביקור במדינת ישראל, אולם תוכנית זו טעונה „הכנה מדוקדקת", ויהיה עליו „להמתין עד שהעניינים יירגעו".

ואלדהיים הכריז, כי יאבק באנטישמיות בארצו וימשיך לדאוג לכך שאוסטריה תהיה נקודת-מעבר ליהודים המהגרים מבריה"מ. הוא הזכיר, כי הביע את דעתו „בעד קיומה של מדינת ישראל בתוך גבולות בטוחים ומוכרים, וכדוגמת רוב מדינות אירופה, בעד הזכות של העם הפלשתינאי להגדרה עצמית".

אמשטרדם. — הקבינט ההולנדי טרם החליט אם לשלוח מברק ברכה לנשיא החדש של אוסטריה, ד"ר קורט ואלדהיים, מסר ראש ממשלת הולנד, רודולף לוברס. הוא הוסיף, כי אם בסופו של דבר יוחלט לשלוח מברק כזה, הרי הדבר ייעשה רק בעת שייכנס לתפקידו כנשיא.

לוברס אמר, כי הקבינט מעוניין לשמור על היחסים עם ואלדהיים „בצורה מפוכחת". דבר זה פירושו לא להזמין את ואלדהיים להשתתף בפעילויות רשמיות מסויימות. הוא הוסיף, כי כל נושא יידון לגופו.

ראש הממשלה השיב בשלילה להצעתו של העיתונאי דיק הוארט, מן השבועון היהודי ההולנדי, שהמלכה ביאטריס תחדל לבלות את חופשת הסקי שלה בטירול, כפי שהיא נוהגת לעשות זה שנים. ראש הממשלה אמר, כי הצעה זו „אינה מוצלחת ביותר". הוא הרגיש, כי המלכה ביאטריס מבלה את חופשת הסקי שלה באוסטריה כאדם פרטי, ואין לה מגעים עם ראשי מדינות ועם מדינאים אחרים.

פרנץ וורניצקי, שמונה לקאנצלר אוסטריה, הושבע אתמול לתפקידו החדש.

פרשנים פוליטיים סבורים, כי לקאנצלר החדש סיכויים קלושים בלבד להחזיר למפלגה הסוציאליסטית השלטת את הפופולריות שלה, לפני הבחירות הכלליות העומדות להערך באפריל הבא.

ממשלת וורניצקי, הכוללת שלושה שרים חדשים, הושבעה על-ידי הנשיא היוצא, רודולף קירכשלגר. ואלדהיים, שנבחר לפני שמונה ימים לנשיא, עומד לאשר את הממשלה כאשר ייכנס לתפקידו ב-8 ביולי. (עסט"א ועי"ד)

בשיחה עם שר-הפנים האיטלקי

מובארק: אסד הוא המוח המתכנן של הטירור הבינ"ל

[illegible]

רשויות ערביות שבתו במחאה על עקירת שתילי־זית

ועדת־שרים תחליט תוך 10 ימים על גורל שטח־אש 9

השביתה — למרות ההחלטה הצפויה — התקיימה בביר־חנא, עראבה וסכנין ● יתר הרשויות הערביות שבתו למשך שעתיים ● סברה שההחלטת העקירה התקבלה על־ידי גורמים מקומיים ולא על־פי הוראה מגבוה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר" וכתב עתי"ם

ועדת שרים מיוחדת תחליט תוך עשרה ימים סופית בדבר גורלו של שטח־אש 9 ולכן השביתה אותה קיימו אתמול המועצות המקומיות סכנין, עראבה ודייר חנא, הינה מיותרת ואינה מועילה" אמר אתמול ד"ר יוסף גינת, עוזרו של השר עזר וייצמן, בתגובה על שביתת שלוש המועצות הערביות.

לדבריו, פנה ביום ו' לראש מועצת סכנין, מוחמד ג'נאים, וביקש ממנו שלא לקיים את השביתה. ד"ר גינת אמר לו, כי תחילתה של בעיית שטח אש 9 עוד משנת 1944 ולכן אין כל היגיון שלא להמתין לפחות עוד עשרה ימים לתוצאות החלטת ועדת השרים.

האשפה לא נאספה

המועצות המקומיות דייר חנא, עראבה וסכנין, השביתו אתמול את מתן השירותים לאוכלוסיה, במחאה על עקירת 60 שתילי זית בשטח־האש 9 ונסיונות לשבש את עבודות החקלאים הערבים באיזור. יתר היישובים הערביים בגליל השביתו את השירותים המוניציפליים למשך שעתיים, כאות הזדהות עם מאבקם של שלושת היישובים הערביים.

שלושת המועצות, המאגדות קרוב ל־40 אלף תושבים, היו סגורות אתמול וקרוב ל־250 עובדים לא הופיעו לעבודה. האשפה לא נאספה ברחובות, אולם מערכת החינוך פעלה כרגיל. העובדים יצאו לעבד את שדותיהם גם באיזור שטח־אש 9 ובמפעלים שמחוץ לכפרים. החיים התנהלו בדרך כלל בשקט.

בבניין המועצה בסכנין ניצלו את השביתה כדי לערוך כרקיבית רציני, לרבות צביעה של כל המשרדים ותיקונים הכרחיים שנידחו מזה זמן רב. ראשי המועצות דייר חנא ועראבה נסעו לירושלים, כדי להשתתף בכנס של כלל ראשי היישובים. ראש מועצת סכנין, מוחמד גנאים, מסר לכתבנו, שהוא העדיף להישאר בשטח כדי לעקוב אחר מהלך השביתה ויחד עם זה לטפל בעניינים דחופים של היישוב.

הצבא מכחיש

כזכור, לפני למעלה משבוע נעקרו כ־60 עצי זית בחלקה שבבעלות יוסף חורי, אחד משני הכמרים הנוצרים של סכנין. כאשר הגיע חורי למקום כדי למחות, הזהירו אותו חיילים ותושבים ממצפה סמוך שיגישו נגדו תלונה כי הוא נמצא בשטח צבאי. כאשר הוא לא נעתר ונשאר במקום, הוזמנו שוטרים שלקחו אותו למשטרת סכנין. בהתערבותו הישירה של השר ויצמן ובהוראת מפקד משטרת מרחב הגליל, ניצב משנה יעקב גנות, שוחרר הכומר בלא שייפתח נגדו תיק פלילי.

מקורות צבאיים מסרו לכתבנו, שלחיילים בשטח הוראות מפורשות לא לפגוע ברכוש חקלאי וכעיבודים והם הכחישו שרכבים של צה"ל היו מעורבים בתקרית.

רוצים להתסים האווירה

אישים בשלושת הכפרים מסרו אתמול לכתבנו, שלדעתם עקירת השתילים נעשתה ביוזמה של גורמים מקומיים ולא על־פי הוראה מגבוה. „ככל הנראה, נועדו פעולות מסוג זה לשבש את היחסים הטובים השוררים בתקופה האחרונה בין הכפרים הערביים לתושבים היהודים שבמצפים", אמרו ראשי היישובים לכתבנו.

בינתיים המשיכו אתמול ראשי היישובים הערביים לדבוק בהחלטתם המקורית לקיים שביתה כללית של כלל הישובים הערביים בארץ ב־1 ביולי, אם עד אז לא יורמו הכספים שהובטחו להם מזה זמן רב. ראשי היישובים הערביים דורשים לקבל בהקדם סכום של כ־7 מיליון דולר. כדי לכסות לפחות חלק מחוב המגיע ל־15 מיליון דולר, והמונע פעולה תקינה של הרשויות.

ועד ההורים של עראבה החליט להשבית את הלימודים ביישוב, אם לא תיפתר בהקדם בעייתם של 800 תלמידים, הנאלצים ללמוד ב־10 כיתות שכורות המפוזרות על־פני כל הכפר. כל כיתה גדולה 4 מטר על 4 ובמקרים מסוימים ללא שירותים צמודים

בקשה מבתי־הספר לא לחגוג סוף השנה באופן ראוותני

משרד החינוך והתרבות שב וביקש מבתי־הספר, הנערכים בימים אלה לסיום שנת הלימודים בסוף החודש, להקפיד ולקיים מסיבות, חגיגות וטקסים בצורה צנועה וחסכונית.

„יש לשקול כל פעולה המחייבת הוצאות אם של בית־הספר ואם של ההורים", ציין מנכ"ל המשרד, אליעזר שמואלי, בחוזר שנשלח לכל מוסדות החינוך.

המנכ"ל קובע בהודעתו, כי אין להזמין במאים, אמרגנים, שחקנים או אנשי מקצוע אחרים, לארגן את מופעי בית־הספר וגן הילדים, ויש להסתפק בכוחות פנימיים, כגון מורים, מדריכים תלמידים והורים מתנדבים.

עוד נאמר בהנחיות משרד החינוך, כי אסור לקיים מסיבות וחגיגות באולמות שיש לשלם עבור השימוש בהם. אם אין אפשרות לקיים אירועים כאלה בבית־הספר, כשל היעדר אולם או חצר מתאימים, יש לקיים זאת באולמות של הרשות המקומית.

המשרד קבע, כמו כן, שאין לדרוש מהתלמידים לרכוש תלבושת מיוחדת לצורך הופעה „יש להימנע לחלוטין מכל הוצאה הנובעת מטעמי יוקרה והראוותנות", מדגיש שמואלי.

● הישוב הראשון של חברי התנועה לציונות מגשימה (תל"ם) יעלה על הקרקע בסוף השנה ששה ק"מ צפונית להר תבור וייקרא „תלמי אלון" על שם יגאל אלון ז"ל — זאת מסר בכנס תנועת נוער בתל־אביב ראש עליית הנוער, אורי גורדון.

יצחק רבין, בפגישת חברי לשכת המסחר ישראל־אמריקה

50 אחוז מיצוא הנשק בעולם מגיע למדינות המזרח־התיכון

יצחק רבין, בנאומו לפני בכירי לשכת המסחר אמריקה־ישראל (צילום: אילן אוסנדרייבר / י.פ.פ.א.)

מאת חיים מרגלית כתב „על המשמר"

50 אחוז מיצוא הנשק בעולם מיועד למזרח־התיכון, אמר שר־הבטחון, יצחק רבין, בפגישת חברי לשכת המסחר ישראל־אמריקה שנערכה אתמול בת"א.

הוא הדגיש, כי חימוש ארצות המזרח־התיכון אינו קשור בהתחמשות המעצמות לצרכי עצמן. יש מדינות במזרח־התיכון הרוכשות כמויות אדירות של נשק חרף מצבן הכלכלי הקשה. סוריה, לדבריו, יכולה לשמש כדוגמה. היא רוכשת נשק למרות שהגרעון שלה עולה משנה לשנה.

לדעתו, רצונה של סוריה, בהידברות עם ירדן ועיראק, קשורים ברצונה לממן עיסקות נשק. רבין סיפר, כי עיתונאי אמריקני מסר לו, כי איראן, ברצותה להכשיל את הגישושים של סוריה לכיוון עיראק וירדן, סיפקה לה לאחרונה 600 אלף חביות דלק גולמי והודיעה על ביטול חוב סורי של כ־2 מיליארד דולר. „ירדן", טען רבין, „מעוניינת בהידברות סורית־עיראקית־ירדנית, משום שהידברות כזאת תקנה לה יוקרה".

רבין סבר, כי בטווח הקצר מצבה הבטחוני של ישראל נוח בגלל מלחמת איראן־עיראק והמצב הכלכלי הקשה בסוריה, ולכן הוא מסכים לקיצוץ בתקציביה בטווח הקרוב. אי־אפשר לה למערכת הביטחון להסכים לקיצוצים נוספים. פן יווצרו מצבים לא צפויים ובלתי חזויים. הוא מסר, כי חלקו של תקציב הביטחון בתל"ג (התוצר הלאומי גולמי) הולך ויורד והוא הנמוך ביותר מאז 1968 — 12.6 אחוז — כך שתקציבי הרווחה עולים עליו. לדעתו, כאשר מקצצים בביטחון צריכים גם גורמים אחרים במשק להסכים לקיצוצים, והמדובר בשכר, קרנות השתלמות וכיו"ב.

„גרעין שכם" הסתתר ופונה על־ידי צה"ל

מאת כתב „על־המשמר"

כוחות הביטחון פינו אתמול את אנשי „גרעין שכם", לאחר שהסתתרו במשך ימים אחדים בעיר.

אנשי „גרעין שכם" של „גוש אמונים", התמקמו בשלושה אוהלים צבאיים ליד מיתקן שאיבת המים של עיריית שכם, למרגלות הר גריזים. הם ביקשו למחות בכך על החלטתו של שר־הביטחון, יצחק רבין, לאסור עליהם לשהות בישיבת „קבר יוסף" בשכם בחג השבועות.

פעולת ההתנחלות הלא חוקית נעשתה בחסות מזכירות „גוש אמונים", שסייע לאנשי הגרעין להסתתר מפני חיילי צה"ל.

אתמול, כאמור, גילו אנשי כוחות הביטחון את אנשי הגרעין ופינו אותם מן השטח. צה"ל הגיש נגד אנשי הגרעין תלונה על הסגת גבול.

תקן השעות בחינוך היסודי יקוצץ ב־10%

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

תקן השעות בחינוך היסודי, בשנה הקרובה, יהיה נמוך בעשרה אחוז. גם ביחס לקו האדום (הבסיס המינימאלי) שקבע משרד החינוך והתרבות לפני ארבע שנים.

כך סיפר אתמול לוועדת החינוך של הכנסת, יוסף בן רחמים, יו"ר המזכירות הפדגוגית של החינוך היסודי במשרד החינוך והתרבות.

בסה"כ יקוצצו בשנת הלימודים הבאה 17 שעות בשבוע, בכיתות א־ח, משמע: כל כיתה תלמד שתי שעות פחות, בממוצע, בהשוואה למה שהיה מקובל השנה.

יהושע ידלין, סמנכ"ל משרד החינוך, סיפר לוועדה, כי מאז 1979 פחתו מספר השעות שעמדו לרשות מערכת החינוך ב־30 אחוז. הצפיפות בכיתות עלתה בממוצע בארבע ילדים לכיתה ומספר התלמידים למורה עלה מ־16 ל־17.

ועדת החינוך והתרבות תיפגש עם שר־החינוך, יצחק נבון, בהקדם, כדי למצוא דרכים לעצור כל קיצוץ נוסף במערכת.

רן כהן דורש מרבין בדיקת פעילות מפלגתית בפנימיית „אור עציון"

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

רן כהן (רצ) פנה לשר־הביטחון להורות לאנשיו, לחקור את הפעילות המפלגתית המתנהלת בין כתלי הפנימייה הצבאית באור־עציון.

במכתבו מונה כהן שורה של פעילויות שערכו באחרונה חניכי הפנימייה, ביוזמת מוריהם, לרבות החרמה למען עצורי ארגון הטרור היהודי, השתתפות במבצע הנטיעות בשומרון, וב„צעדה בירוק" שאורגנה על־ידי „גוש־אמונים", זאת, בנוסף לשיעורי אידיאולוגיה רבים המוקנים לתלמידים, בין היתר על ידי חבר־הכנסת הרב דרוקמן.

„מאחר ועל הפנימיות הצבאיות חלות פקודות הצבא, לרבות זו האוסרת פעילות מפלגתית פוליטית", טען כהן בפנייתו, „אבקשך לבדוק אמיתות טענותי, ואם נכונות הן — יש לדעתי להורות על סגירת הפנימייה".

הצעת חוק פרטית של שם־טוב

דיון ציבורי רחב ופתוח לקראת רכישת כורים

מאת כתב „על המשמר" בכנסת

ח"כ מפ"ם, ויקטור שם־טוב, הניח אתמול על שולחן הכנסת הצעת־חוק פרטית, הבאה לקבוע את דרכי האישור וההקמה של הכורים הגרעיניים.

בהצעת־החוק נאמר, כי כור גרעיני יירכש רק לאחר שהנושא יאושר במליאת הממשלה והובא ליריעת ועדות החוץ והביטחון והכלכלה של הכנסת. עוד נאמר בהצעה, כי ההחלטה על רכישת והקמת כורים גרעיניים, יכולה להתקבל רק לאחר דיון ציבורי רחב ופתוח ולאחר שהתקיימו דיון והצבעה בנדון במועצות העירוניות והאזוריות הנמצאות ברדיוס של לפחות 50 ק"מ מאתר הבנייה של הכור.

פועל בניין נהרג בת"א

פועל בנין נהרג אתמול בצהריים לאחר שנפל מפיגומי קומה עשירית של בניין המוקם והולך ברחוב ברזיל 1 ברמת־אביב.

ההרוג הוא בן 22 מאום אל־פחם. החוקרים סבורים, כי הפועל מעד לאחר שאיבד את שווי משקלו בשעה שעבר על פיגומי הבניין. (עתי"ם)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 16.6.86

	היחידה	בנקנוטים: קנית	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קנית	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4857	1.5043	1.494
לירה שטרלינג	1	2.23	2.33	2.2657	2.2940	2.280
מרק גרמני	1	0.67	0.70	0.6772	0.6856	0.680
פרנק צרפתי	1	0.21	0.22	0.2125	0.2151	0.213
גילדן הולנדי	1	0.59	0.62	0.6010	0.6085	0.603
פרנק שוויצרי	1	0.80	30.84	0.8206	0.8309	0.824
כתר שבדי	1	0.21	0.22	0.2089	0.2115	0.201
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1974	0.1998	0.198
כתר דני	1	0.18	0.19	0.1828	0.1851	0.183
מרק פיני	1	0.28	0.30	0.2902	0.2938	0.290
דולר קנדי	1	1.06	1.11	1.0746	1.0880	1.080
דולר אוסטרלי	1	1.00	1.07	1.0341	1.0470	1.040
ראנד דר' אפריקאי	1	0.34	0.57	0.5631	0.5701	0.567
פרנק בלגי	10	0.32	0.34	0.3316	0.3357	0.332
שילינג אוסטרי	10	0.95	0.99	0.9641	0.9762	0.968
לירה איטלקית	1,000	0.97	1.03	0.9857	0.9979	0.990
ין יפני	100	0.88	0.92	0.8980	0.9092	0.904

שופט: מה שראיתי על גופם של העצורים היה מזעזע

הורה למנות קצין בודק בפרשת הכאת חשודים בגניבת פנס ו־3 זוגות גרביים

מאת יואב אביב כתב „על המשמר"

שופט השלום החיפני, כאמל חיר, הורה אתמול למשטרה למנות קצין בודק בפרשת הכאת שני חשודים שהובאו לפניו להארכת מעצרם כשעל גופם נראו סימני חבלה חמורים.

בהחלטתו לשחרר את השניים בערבות ולהשאירם במעצר בית אמר השופט: „ממה שראיתי על גופם של השניים הנני מוכרח לציין שזה פשוט מזעזע ואיני רואה כל יחס בין התנגדותם של השניים למעצרם לבין החבלות שראיתי על גופם".

אתמול הובאו שני העצורים, יוסף גוזלן בן 27 וראובן רובינסון בן 31, בעלי תחנת טלוויזיה בכבלים בקריות, להארכת מעצרם.

ב"כ המשטרה, רס"ב חיים שרון, טען, כי השניים נעצרו סמוך לשעה 3.30 אחר חצות בקריית־ביאליק ע"י המשטרה. בחיפוש שנערך על גופם נמצא פנס ואחד העצורים נתפס כשהוא גונב 3 זוגות גרביים. כמו־כן נמצא על גופו של אחד מהם חשיש במשקל 4 גרם.

לדברי ב"כ המשטרה, צעקו השוטרים „משטרה, לא לזוז". אולם השניים התנגדו למעצרם בכוח והתפתחה תיגרה בינם לבין שלושת השוטרים שהיו במקום עד שעלה בידי השוטרים לעוצרם.

יצויין, כי ב"כ המשטרה לא ידע אם באיזור בו נלכדו השניים בוצעה התפרצות באותו לילה.

ב"כ החשודים, עו"ד גדעון גולה, טען לעומת זאת, כי „לא פחות מ־13 שוטרים התנפלו על שני החשודים והיכו אותם".

השופט כאמל חיר החליט לשחרר את השניים בערבות בסך 16.000 ש"ח כל אחד והורה להם להישאר במעצר בית. הוא ציין בהחלטתו, כי הזדעזע מסימני המכות שראה על גופם של החשודים והורה למשטרה למנות קצין חוקר בפרשה.

טלקס

● מיבצע לעידוד התיירות בחיפה

שמונה מלונות בחיפה פתוחים השבוע במיבצע לעידוד התיירות בעיר. במסגרת המיבצע יוענקו הנחות שונות למקומות בידור נרחבי העיר ואירוח לילד חינם.

מיבצע עידוד התיירות בחיפה נפתח תחת הסיסמה „חופשה בחיפה – חיפה עיר יפה". המיבצע נערך בשיתוף עם משרד־התיירות, האגודה לפיתוח תיירות בחיפה והתאחדות בתי־המלון בעיר ובמסגרתו יוענקו הנחות של עד 50 אחוז לשוהים במלונות בעיר הכרמל. נופשים שייבלו יומיים בבתי־המלון בעיר יזכו לאירוח ילד על חשבון הבית. **יואב אביב**

● פרסים לצעירים מצטיינים במכון וייצמן

21 צעירים מצטיינים עלו השנה לשלב הגמר בתחרות הדגמים וההמצאות הנערכת זה 21 שנה במכון וייצמן למדע.

טקס הענקת הפרסים נערך אתמול באולם ע"ש אלון וייסמן בגנון הפיסיקה הגרעינית במכון וייצמן. הפרס הראשון, בשווי 500 דולר, הוענק לאורן שמש בן 18 מבית־הספר האזורי בית ירח עבור עבודה חדשנית בהדמייה גרפית של תנועה וחומרה של מיקרו מעבד שעשוייה לשמש ככלי עזר ללימוד מחשבים. **זהבה מוזס**

„לא נתתי את ראשו של אזולאי, אז רוצים את שלי"

טוען תושב אשדוד החשוד בהתרמת סוחר ל„עבודה" תמורת הבטחה לסדר לו משחטה ובעבירות מט"ח

מאת רפאל גאון כתב „על המשמר"

אברהם ואזנה, תושב אשדוד שנחקר במשטרה על התרמת סוחר קשר לקרן מפלגת העבודה וטוען במכתבו למפכ"ל המשטרה כי עדותו נגבתה ממנו תחת לחץ — הוזמן אתמול לחקירה נוספת ביחידה לחקירת הונאות בחשד להחזקת מטבע זר.

בחיפושים בכספת שלו בבנק הבינלאומי הראשון באשדוד נמצאו 5345 דולר ולטענת ואזנה שייך כסף זה לבתו והיא קיבלה אותו כמתנות לחתונתה לפני שלושה חודשים.

לשאלה מדוע לדעתו הוזמן לחקירה בעקבות מכתבו למפכ"ל השיב: „לא נתתי להם את ראשו של אזולאי — אז הם רוצים את ראשי שלי".

החוקר המשטרתי הציע אתמול לואזנה להבדק בפוליגרף אך הוא סירב. ואזנה אמר אמש לכתבנו, כי ביום רביעי הציע לו עתונאי מידיעות אחרונות להיבדק בפוליגראף על חשבון העתון, הוא הסכים לעשות זאת והפוליגרף „טען" שהוא משקר. „אם אני מדבר אמת ומכונת האמת אומרת שאני משקר — או סימן שאיני מתאים למכונת האמת ולכן סירבתי ללכת שוב להיבדק".

ואזנה אמר, כי אינו מכחיש שהתרים את סוחר הבשר על סך 500 ש"ח לקרן של מפלגת העבודה באשדוד, אך אין זה נכון כי אזולאי שלח אותו וכי אזולאי הבטיח לאותו סוחר באמצעותו כי בתמורה יסדר לו רשיון למשחטה.

ואזנה שעבר לפני שנה לאשדוד מקריית־שמונה, שם היה מזכיר מפלגת העבודה, נסע באמצע השבוע לירושלים לשיחה עם חברי הכנסת רפי אדרי ואהרון נחמיאס ומסר להם את גרסתו.

עסקנים במפלגת העבודה באשדוד בודקים מאחורי הקלעים מה לעשות במקרה שאזולאי יורשע האם למנות ועדה קרואה לעיר או לבחור בממלא מקום קבוע לראש העיר.

מנכ"ל ויצ"ו חשוד בגניבה וקבלת שוחד

מנכ"ל ויצ"ו ומנהל הכספים של הארגון, עזרא טל, שוחרר אתמול בערבות עצמית של עשרת אלפים ש"ח, לאחר שנעצר על־ידי היחידה הארצית לחקירות הונאה בחשד בקבלת שוחד ובגניבה.

בבקשת המעצר נכתב, כי עזרא טל הוא מנכ"ל ויצ"ו ומנהל הכספים והוא חשוד בגניבה שיטתית מויצ"ו במשך שנים. כמו־כן הוא חשוד בקבלת שוחד מהקבלן שרגא הולצמן, שחברתו בונה את בית ויצ"ו החדש בפינת הרחובות דוד המלך ווייצמן בתל־אביב.

הקבלן שרגא הולצמן נעצר גם הוא ב־20 במאי ושוחרר לאחר 6 ימים בערבות עצמית על סך 70 אלף ש"ח. הוא נחשד בנתינת שוחד לעובדים בכירים בויצ"ו ובקבלת כספים במרמה, על סמך חשבונות בדויים שהוגשו להנהלת ויצ"ו.

נציגת היחידה הארצית לחקירות הונאה, רב־פקד הדסה יפה, ביקשה לשחרר את טל בערבות עצמית על סך 15 אלף ש"ח וכן להוציא צו, שיאסור עליו כניסה לבית ויצ"ו או קיום קשר עם כל אחד מעובדי ויצ"ו, למשך חודש.

טל הסכים לתנאים אלה, אך ביקש מבית־המשפט להוציא צו איסור פירסום על מעצרו ושיחרורו.

שופט השלום עמיקם פיאלקוב נענה לבקשת באת־כוח המשטרה ושיחרר את טל בערבות עצמית על סך עשרת אלפים ש"ח, כן ציווה על איסור יציאתו מן הארץ והפקדת דרכונו במשטרה.

באשר לצו איסור הפירסום, כתב השופט פיאלקוב: „אף שאני מודע לנזק הגדול העלול להיגרם לחשוד, עקב פירסום, אין אני רואה כל סיבה משפטית להיענות לבקשתו לאסור את הפירסום". (עתי"ם)

הטור השבועי

היום 17.6 ש.ז. בשעה 9.30 בבוקר. באולם חשיבות של הועד הפועל קומה 7, מתקיימת ישיבת מרכז הסתדרות הגימלאים בהשתתפות הח' משה יהודה – מנכ"ל „משען" והח' אורי לאור יו"ר אשל. הנושא בתי־אבות, המצב הקיים ותכניות לעתיד. חברי המרכז ויושבי־ראש הסניפים ויו"ר ארגוני הפנסיונרים – מוזמנים.

קג"מ

בכינוס הארצי השישי של קרן הגימלאות המרכזית שהתקיים ב־25.6.86 נתקבלו ההחלטות הבאות: הכינוס תובע:

- ✦ הנהגת פנסיית מינימום לגימלאים, שלא הגיעו לרמת פנסיה סבירה.
- ✦ העלאת הכנסתן – המתפירה לעתים – של אלמנות פנסיונרים על־ידי תשלום 70% מן הפנסיה המלאה של הנפטרים.
- ✦ ביטול תשלום המס האחיד על קיצבאות הביטוח הלאומי.
- ✦ ביטול הדרגות הנמוכות בסולם השער לגבי הפנסיות, כפי שהן בוטלו לגבי המשכורת.
- ✦ שיתוף נציגי הגימלאים בכל מרמ של האיגוד המקצועי בנושא השכר.
- ✦ הנהגת גיל־פרישה שווה וגמיש לגברים ולנשים.
- ✦ מניעת כל שחיקה בקיצבאות הביטוח הלאומי.
- ✦ תיקון העוול לגבי גימלאים שפרשו לפני ינואר 1973, ולשלם להם השלמת פיצויים בשיעור של 2 אחוזים ושליש.
- ✦ תשלום ימי הבראה לגימלאים לפי הוותק שלהם בעבודה, ולא לפי תאריך הפרישה.

מסיבות סיום במכללות לגימלאים

29.6 – בית חנן, בשעה 17.00, במועדון בית חנן, בהשתתפות יעקב כהן
30.6 – בבאר־שבע, שעה 18.00, בהשתתפות הח"ח שמעון אביזמר ואריה לוין
1.7 – כפר־סבא, בשעה 18.00 באולם מועצת הפועלים בהשתתפות הח"ח דוד עזרא, בתיה לין.
2.7 – אשקלון, בשעה 10.00 בבוקר, באולם „מופת" בהשתתפות הח"ח שמעון אביזמר, צ. דורון.
7.7 – קרית־מוצקין, במועצת הפועלים בשעה 10.00, בהשתתפות הח"ח יעקב כהן, לוליות דרורי.
1.7 – (מכללת בית ברנר א' שעה 17.30, בית תבורי, בהשתתפות א. אברהמוביץ – יו"ר הסתדרות הגימלאים), מכללת ב' בית ברנר. מכללת המורים.

ארגון גימלאי משרד הבטחון

ביום 5 ביוני ש"ז התקיים יום עיון מוקדש לנושאי כלכלה, הרצה אמנון נויבך היועץ הכלכלי של ראש הממשלה. על השוק האירופי המשותף – אהרן כצנלסון. הנחה וסיכם בענייני דיומא, יו"ר הארגון הח' חיים אשכולי.

בסניפים –

באר־שבע – מתארגן מחזור נופשים של 5 ימים מ־8 ביולי ש.ז. בתשלום של 25 שקל חדש ליום לאיש.

ב־23.6 הרצאה של המהנדס משה נסים, בנושא, אחזקה ושימוש במכשירי חשמל.

ב־25.6 סיום לימודי המכללה ו־ב־30.6 ב־6 בערב, מסיבת סיום לימודי המכללה. בהשתתפות שמעון אביזמר, מאיר ברנזון.

חיפה

ב־30.6 ש"ז, התקיימה ישיבת ועדת הבטחון לקשיש, כיו"ר נבחר הח' אברהם בר־דור.

ב־8.6 ש"ז התקיימה ישיבת ועדת התרבות בהשתתפות יוסף בלושטיין. הוחלט לקיים מפגשים לציון 100 שנה להולדת דוד בן־גוריון.

קרית־אתא

מצוינים סיום שנת הלימודים ב־19.6 ש"ז בהשתתפות י. בלושטיין, י. לבבי, המנחה א. אשל.

חדרה

סניף הסתדרות הגימלאים בחדרה עורך מסיבה חגיגית לחבריהם הגימלאים בהגיעם לגיל גבורות. המסיבה לגילאי השמונים עם בני ביתם תתקיים ביום ראשון ה־29 ביוני ש"ז בשעה 4.30 אחה"צ באולם „מופת" בחדרה, בהשתתפות הח' ש. צור מזכיר מועצת פועלי חדרה, מר י. כהנא ראש העיר וסגנו קוסטליץ, י. עפני. הח' פלכטמן מזכירת „נעמת" והח' י. שיוו, בתכנית האמנותית: מקהלת הפנסיונרים בניצוחו של דודו שני וקטעי קריאה והומור, המנחה י. הולצמן, יו"ר הסתדרות הגימלאים סניף חדרה הח' ישראל שיוו בהגיעו לגיל גבורות, יחד עם רעייתו לאה, עד מאה ועשרים, הנהלת סניף והנהלת מועדון הפנסיונרים חדרה.

הסתדרות הגימלאים מברכת את הח' ישראל שיוו ורעייתו יו"ר סניף חדרה וחבר המזכירות הארצית בהגיעו לגבורות ומאחלת לו המשך פעילות ציבורית בריאות טובה ואורך ימים.

ברכת מזל טוב לח' חיים שלמור ולב"ב להולדת הנכד.

ברכת מזל טוב לח' משה סטולר ולב"ב להולדת הנכד.

ברכות לח' יחזקאל גדעוני בהגיעו לגיל 70.

לישעיהו איזנר, לשרה ולקיבוץ שובל
אתכם באבלכם הכבד בהילקח
הילה
בטרם עת
קבוצת דרור
משפחת וולטרה
קיבוץ ניר דוד (תל־עמל)

בפלילים

22 תחנות טלוויזיה בכבלים נחשפו בנגב

במבצע לאיתור תחנות טלוויזיה פיראטיות בכבלים בנגב המרכזי נעצרו שלשום בלילה 11 חשודים, בעליהן של תשע תחנות כבלים בבאר־שבע, ערד, דימונה ונתיבות. במהלך המבצע נתפס והוחרם ציוד רב. פעולות התפיסה נמשכו גם אתמול.

בפשיטה על תחנות הכבלים הפיראטיות השתתפו כ־150 איש ממחלקת הבטחון של משרד־התקשורת, טכנאי „בזק", נציגי איגוד מפיצי הסרטים ושוטרים.

במהלך הלילה נתפסו והוחרמו מכשירי וידיאוטייפ רבים, מגברים, 200 קלטות פיראטיות שהועתקו מסרטים ללא רשות ומאות קילומטרים של כבלים. התחנות נתנו שירותים ל־800 מינויים, תמורת תשלום של 15 דולר בחודש מכל מנוי.

בסך הכל אותרו עד כה 22 תחנות פיראטיות באיזור וצפויים מעצרים נוספים.

נגד 11 בעלי התחנות שנעצרו נפתחו תיקים פליליים ונמסר שפעולות דומות יימשכו גם בעתיד. (עתי"ם)

שקית הסמים לא זוהתה והנאשמים זוכו

שופט השלום ברחובות, נסים ישעיה, נאלץ שלשום לזכות שני נאשמים בעבירות סמים, מחמת פגם בהוכחות התביעה.

אילן לאונוב בן 28 ואילן בן־שבת בן 26, שניהם מראשל"צ הועמדו לדין באשמת אחזקת סם. בכתב־האישום נאמר שהסם, 1.22 גרם הירואין (השוה ל־15 מנות) נמצא בתחתוניו של בן־שבת, בשעה שהיה בתא המעצר במשטרת ראשון־לציון ביוני 1985.

עדי התביעה סיפרו שכאשר השניים הובאו למעצר בביהמ"ש, לפני שנה, שמע רב־סמל ראשון משה שירוק שלאונוב אומר לבן־שבת. הצלחתי, קיבלתי".

השוטר העיד בביהמ"ש שבכך הסיק מיד שמישהו הצליח להעביר לידי לאונוב כמות של סמים. השניים הוחזרו לתא המעצר, שם הופעלה הקלטה וכוח משטרה הועמד הכן, כדי לתפוס את הסם כשהוא מועבר מאחד לשני.

כדי להניע את לאונוב למסור את הסם לבן־שבת, הודיעו לו השוטרים שהוא משתחרר בעוד חצי שעה.

לאונוב שבלע את שקית הסם, הצליח להוציאה וכאשר העבירו לבן שבת פרצו השוטרים פנימה, לקחו את הסם, והעבירו אותו לבדיקה של המעבדה לזיהוי פלילי בירושלים.

עו"ד דרור מקרין, שייצג את בן־שבת, ועו"ד רני רמתי, שייצג את לאונוב, טענו בפני ביהמ"ש, שלא הוכח ולא הובאה כל ראיה כהוכחה שהשקית שהוחזרה מהמעבדה, היא אמנם השקית שנמצאה אצל הנאשמים. בהעדר חוליה מקשרת זו, נפלה כל התביעה והשניים שוחררו.

השופט קבע שהשתכנע מכל הפרטים שהובאו ע"י באת כוח התביעה, י. זוקרמן, אך בהעדר החוליה החסרה אין לו מנוס, אלא לזכות את שני הנאשמים. (עתי"ם)

חשוד בהחדרת בקבוק לגופה של אשתו

מאת ניצה רימן, כתבת „על המשמר"

תושבת פתח־תקווה בת 30 התלוננה במשטרה, כי בעלה תקף אותה, ביצע בה מעשה סדום, חנק אותה והחדיר לגופה בקבוק, כן סיפרה שהבעל היכה את שתי בנותיהם הקטינות.

הבעל נעצר לחקירה ובכוונת המשטרה להגיש נגדו כתב־אישום במהלך תקופת מעצרו.

גם למשטרת כפר סבא הגיעה תושבת העיר בת 40, הנמצאת בהליכי גירושין מבעלה, והתלוננה, כי בעלה אנס אותה בדירתם המשותפת, וזאת לאחר שב־10 השנים האחרונות לא היתה ביניהם כל קירבה גופנית.

החשוד נמלט והמשטרה פתחה בחיפושים אחריו.

לחברנו ג'ראלד בקר והמשפחה
אתכם באבלכם במות
האם
בית יסעור

לחנן היכל והמשפחה
משתתפים באבלכם במות האבא
צבי
קיבוץ עין־דור

במלאת שלושים
לפטירת יקירנו
השופט צבי בר־ניב ז"ל
נקיים אזכרה וגילוי מצבה מחר, יום רביעי, י"א בסיון תשמ"ו (18.6.86) בהר המנוחות גבעת שאול, ירושלים.
נפגשים ברחבה בשעה 5.00 אחה"צ.
תודתנו לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.
המשפחה